

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A katonakard.

Budapest, december 21.

A katonakardnak megint szerepe volt az éjjel és félholtra fakasztotta be egy civilember fejét. Ez a tény önmagában véve elég a következtetésekhez, a mellékes tények alig fontosak, annak pedig, hogy a civilember, vagy a katona kezdte-e a gyászos végű pört, egyáltalában semmi-féle befolyása nem lehet az eset megítélésére. Tegyük föl, hogy a katona valóban teljesen ártatlan volt, úgy, amint az egyik részről mondják el az esetet. Tegyük föl, hogy békésen itta asztala mellett a spriczerét s nagy önfegyelmességgel fogadta egy másik asztal mellett ülő civilkrakéler fixirozását. Tegyük föl, hogy még ezekután is a civil támadt, becsmérelte, vagy horribile dictu! meg is ütötte a katonatisztet. Az egyetlen elbirálásra méltó tény még is csak az, hogy sörszagu, borszagu szobában, részeg danolók, sikongó pinczérányok közt, füstös korcsmahelyiségben, éjfélutáni duhaj dinomdánomban kiperdült hüvelyből egy meztelen katonakard és véresre hasította egy ember koponyáját. (Az, hogy nem is a sértegetőt, megint csak komplikálja, de nem változtatja meg az eset karakterét.)

A főszereplő, a főérdekesség, a bünszerző vádlott itt a villogó katonakard. A hosszú, hegyes aczél kés, amit nik-

kelezett tokban, oldalukra kötve, egyenruhás emberek büszkén csörtetve hurcolnak végig az aszfalton. A kard: a vitézség szimboluma; a katona mátkája; a tiszt becsülete. Hogy így legyen, hogy a kard valóban a vitézség szimboluma legyen, mátkája a katonának, inkarnációja a tiszt becsületnek, azt megérttem, — hogyha háboru van. Hogyha a kard tulajdonosa kartácszáporban, roham közben vitézkedik, csupa kaján idegen ember ellen, akik a hazájára s az ő legszemélyesebb léte ellen törnek. Ilyenkor szükség van a kardra, ám ragaszkodják hozzá a katona, akinek hivatása a gyilkolás és akinek a gyilkoláshoz szüksége van valamelyes eszközre. Ragaszkodják hozzá, mint én az irótollhoz, mint orvos az operáló késhez, mint csizmadia az árhoz. Az ő szerzője. Szeretheti. Büszke lehet rá. De mit keres ugyanez a kard a mi békés civil életünkben? Hogyan kerül éjfél után, kapatos emberek közé, ahova nagybögő, czimbalom, karcsu talpu pohár, piros nyaku üveg való? Mi jogon jelenik meg meztelenül villogva a villanylámpák fényében, hogy hivatását teljesítse, hogy szurjon, hogy vágjon, hogy vért ontson ott, ahol az emberek danolni, vigadni akarnak s legkevésbé sem törődnek a dicsőség mezejével?

Haladott országokban, ahol a militarizmus kellő korlátok közé van szorítva,

a katonatiszt csak a kaszárnyában katoná. A kaszárnyán kívül civillruhát ölt és egyszerű privátember lesz, mint ahogy az ügyvéd sem ügyvéd az irodaszobán kívül, az orvos sem orvos, ha elmozdul a betegágy mellől és elmegy sampányert inni privát házhoz vagy vendéglői szobába. Katona és kardja elválnak a kaszárnyaküszöbön és kinn az életben nincs tiszt és civil, kardos ember, akinek a kard fokozott önbizalmat ad és kardtalan, csak ember és ember van, viselkedése szerint ur vagy ripók. Csak a militarista államokban marad a tiszt katona a kaszárnyán kívül, főleg Németországban, Ausztriában és nálunk, ahol egyenesen meg van tiltva az, hogy a katonatiszt civillruhát öltson akkor is, hogyha a maga józólése és kényelmi szempontja arra ösztönözné, hogy a nagytömeg közt forogódva, hozzá hasonuljon többi társaihoz. Nálunk az ünnepies felesküvés után törhetetlen örök frigyre lépett a kard és katona s a katonakard elköveti a maga emberét kaszárnyából a korszóra, a szalomba, az esküvőre, a temetésre, nem hagyja el sem éberen, sem józanon, sem részegen s vele megy a füstös korcsmaszobákba is, ahol elhamarkodott virtusokra biztatja az agyat a rátelepedett alkohol gőze.

A mi katonáink azt mondják, hogy a kardnak azért kell kéznél lenni, hogy

Petőfi Zoltán az apja születés-helyéről.

Írta: Déry Gyula.

(Utánnomlás tilos.)

Hogy Petőfi Sándor hol született, bizonyosan még ma sem lehet tudni, épp úgy, mint ahogy a halála helyét is csak találgatások és egybevetések alapján állapították meg. Megdönthetetlen igazságok helyett kialakult egy konvenzió, amiben aztán az irodalomtörténetírás és ennek nyomán a nagyközönség is megnyugodott. De ez a kölesönös megegyezés akár milyen általános legyen is és bármennyig tartós is megtámadhatatlannak, mégis csak egy hipotézis, amelylyel szemben minden legkisebb ellenbizonyítékot figyelmünkre kell méltatnunk és gondosan megvizsgáljunk szinte lelkiismereti kötelesség.

Ilyen ellenbizonyítéknak tartom én, közel négy évtized óta: Petőfi Zoltánnak élete utolsó hónapjában előttem tett azt a nyilatkozatát, hogy az apja nem Félégyházán született, miképpen versben és prózában ő maga írja, hanem Szabadszállásán.

Petőfi Zoltán mindenestre illetékes volt e nyilatkozat tételére, nem azért, mert a Petőfi Sándor fia volt, hanem azért, mert mikor ezt mondta, éppen akkor, 1870 október 1-én érkezett haza Szabadszállásról, ahol nagynénjéni, Hruz Annánál, ki Baranyay Sándor városi íróknak volt a felesége, hat hetet töltött. Nyilatkozata minden kétséget kizárt, amint mondta: Baranyayval együtt a városi levéltárban elolvastak bizonyos iratokat és azokból állapították meg, hogy Petrovicsék 1823 január 1-én, mikor Sándor fiuk született, még Szabadszállá-

sán laktak, amire különben az egész város is emlékszik.

A dolog abban az időben csak azért érdekelt, mert a Petőfi Sándor írásaiiban megörökített adatokkal nem egyezett.

A „Szülőföldem” című költeményében például ezt írja:

Éz a város születésem helye,
Mint ha dajkám dalával von' tele;
Most is hallok a dalt, elhangzott bár:
Cserebogár, sárga cserebogár! stb.

És ezt a verset Félégyházán írta. De ekkor már kialakult az a vélemény, hogy a költő tévedett és pedig kétszeresen; mert még az az adata sem helyes, hogy a Kiskunsgában született volna. Ellenben legvalószínűbb, hogy a pestmegyei Kiskörösön látta meg a napvilágot.

A nyomozás idejében egész kis irodalom keletkezett e kérdés körül. Az újságok nyilvánosan tárgyalták, aki mit tudott a dologról: a lapoknak küldte be s a beérkezett adatok azon módon nyers alakjukban kerültek a közönség elé. És még mielőtt az irodalomtörténetírók véglegesen döntöttek volna, a közvélemény már elfogadta a kiskörösi születést.

Ugyanis a Vasárnapi Újságban, mely a nyomozást indította, 1857-ben Sárkány János, kiskörösi evang. lelkész, közzétette Petőfi Sándor keresztlevelét, mely arról tanuskodik, hogy Petőfit ott keresztelték meg. Ezt aztán mindenki döntő bizonyítéknak fogadta el.

Pedig ugyancsak erős érvek szóltak ellene, amelyek hatása alól én sohasem vonhattam ki magam teljesen. Bárha utóbb a végzet úgy akarta, hogy mikor a kiskörösi házat a Petőfi-Társaság megvette, az adásvételre vonatkozó

eredeti szerződést és egyéb okiratokat, amelyek már-már elkallódtak, egy évtizedes lappangás után én szereztem meg és juttattam illetékes helyére: a Petőfi-Társaság alelnökének, Endrődi Sándornak kezébe.

De akárhány érvet olvastam is Kiskörös mellett, válaszul mindig fülembe csengett a költő „Kiskunsgát” című verse:

„Hova szívem, Jellem
Mindig, mindenholon visszavágyott,
Ujra láttam végre születésem földjét,
A szép Kiskunsgát.”

Akiknek ez kevés, azoknak figyelmébe ajánlom Petőfinek 1848. július havában a Kiskunokhoz írt levelét. Ez így kezdődik:

„Polgártársaim és hazámfiak!

„Hazámfiak nemesak mint magyaroknak, hanem ugyis mint Kiskunok, mert Kiskunsgában születtem. Ugy hiszem, emlékeztek még arra az alacsony köpczös mérsárosra, ki egykor a félegyházi, szabadszállási és szentmiklósi mérsárszékeket árendálta. Az az én apám stb.”

Ez a levél nagyon komoly bizonyíték az ő pozitív hangjával. Mert versben még csak elvetheti néha a költő a sulykot és a valóság helyett megírhatja a nagyon erős illuziót is, erre már volt példa. De egészen szokatlan dolog lenne Petőfitől, az észinteség, az igazmondás klasszikusan nemes alakjától, hogy kortes-céltől, mikor magát képviselőnek ajánlja: az illuziót valóság helyett tálalná föl a választóinak. Nemesak szokatlan, de esztelen dolog is lett volna ez, mert ha valaki azon kezd, hogy atyátokfia vagyok, és föllépését főképpen ezzel okolja meg s aztán kiderül hogy nem mond iga-

bármelyik pillanatban megvédelmezze a tisztí becsületet. De éppen ez a fő-fő előítélet és fő-fő hazugság. Mi az a tisztí becsület, hogy különb becsület, mint az én becsülete? A tejfelesszájú tisztlyettést már megilleti ez a becsület: az országkormányzó miniszterelnököt, a legzseniálisabb művészt, az egész világot átfogó tudású tudóst már nem. Miért? Miért olyan kényes ez a becsület, hogy már egy szóbeli inzultus után ficzánkczeni kezd a kard, a jó, büszke, éles, fényes katonakard, hogy azután egy pelykőnyű testi érintésre kiperdüljön a nikkelezett hüvelyből és lezuhanjon és vágjon, törje a csontot, ontsa a vért?

A tegnapi vérontás miatt ez a tisztí becsület mint fölbujtó, a katonakard pedig mint vádlott ülnek a vádlottak padján.

Józan, humánus, észszel és emberiséggel gondolkozó koponyák nem habozhatnak az ítélet kimondásával.

Budapest, december 21.

A képviselőház holnap, kedden, délután egy órákor formális ülést tart a főrendiház üzeneteinek átvétele végett. Holnap terjesztik be a pénzügyi bizottság jelentését is az adóreformról.

A választóreform. A főrendiház mai ülésén gróf Desselffy Aurél, a főrendiház elnöke indítványt tett, hogy a főrendiház küldjön ki egy ad hoc bizottságot a választóreform megvitatására. A főrendiház az indítványt elfogadta és a legközelebbi ülésen választja meg a bizottságot. — Az újraszervező szociáldemokrata-párt vasárnap öt helyen rendezett a választói reform ellen tiltakozó négyüléseket. Török-szentmiklóson, Darvas bismegyei községben, Csajág községben, Ujfaluban (Torontálmegye) és Földesen (Hajdumegye). Karácsony másodnapján s az ezt követő vasárnapon az újraszervező szociáldemokrata-párt rendkívüli országos pártkongresszust tart.

Tárgyalások a bosnyák mohamedánokkal. Sarajevóból jelentik, hogy báró Burián közös pénzügyminiszter a delegációk tanácskozásai során felemlítette, hogy a bosnyák muzulmánok végrehajtott bizottságával a vakuf szabályzat ügyében tárgyalásokat

folytatott. Ezek a tárgyalások az év elején eredmény nélkül megszakadtak, most azonban újból megkezdődtek és biztató eredménnyel folynak. A muzulmánok képviselőjében Firdusz Ali bég, aki Budapesten is járt és legutóbb Konstantinápolyból tért vissza, vezeti a tárgyalásokat és azt hiszi, hogy már a legközelebbi időben teljes eredménnyel fogják azokat befejezni.

Szentesítés előtt. A képviselőház holnapi ülését megelőzőleg félegy órákor tartja ülését a legfelsőbb szentesítés alá kerülő törvényjavaslatok átvizsgálására kiküldött bizottság gróf Desselffy Aurél főrendiházi elnök elnöklésével.

Összeomlásra készen.

Budapest, december 21.

Szemére szokták lobbantani a főrendiháznak, hogy csak szórványosan ülésezik, nem sokat beszél, nem foglalkoztatja a közvéleményt és ha néha-néha összeül, kriptáillat árad ki belőle. A magyar főrendiház olyan színre süllyedt, hogy ma már ez a szemrehiányos is dícséretszámba megy. Jobb, ha csak ritkán hallatja hangját s az ország érdekében való, ha a főrendi urak nem gyakran ülnek tanácsba; — de a legjobb lenne, ha ez a testület, a szabadgondolkodásnak és haladásnak e botrányköve végképp elpusztulna a föld színéről.

Előbb-utóbb mégis csak az aktualitás polezára kell emelni ezt a kérdést. Olyan főrendiházi ülések, mint a mai is, gondolkodóba kell, hogy ejtsenek minden tisztességes embert és meg kell érlelniök azt az eszmét, hogy nem a főrendiház reformjára van többé szükség, hanem e retrográd és nemzetellenes intézmény megsemmisítése vált elsőrendű feladattá. Ennek szükségességét be kell látnia még annak is, kiben a tradíciók iránt való tisztelet és szeretet elszokta nyomni a haladás iránt való érdeket.

Mert még az ilyen ember is megdöbben olyan hangok hallatára, mint amilyeneket ma a főrendiházban a stenografusok lejegyeztek. Hiába keressünk példát ilyesmire

külföldön, nem találunk. Az orosz császári tanács nem fordít hátat annyira az életnek, mint amennyire ezt a magyar főrendiház teszi. Nem hisszük, hogy ma lenne a világon törvényhozó testület, amelyben azt vetnék szemére a közoktatásügyi miniszternek, hogy tulságosan nagy a költségvetése, tulságosan nagy summát fordít a kulturára.

Octave Mirbeau-nak „A tüzhely” című drámájában Courtin szenátor azt mondja, hogy az elemi iskola a modern kor legnagyobb csapása, mert az elemi iskola még a parasztokat is megtanítja irni-olvasni; már pedig, ha a nép nem lesz analfabéta: az annyit jelent, hogy Isten e földi országa mulhatatlanul el fog pusztulni. A guny és a kritika ezer nyila érte ezért Mirbeaut. Még komédiában sem szabad olyasfélét állítani, mondották, hogy szenátor, törvényhozó a kultúra ellen fordul. Olyan törvényhozó el sem képzelhető az életben, ki károsnak tartaná a magasabb, nagyobb és fejlettebb kultúrát. Azok a kritikusok, kik így beszéltek, nem tudták, hogy van magyar főrendiház s hogy e főrendiháznak van egy tagja, kit Zselénszki Róbertnek hívnak. Ez a Zselénszki nevű ur nem négyfelvonásos drámában, hanem a magyar országgyűlés egyik házában, a grófi méltóság és egy hatalmas latifundium égise alatt merete mondani, hogy sokat költünk a közoktatásra. Vajjon milyen szolgáltatásokat tesz a főrendiház a nemzetnek, hogy a nemzet kénytelen miatta egész Európa előtt pirulni?

Azután akadt egy másik főrendi, ki az esküdtszéki hatáskör szűkítését követelte. Mindenütt a civilizált országokban tágítják az esküdtszékek hatáskörét, sőt oda törekednek, hogy az esküdteket ne csak egy osztályból regrutálják — mint például nálunk, ahol az esküdtek kizárólag a középosztályból kerülnek ki — hanem hogy a nép legszélesebb rétege ömöljön bele a bíróságba. A szóbanforgó főrendi ur úgy találja, hogy még a mi esküdteinket is tulságosan tágas medenczéből halászzsák ki. F

zat, az esufosan megjárhatja. Már pedig hogy választások alkalmával minden ki szokott sülni, azt Petőfi igen jól tudta a megyei restaurációkon tett tapasztalataiból.

De ugyanebben a levelében még további bizonyítékokat is találunk. Néhány sorral alább ugyanis ez olvasható:

„Öszintén, himezés, hámozás nélkül szoktam beszélni. Abban a pillanatban vágnám ki a nyelvemet, amelyben nem úgy szólnék, mint érez a szívem . . . Ez a föld, a szép Kiskunság az én szülőföldem és bármily közel áll az ember szívéhez az egész haza, még közelebb áll az a hely, ahol születtem!”

Fereneci Zoltántól, Petőfi egyik igen nagy érdemi életirójától való az a megjegyzés, hogy Petőfi a Kiskunságot, ahol nevelkedett, nagyon szerette és ezért hirdette magáról, hogy ő ott született, amivel ugymond: nagyon megnehezítette születéshelyének pontos megállapítását.

Hogy szerette a Kiskunságot: annak nyoma van a fentidézett versében, hol gyönyörű képekben mutatja be a pusztá szépségeit. A pusztát szerette tehát leginkább a Kiskunságban, azt találta benne legszebbnek, de hát a pusztá szépségeért nem kellett neki valótlán mondásokat egymásra halmazni, az igazságszeret rováására, melynek mellveregető híve volt. Pusztát Pestmegyében is találhatott. Kiskörös vidékén semmiel sem hitványabbakat — mi végre tagadta volna le az igazi születéshelyét néhány kilométer kedvéért? Vagy talán a lakosságot, a kiskunokat szerette volna nagyon, hogy mindenáron, még igazmondó hírneve kárára is közcjűk akarjon tartozni? Szó sincsen róla, ugyanabban a nyílt levélben leszedja őket, szolgálalkú embereknek nevezi, akik nem-reg még a talpát nyalták a főkapitányuknak,

Szülőháznak, holott ez nem volt igaz hazafi. Szóval, nem tett valami nagy gyönyörűséget benne, de azért vállalta őket szűkebb honfitársainak, mert ez felett meg a valóságunk.

Bárhol született legyen is Petőfi Sándor, esküdjék, akinek jól esik mindörökké Pestmegyére és Kiskörösre, egyet ne erőszakoljunk a nagy költőre: azt, hogy ő szeszélyből, rokonszenvből vagy más valami belső indokból tartotta volna magát kiskunságinak. Az én meggyőződésem szerint Petőfi jóhiszeműségéhez kétség se férhet: ő ebben is őszinte volt mint mindig és amit mondott, arról szentül hitte, hogy igaz.

Az irodalomtörténet- és életrajzírókat tehát nem ő vezette félre, hanem a véletlen körülmények salátságos összetalálkozása, amelyek részben magát Petőfi Sándort is megtévesztették.

Ezekre, a véletlen körülményekre akarok e közleményben rámutatni, bárha tudom, hogy egy irodalomtörténeti meggyökeresedett nézetel állok szemben és irasommal darazsicszékbe nyulok, amilhez nem esékély vakmerőség kell. Hiszen aki elolvasta a Fischer vastag könyvét Petőfi életéről és abban a születéséről itt fejezetet: aki csak beletekintett is az adatok szédítő gazdagságába, melyek mind Kiskörös mellett szólnak, az mindenesetre ámulni fog elszántságomon. De hát én voltam az, aki annak idején az öreg Benkő bácsit, Petőfi egykori színész-barátját s a Nemzeti Színház pénztárosát egy rablógylkos látogatójának a körme közül kimenttettem, több ezer forint hivatalos pénzzel együtt, ha akkor be mertem ugrani éjnek idején, pusztá kézzel az ablakán (dr. Szabó Ferencz államvasuti orvos a tanúm, aki később utánam ugrott), belengrom tehát ebbe a kér-

désbe is, hasonló elszántsággal. Benkő bácsi aztán emondott nekem egy esomó Petőfi-adomá (vitézi eselekedetemért ez volt az egyetlen elismerés), hogy ezért a vállalkozásomért mi fog kijárni? — bizzuk a jóvőre.

De a dologra! Három születéshelyről var szó. A költő Félegyházát mondja, Ferencziél Kiskörösöt írják, Petőfi Zoltán Szabadszállást állította. Melyik igazi a három közül?

Petőfi Zoltán 1870. aug. 15-én utazott Szabadszállásra, már akkor is súlyos betegen é: október 1-én érkezett vissza Budapestre, a Sándor-utczai 12. számú házbéli diáktanyára, a hol Dolnay Gyula, a „Tanuló Ifjúság Lapja”-nak szerkesztője is lakott, kívül mindketten jó barátságban voltunk.

Azt a rokonát, akinél Szabadszálláson lakott s kitől az adatokat kapta, Baranyay Sándornak hívták s mint említettem, imok volt a városnál. (Később jegyzőnek választották a pestmegyei Szank községbe.) Első unokatestvére volt Petőfi Sándornak, ugyanis az anyja Hríz Anna édes testvére volt Hríz Mária-nak Petőfi Sándor anyjának. Baranyay Sándornának volt egy nőtestvére is, Baranyay Zsuzsánna ki Herpai Jánoshoz ment feleségül. Tehát ez is unokatestvére volt a költőnek. E két unokatestvér leszármazói még életben vannak és töltik a Petőfi-család történetére vonatkozólag nekem is több érdekes adatot sikerült megtudnom.

A Petőfi Sándor születéshelyére vonatkozólag Szabadszállás mai főjegyzője, Páál Árpád, Petőfi Zoltánnak közel négy évtized előtt hangoztatott véleményét mindenben megerősíti. Ő is tudja, hogy Petőfi Zoltán, mivel szabadszállási időzése alatt mindemnap együtt volt az apját odavaló születésének tartotta és gyakran ingerületen fakadt ki az ellen, hogy szüle

főrend neve Takács Menyhért, a premontrai kanonokrend prépostja. Ha Takács ur gondolatát a kormány elfogadná, akkor Takács ur édesapja nem lehetne esküdt, mert Takács ur édesapja szimpla foltozó suszter, vagy ha jobban tetszik, uri és női cipész, kinél javítások is elfogadhatók.

A lordok házáat szélső módon konzervatív testületnek szokták feltüntetni. De ez az ultra-konzervatív testület sohasem helyezkedik szembe igazán demokratikus javaslattal. Kellemetlenkedik a kormánynak a korcsmák korlátozásáról szóló javaslat alkalmából, de törvényivel szankcionálja az abszolút sztrájkabszabadságot. Most reformálni fogják a lordok házáat. Maguk a lordok dolgozták ki a reformot, melynek első pontja az, hogy az ugynevezett egyházi méltóságok nem foglalhatnak többé helyet a lordok házában. Eddig sem történt meg ott ugyan, de a reform után még kevésbé sem fog megtörténni, hogy, mint nálunk, szerzetes-prépost azt indítványozza, hogy a szocializmust kivételes törvénnyel szedjék ránczba. A német és spanyol tapasztalat után megdöbbenő tudatlanság kell annak feltételezéséhez, hogy a szocialista mozgalmat kivételes törvényekkel lehetne szűkebb mederbe szorítani.

Mindezek a sötét, retrográd gondolatok a főrendiházban kapnak szárnyat. Abban a főrendiházban, melyben Magyarország függetlenségének és önállóságának mindössze két-három híve van, míg a tulnyomó többség vagy az osztrák politika, vagy a rideg közösség rajongója. Miért kell hát tovább tűrni az ilyen dohos institúció arczatlanságait? Minden tisztességes és jóindulatú embernek látnia kell, hogy a főrendiház mostani összetételében nem állhat tovább. Bizsergő sebe ez nemcsak a nemzetnek, de az európai civilizációnak is. Nemcsak az érdekeink, hanem becsületünk is követeli el-távolítását.

A politika világból.

Budapest, december 21.

Tárgyalások a fuzló körül.

— A katonai kérdések és a bank-ügy. —

Wekerle Sándor miniszterelnök holnap este utazik Bécsbe és szerdán tesz jelentést a királynak a helyzetről. A miniszterelnök azért halasztotta el utját, mert — mint már megirtuk — vasárnap az adóreformmal volt elfoglalva, ma a főrendiház ülésén kellett megjelennie, holnap délután pedig a bankbizottság tart ülést. A helyzet természetesen változatlan. Azonban míg a politika vizeinek felületén csend van, e csend leple alatt erősen folyik a munka. A miniszterek szinte állandóan tanácskoznak, hogy a nagy, függő kérdések megoldását megtalálják. A szombati hosszú minisztertanács a beteg Andrássy távolléte miatt, pozitív eredménnyel nem végződhetett és így alighanem még egy, esetleg több ilyen tanácskozásra lesz szükség, mielőtt Wekerle konkrét megállapodásokkal mehetne föl Bécsbe. A karácsony előtt semmi irányban döntő elhatározás nem történhetik és csak a jövő hétre várják a helyzet beható megvitatását és az újvi kormánynyilatkozatok előkészítését.

A „N. Fr. Pr.” mai estilapjában mérvadó helyen szerzett értesülés alapján megerősíti, hogy a küszöbön levő katonai kiegyezés fejében teendő engedmények egyike a magyar nyelv használatának a magyar ezredéknél tervezett kiterjesztésében áll. E szerint a magyar nyelv az összes magyar ezredék belső fizetésében érvényre fog jutni mindenütt, ahol ezt a szolgálat és a legénység érintkezéseinek gyakorlati céljai megkövetelik, tehát első sorban a legénységi iskolákban való oktatásnál, a jelentéseknél és amennyire azt a gyakorlatban keresztül lehet vinni, a tábori szolgálatban is. A magyar nyelv használata tehát nemcsak az ezrednyelvre, hanem a század alsó kötelékében a szolgálati nyelv egy részére is ki fog terjedni, de itt persze meg kell jegyezni, hogy a szolgálati- és ezrednyelv két olyan foga-

lom, melynek a definíciója nincs megállapítva és amelyek egymást kölcsönösen eltolhatják, miután ez a két fogalom tisztán adminisztratív fogalom, melyek tartalmukat a gyakorlati életből kapják.

Más oldalról azt írják, hogy az ujonczlét-szám felemelését a katonai körök már a legközelebbi ujonczjavaslatnál, az 1909 évi márcziusi sorozásra követelik s ezért mámost teljes, a részletekben is kidolgozott meg-egyeződést kell elérni. Az ujonczlétszám felemelésével a katonai kérdések természetesen még nincsenek elintézve, még egész sor más ügyet is kell szabályozni, amelyek fölött most legalább is elvi megegyezésnek kell létrejönni, hogy a katonai kérdések rendezéséről akarnak beszélni. Ezek a véderőtörvény a két éves katonai szolgálattal; a katonai büntető perrendtartás; a katonai ellátásról szóló törvény a 35 éves szolgálati idővel; az altisztek alkalmazásáról szóló törvény és a lóállításról szóló törvény. Ezzel szemben a magyar nemzetnek nyújtandó engedmények részben a hadsereg külső jelvényeire vonatkoznak részben nyelvi területre. Am az első csoportot illeti, itt ki kell domborodnia Magyarország önállóságának, a zászlók és jelvények azonban ezzel nem szűnnek meg a közös hadsereg jelvényei lenni, mert a magyar törvény szerint a hadsereg közös volt, ma is az és marad is. A következménye ennek az, hogy a kétféle sásnak a közös legfelsőbb hadur czimer-madarának a hadsereg jelvényeiben meg kell maradni. A nyelvi téren tervezett reformok nem a vezényleti és szolgálati nyelvre vonatkoznak, hanem a paktum első pontja értelmében ki van kapcsolva, hanem a magyarországi csapatok közlekedési nyelvére, amennyiben a tényleges viszonyok az érintkezésben megengedik, továbbá a büntető perrendtartás terén.

Gróf Batthyány Tivadar, a képviselőház bankbizottságának elnöke és a függetlenségi párt alelnöke a bécsi „Zeit”-ben cikket írt a katonai kérdékről és a bank-kérdékről, amelyből a következőket adjuk:

A magam részéről pártom szempontjából előnyösnek s így kívánatosnak tartanám, hogy

téshelyét „annak a tót Kiskörösnek átengedték”.

„Sajnálja is Szabadszállás most élő közönsége — írja tovább Pál Árpád — hogy Petőfi születése helyéül Kisköröst hagyták megállapítani és ez ellen idejében nem tiltakoztak. De hát a születéshely nyomozásának idejében még az a nemzedék élt, amely Petőfi képviselői elöltsége ellen az itteni ref. lelkes fiát, Nagy Károlyt léptette fel és minden alkotmányos küzdelmet lehetetlenné tett azzal, hogy Petőfit, programbeszédje elmondásában, a város nem nagy dicsőségére, szóhoz sem engedte jutni, sőt életét is fenyegette. Petőfi a szenvedett kudarcért nem maradt adós a szabadszállásiakhoz irt nyílt levelében, keményen megnyomta a tollát és a város akkori vezető-emberének ugyancsak az elevenjükkre tapintott, Nagy Károlynak pedig megjósolta, hogy az országgyűlés a választását meg fogja semmisíteni.

„Ezek az emberek a leczkét nem tudták elfelejteni, hallani sem akartak Petőfiről és mikor a születéshelyet nyomozó küldöttség náluk járt, semmiféle adatot sem bocsátottak rendelkezésére. Pedig Petőfi Sándor valóban Szabadszálláson született”.

Mielőtt Pál Árpád levelének bizonyító részét közölném, szükségesnek vélem közbeszúrni, hogy az öreg Petrovics már 1818-ban Szabadszálláson lakott és azon év szeptember 15-én ott házasodott meg, ott volt a mészárszék bérlője egész 1822 őszig. Ekkor jobb bérlet után nézett és Ferenczi állítása szerint 1822-től 1824-ig a kiskörösi mészárszékét bérelte ki. Mivel pedig Petőfi Sándor 1823. január 1-én született, csakis Kiskörösön születhetett, szüleinek akkori lakóhelyén. Amint hogy tényleg a kiskörösi lutheránus templomban is keresztelték meg,

amiről az anyakönyvi följegyzés hitelesen tanuskodik. Kiskörös mellett ez volt a legerősebb érv, amit aztán döntő bizonyítékul el is fogadtak.

Félegyházára a család csak 1824. októberben költözött, tehát huszonegy hónappal Sándor születése után. Így Félegyháza, mint születéshely, csak a költő képzeletében merülhetett fel, s a véletlen játéka itt érezteti hatását e kérdésben először, azáltal, hogy Petőfit a szülei, kik ugyancsak sokat vándoroltak, mert hiszen 1830-ban ismét visszatértek Szabadszállásra, elfelejtették kitanítani az igazi születéshelye felől. Ez egészen bizonyos, mert a fiúnak különben semmi oka sem lehetett arra, hogy éppen Félegyházát szemelje ki.

Egyszerűen ez történt: a fiú csak arra emlékezett, hogy mióta az eszébe tudja, a szülei Félegyházán laktak, hogy ő másutt született, rá sem gondolt. Ő nem kérdezte, a szülei nem beszéltek róla, csak annyit mondhattak neki néha, hogy: „Te is kiskunsági gyerek vagy!” És így keletkezett a tévedés.

Ha már most a lehetőségeket mérlegeljük, a kérdést a három születéshely közt így kell fölállítani: milyen időbeli távolság választja el Petőfi születésnapját a szabadszállási és milyen a félegyházi tartózkodástól?

Es erre a felelet az, hogy Szabadszállásról való állítólagos elköltözés után (1822. szeptember 29., Szentmihály napján) három hónappal Petőfi Sándor már megszületett (1823. január 1-én), ellenben Félegyházára csak huszonegy hónap múlva költöztek (1824. szeptember 29-én).

Igy tehát Félegyháza teljesen kiesik s a vita csak Szabadszállás és Kiskörös körül foroghat

És itt szigorúan meg kell vizsgálnunk az adatok megbízhatóságát. Mindenek előtt konstátjuk, hogy a nyomozás idejében (1857.) olyan tanut, aki a Kiskörösre való átköltözés időpontjára hónapokra terjedő pontossággal visszaemlékezhetett volna, 34—35 év múlva, aligha sikerült találni. A Kiskörösre való átköltözésnek 1822. szeptember 29-re való megállapítása csak következtetés, amelyre alapul a mészárszék bérletére vonatkozó szerződés kezdetének időpontja szolgált. Mikor aztán az anyakönyvi följegyzés is előkerült: a két egymást támogató adat teljesen meggyőzte a vizsgálóbizottságot, és döntöttek Kiskörös mellett.

Pedig hát valami lehetetlenség színében feltűnő csoda kellett-e hozzá, hogy Petőfi Sándor az adatok dacára még se Kiskörösön születésék?

Távolról sem. Petőfi Sándor született Szabadszálláson is, ha például Petrovicsék a szerződés megkötése dacára a saját ügyeik lebonyolítása végett még egy pár hónapig ott maradtak a régi bérletükben. Ez megtörténhetett például az esetben, ha a szabadszállási bérlet nem Szentmihálykor, hanem a következő évi Szentgyörgy-napkor járt le, vagyis 24-én, ami abban az időben, szintén bérletváltó határnap volt. Vagy lehettek egészségi okok, amelyek az őszi átköltözést nem iavallották az elhaladottan áldott állapotú anyára nézve. Mindezekben nincsen semmi lehetetlenség. Mert nem szabad feledni, hogy Petrovicséknak Szabadszálláson már akkor házuk is volt (erről tud Fischer is), a magukéban tehát az új bérlet dacára tovább lakhattak. Továbbá az sem közömbös adat e kérdés elbírálásánál, hogy Petrovicséknak néha két városban is volt bérelt mészárszékük: így például Sándor születése

az egész katonai problémát az új választói törvény alapján a választók millióinak döntése alá bocsásuk. Szeretném, ismétlem, pártszempontból, ha maguk a választók, figyelembe véve az ország-adminisztratív, szociális, kulturális és gazdasági igényeit, döntenének a hadsereg kérdésében s ítéletet mondanának afölött, hogy a parlament minő álláspontot foglaljon el a hadvezetéség kivánalmaival szemben, különös tekintettel a felemelt kvótára? Ámde osztom gróf Apponyi Albertnek a képviselőház egyik legutóbbi ülésén kifejtett azon axiómáját, hogy a pártszempontot alá kell vetnünk a nemzet nagy érdekeinek és így a magam részéről, annak dacára, hogy az önálló hadsereg álláspontján állok, kész vagyok a hadsereg reformja kérdésének tárgyalásába belemenni Ennek azonban feltételei egyrészt, hogy az államháztartást a nagyobb terhek elviselésére képessé tehesük, másrészt pedig, hogy a nyújtandó áldozatokkal szemben a közös hadseregnek nemzeti irányban való kiépítése terén egyenértékű ellenszolgáltatásokat kapjunk.

Legyünk azonban egészen tisztában a helyzettel aziránt, hogy az általános szavazati jog küszöbén a kulturális, gazdasági és különösen a szociális követelések oly súlylyal fognak a jövő törvényhozásra nehezédni, hogy a mai parlament, nézetem szerint, csakis azon esetben mehet bele a katonai kérdéseknek a megoldásába, ha a magyar birodalom jövedelmi forrásainak emelkedését intézményileg biztosíthatjuk. Adó-emelésekről szó sem lehet, marad egyedül és kizárólag az ország gazdasági megerősítése. Ezt pedig a függetlenségi és a 48-as párt félreemagyarázást nem tűrő programja, vagyis a mai parlamenti többség álláspontja szerint más uton, mint az ország gazdasági önállóságnak kiépítése révén elérni nem lehet. A kiegyezési törvény, valamint a bankakta törvényerejű rendelkezése folytán újv után dűlőre kell jutnia a bank kérdésének. Tehát s ezt jó lesz leszögezni, nem a függetlenségi többség hozta incidenszerűen napirendre a bankkérdést, hanem egyedül és kizárólag a törvényben precízre megszabott határidő. A bankügyre az u. n. paktum ki nem terjed. Választóinkkal szemben elfoglalt álláspontunk erkölcsi kötelességünké teszi tehát, hogy amidőn a törvényszerű időben a bankügy döntésre kerül, az a mi programunk alapján történjen. Ámde miként erre már reámutattam, gazdasági önállóságunk biztosítása nélkül a katonai reformok több-kiadásait el nem fogadhatjuk, mert azokra fedezetet másuton találni képesek nem

vagyunk. Gazdasági önállóságunk biztosítékai pedig: most az önálló bank, 1917-ig kereskedelmünk és iparunknak törvényhozási és adminisztratív eszközökkel való megerősítése, azután pedig vámvédelem az önálló vámterület alapján. Mindezekből pedig az következik, hogy a védőerő reformjának egyéb alapját az önálló bank föllállítására képezi. Aki az utóbbit meghiusítani igyekszik, a védőerő fejlesztését akadályozza.

A közelebbi nagy problémák közül még kiemelendő a választói reform, a bosnyák kérdés és a fuzió neve alatt ismeretes azon törekvés, hogy az átmeneti kormányzat lejártával állandó és nyugodt kormányzatot biztosítsunk. Nem titok, hogy a függetlenségi pártban többrendbeli komoly aggályok észlelhetők a választói reformjavaslat tekintetében, különösen azok táborában, akik egy radikálisabb megoldást tartanak, különösen a függetlenségi program érdekében kívánatosnak s ezekhez e sorok írója is tartozik. Ugyancsak a legnagyobb aggálylyal tölt el az okkupált tartományok annexiója és pedig úgy az ennek folytán előállott külügyi komplikációk, mint ama perspektíva miatt, amely a monarchián belül nyílik meg előttünk.

A bank-kérdésben különben ma nevezetes lépés történt. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ugyanis ma Bilinszki lovag titkos tanácsos, bankkormányzó elnöklésével Bécsben ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a múlt év deczember hó 30-án tartott rendkívüli közgyűlés határozatának megfelelően mindkét kormányhoz benyújtja a privilégium meghosszabbítására vonatkozó kérvényt. Ennek a kérvénynek alapján fog most már hivatalosan megindulni a tárgyalás.

A holnapi utolsó képviselőházi ülés előtt ma este szép számmal gyűltek össze a képviselők a függetlenségi párt körhelyiségében, ahol csakhamar igen élénk eszmecsere indult meg az aktuális politikai kérdésekről. Gróf Batthyány Tivadarnak meleg szavakban fejezték ki elismerésüket azért a cikkért, amelyet a „Zeit” vasárnapi számában írt, majd a bank-kérdésről beszélgetve azt latolgatták, milyen nyilatkozatot fog tenni Wekerle Sándor miniszterelnök a bank-bizottság holnapi ülésén. Az Osztrák-Ma-

gyar Bank főtanácsának határozatát tartva szeptember előtt, szinte kétségtelennek tartják, hogy a miniszterelnök csak arra a kijelentésre fog szorítkozni, hogy a kötelező tárgyalások előtt nem nyilatkozhatik. Ezt a nyilatkozatot tette a főrendiház mai ülésén is. A fuzióról beszélgetve aztán Ugron Gábor megismételte szombati cikkét és annak a véleményének adott kifejezést, hogy miután a függetlenségi párt abszolút többségben van, fölösleges mindenféle fuzió. Ennek kapcsán aztán a képviselők úgy vélekedtek, hogy a legjobb lenne, ha Kossuth Ferenc tárcza nélkül vállalná a miniszterelnökséget és így kizárólag az ügyek vezetésével foglalkoznék. A katonai kiegyezésről szóló hírekre áttérve Holtsy Pál amellettt tört lándzsát, hogy a katonai kérdés megoldása ellenében nem lehet az önálló bankot fölládozni.

Budapest, deczember 21.

Az adóreform tárgyalása. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt órakor Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Déry Zoltán államtitkár, a pénzügyminisztérium részéről Papp Mihály osztálytanácsos. Az ülésen Holtsy Pál az adóreform-javaslatok letárgyalásáról készített bizottsági jelentést terjesztette elő. A nagy gondná és sok alaposítással megszerkesztett jelentést a bizottság tudomásul vette. A bizottság holnap terjeszti be a jelentését a t. Háznak.

Wekerle Sándor miniszterelnök ezután be-terjesztette azon szakaszoknak a szövegét, amely szakaszok megstilizálását a bizottság későbbre tartotta fenn.

A bizottság a szakaszokat ezen új szövegezésben elfogadta.

Az ülés végén Széll Kálmán elnök köszönetet fejezte ki Holtsy Pál előadónak azért a fáradságáért és szakszerűségért, amelylyel a javaslatot előadta és a jelentést megszerkesztette. Elismerését fejezte ki továbbá Wekerle miniszterelnöknek is azért a nagyszabású reformért, amely elfogadása esetén hivatva adózásunkat új, modern alapra fektetni.

Dr. Wekerle miniszterelnök megköszönte a bizottság elismerését, a maga részéről köszönetet mondott az elnöknek és a bizottság tagjainak.

Az ülés erre az elnök elttetésével véget ért.

után a kiskörösi mézárszéken kívül a kecskeméti is bérelte egy Hübel nevű társával, fele haszonra.

De hát az anyakönyvi bejegyzés?

Hogy ez az adat mit ér, erre vonatkozólag beszéljen ismét Pál Árpád:

„Petőfi Sándor kortársaitól — írja — mint közismeretű tény számitalanszor hallottam elbeszélni, nem csak azt, hogy Petőfi tényleg Szabadszálláson született, de még a születése körülményeit is. Sokan éltek még pár év előtt, akik mint fiútanuk tudomással bírtak azokról az erős vitákról is, amelyek a Petrovics-házaspár közt Sándor születése előtt és után napirenden voltak a keresztelés ügyében. Petrovics ugyanis a szabadszállási református templomban akarta megkereszteltetni, Petrovicsné azonban, aki igen vallásos asszony volt, erősen ragaszkodott ahhoz, hogy gyermekét az ő vallására, a kiskörösi lutheránus pap keresztelje meg az ottani templomban. Így vitték aztán Petőfi Sándort keresztelni Kiskörösrre, bárha Szabadszálláson született. Ezt ezelőtt harmincz—negyven esztendővel még minden nadrágos ember tudta Szabadszálláson és csak mosolyogtak, mikor a bizottság Kiskörös mellett döntött. Petőfi Zoltánnak is bő alkalmá volt meggyőződni róla, hogy ez így volt és nem másképpen; ő még nagyon sok olyan szavahihető uriemberrel beszélt, akik atyja születésének körülményeit a legnagyobb részletességgel megismertették vele.”

Eddig a szabadszállási főjegyző levele, a mihez csak azt tehetem hozzá, hogy Petőfi Zoltán Budapestre való visszaérkezése után csakhamar ágynak esett, október hó második felét már fekvé töltötte és november 3-án meg-

halt. Ezért nem tehettem közzé szabadszállási nyomozásainak eredményét és nem indíthatott újabb vizsgálatot apja születéshelyének pontosabb megállapítása érdekében.

Mindezek után fönmarad még egy kérdés: hogy t. i. mit kell tartanunk azokról az adatokról, amelyek a Fischer-féle nagy műben oly meglepő részletességgel igazolják a kiskörösi születést? Föl van ott sorolva több szomszéd-asszony neve, nemkülönben egy száz éves asszonyé, akik Sándor születésének hírére, a kiskörösi mézársós házában összegyűltek. A száz éves asszonnyal még a nyolczvanas években Neugebauer Petőfi-Társasági tag is beszélt. Ez mind üres képzelődés lenne vagy szándékos félrevezetés? Nem, azt hiszem egyik sem, hanem ismét a véletlennek egy kis pajkos látéka. Tudniillik a Petrovics-házaspárnak csakugyan született ott egy fia, és pedig Petőfi István. Négy évtizeddel ez esemény után, mikor a dolgot nyomozták, úgy vélem, a legjobb hízemű tanuk akadhattak, akik elmondták a születés körülményeit, anélkül, hogy az igazságtól egy hajszálnyira eltértek volna. Még a száz éves asszony is igazat mondott. Csak éppenséggel az újszülött nevére nem emlékeztek pontosan, ami annál valószínűbb, mert a Pista gyerekek születése után pár hónappal Petrovicsék elköltöztek Félégyházára és Kiskörösön talán sohasem is jártak többet. Kijől lehetne negyven vagy nyolczvan év múlva rossz néven venni, ha ily körülmények közt nem tudja egészen bizonyosan, melyik volt az István, melyik a Sándor! Hiszen több gyermekes öreg emberek még a saját gyermekeik születése körülményeit is mulatságosan össze szokták zavarni.

Osszegezve az adatokat, előttem a dolog

így áll: Petrovicséknak 1822-ben Szabadszálláson már földjük és házuk volt, miért is, habár kibérelték a kiskörösi mézárszéket, oda nem költöztek át azonnal, úgy hogy 1823. január 1-én Sándor nevű fiok Szabadszálláson született, amint erre Pál Árpádnak, Petőfi Zoltán barátjának tanuskodása szerint még 40 év előtt sokan emlékeztek. De így hallotta Petőfi Zoltán is a nagyanya testvérétől, Hruzó Máriától és annak férjétől, Baranyay Sándortól, aki mint városi hivatalnok, levéltári adatokkal is ezt igazolta. Petőfi Sándort az anyja kívánságára viték Kiskörösrre keresztelni, mert Szabadszálláson nem volt lutheránus egyház. Igaz, hogy akkor már kibérelték a kiskörösi mézárszéket, de ez mit sem bizonyít, mert Petrovics később kibérelte a kecskeméti is, anélkül hogy odaköltözött volna. Kiskörösrre sem költözött át azonnal, sokkal valószínűbb, hogy a saját szabadszállási házukban várták meg a születést. Végül: a kiskörösi keresztlevélben is találtam egy hiányt, ami mellettem szól: abba a rovatba, mely a szülők lakóhelyéről szól, a keresztelő pap nem írt be semmit. Ha Kiskörösön laktak volna, a pap okvetlenül odairja, hogy loco és talán az uezát is megjelöli. De a rovat üres. Bizonyosan azért, mert még az átköltözés nem történt meg, csak folyamatban volt. Beszéltem e dologban különböző felekezetek lelkészeivel, és mind az én felfogásom mellett nyilatkoztak.

Mindezeknél fogva én Petőfi Sándor születési helyének, korán elhunyt barátom, Petőfi Zoltán meggyőződésével egybehangzóan, Szabadszállást tartom.

A méltóságos Házból.

I. Tanácskoznak a főrendek.

Délelőtt háromnegyed tíz órakor hire sincs a főrendiházi ülésnek. A titkár, a főrendiház privilégiumos lakója, most végzi reggeli sétáját a leggyönyörűbb palota oszlopsorai között, az egyenletesen fűtött hatalmas utakon. A miniszterek azonban már megérkeztek s a képviselőházi traktusban referenseiket fogadják. (A miniszterek, ha főrendi ülésre jönnek, akkor is inkább ezen a részen érzik magukat otthonosan s csak gróf Tisza Istvánnal történt meg, hogy a főrendiházba menekült elmondani miniszterelnöki programbeszédét, ő is azért, mert a képviselőházban nem akarták meghallgatni.)

— Halló? Igen. (Csengetnek a miniszterelnöki szoba telefonján.) A kegyelmes ur nem jöhet? Nem? Helyes kérem, azaz, hogy tessék átadni üdvözlőmetet.

Gróf Andrássy Gyulára vonatkozott a kérdéskördés. A belügyminiszter még gyengélkedik és nem jöhet el a főrendiházi ülésre. Wekerle fog válaszolni helyette, ha igen nagyon szükséges lesz; ellenben a főrendektől kevésbé kell félni a választói reformot, itt nem szoktak szociálistáskodni: különben pedig nincs is napirenden.

Igy eitelik a negyedóra. Az utolsó öt percben eyszerre érkeznek a méltóságos és exczellenciás urak, papok, zászlósok és rég látott távollévő mágnások, valamint érdekes vitákból ismeretes közéleti szereplők. Gróf Dessewffy Aurél, az elnök, átvette az iratokat, amelyek pontosan tartalmazzák az egész ülés rendjét. Minden előterjesztés, az elnök valamennyi mondatkaja ki van írva szóról-szóra és betűről betűre, úgy hogy ha egyedül lenne is az egész ülésen a három jegyzővel, akik szerepüket az ő kezéből kapják, akkor is el lehetne intézni az egész főrendiházi tárgyalást.

Most például mindjárt az elején Ilyás Lajos parentálja lendületes, szép beszéddel s már a jegyzők közül az egyik olvassa a mentelmi bizottság jelentéseit olyan gyorsasággal és halkán, hogy senki se tudhatja meg belőle, miről van szó. Mintha el kellene titkolni, hogy a főrendek is emberek és köztük is akad, akit bírság elé kell csiálni.

Ezalatt és aztán, amíg a képviselőháztól érkezett rengeteg elintézni valót, az ott elfogadott javaslatokat felsorolja az eléje tett írásból az elnök, a főrendek jóreggelt kívánnak egymásnak. A keleti oldalon a papok csoportosulnak. Takács Menyhért, a fehérruhás jászói prépost hallgatóságot gyűjt magának. Csáky Albin a váci Csáky gróffal, a püspökkel cseveg. Széchenyi Miklós gróf, a győri püspök, nehéz szenzációk után egy kicsit újból ismerkedni jött. A világiak közt feltűnik az erdélyi Jósika Samu báró klasszikus alakjával, mikéntha a történelmi ősök közül lépett volna ki a legdaliásabb a családi képtárból. Volt idő, amikor hivatalt vállalt, a király személye körüli miniszter volt, de a jószágigazgatója akkor is eképpen szólította nagyságosnak régi erdélyi mód szerint, ha gazdasági dolgokban felkereste Bécsben:

— Jöjjön haza, Nagyságod, nem nekünk való ez a bécsi hivatal.

A kiszolgáltak közül való Széchenyi Gyula gróf, szintén a király mellett miniszterkedett.

A mostani miniszterek mögé ül Wlassics Gyula, ki bizonyára nem irigyli az Apponyi Albert gróf álláspontját és üdvözlözi Darányit, akivel most is együtt jelennek meg a „Borsszem Jankó”-ban, mint Dari és Wlassi. Zichy Tivadár gróf a mai idők szereplője, a delegáció elnöke,

Nándor a néppárt főrendiházi öre. Zselénszki Róbert gróf nyugtalanul mozgolódik a helyén, megint támadásokra készül.

A költségvetés van napirenden. Azaz, hogy ez a főtárgy, mert kivüle akad elintézni való néhány kötetnyi törvény-egyezmény, amivel a képviselőház egy egész szesont töltött el, amig ide átküldhette. Csak hogy mind ledarálják kombinált gyorsasággal. A jegyző olvassa a címet és aztán az elnök így szól:

— Kérem azokat, akik a javaslatot végszerkezetben is elfogadják, méltóztassanak felállással jelezni.

Ami annyit is jelent, hogy nem szükséges mindenkinek felállani, elég, ha ketten-hárman a figyelmesek közül félig felemelkednek s már a javaslatok véglegesen megszavazták.

— A kormány nem fogadja el a saját javaslatát? — kérdezi csodálkozva az én szomszédom.

A kormány tagjai tudniillik nem kelnek fel a helyükről. Azonban persze, hogy elfogadják. De itt nincs úgy, mint a képviselőházban, ahol ahol a kételkedők a miniszterek után igazodnak, itt a főrendek mindent elfogadnak. S egyszer csak egy kis mozgást lehet észlelni:

— Serényi Béla gróf.

A jegyző Serényi Béla gróftól hívta fel szólasra s ebből meg lehetett tudni, ha egyébként nem vették volna észre, hogy elérkeztek a költségvetés tárgyalásához.

Serényi Béla grófnak a felszólalását előre bejelentették és Wekerle is tudja, hogy bírálni fogja a kormány működését olyanképpen, hogy arra szükséges lesz feleletet adni. Mivelhogy Serényi gróf, aki egy régebbi szabadelvű kabinetben kereskedelemügyi államtitkár volt, szorgalmas és ambíciózus politikus, nem hagyta félbe tanulmányait s érdeklődik nemcsak a dolgok fejlődése iránt, de az iránt is, hogy milyen a hangulat az országban. Továbbá, mert Serényi gróf az önzetlen államférfiak és képzett politikusok kevésszámú rendjéhez tartozik, erősen figyelembe kell venni, hogy mit mond.

Nem csalódtak benne. Mindjárt az elején a bankon kezdte és megtámadta azokat, akik akár pártzélokért, akár pártprogramok jel-szava miatt az országot meg akariák károsítani.

— A bank elválasztásában az ország katasztrofális veszedelmét látom — mondta Serényi gróf.

(Persze Wekerle is erre válaszolt legelsőben. Nem azért, mint hogyha a Serényi gróf álláspontját egyszerűen le kellene cziálni, hanem, mert így nem lehet ám előnyöket szerezni az egyezkedésnél, ha rögtön azt mondjuk, hogy a közös bank nélkül nem élhetünk meg.)

Kellő tárgyilagossággal foglalkozott ezután a vasuti kérdésekkel s a fegyelem meglazulását keményen elítélte, ami általános helyesléssel találkozott. A közigazgatásban az államosítást kívánta. (A karzaton Hieronymi Károly, az egykori kereskedelemügyi miniszter hallgatta örömmel.) A választási reformot is érintette és nem csinált titkot belőle, hogy a pluralitásért nem lelkesedik, de ha a királylyal ebben már meg egyeztek, és ha a végzél a magyarság hegemóniájának megóvása, akkor ehhez is hozzájárul. E pontnál úgy tűnt fel, mintha Tisza István gróf beszélne. Az annexiót se hagyta szó nélkül, de aztán befejezte beszédét, holott szereték volna tovább is hallgatni.

— Azt hittem, hogy unják már hallgatni — mondta Serényi gróf a folyosón.

Pedig tévedett. A főrendiházban más a levegő, mint a képviselőházban. Itt a nagy csönd nem jelent unalmat és ha a hangos helyeslések elmaradnak, ez semmit se jelent, mivelhogy a

folyosón aztán a grófnak valamennyi ismerőse gratulált.

Kétségtelen, hogy ez a beszéd ellenzéki felszólalás volt. De ellenzéki volt a következő is, a Laszkáry Gyuláé, akinek az adóreform se tetszik, se pedig az, hogy keztyüs kézzel bánanak a nemzetiségiekkel és a szocialistákkal. A költségeket mindamelllett megszavazta, mivelhogy azt mondja:

— A külpolitikai helyzet fellegetes és borult.

Ideges gyorsasággal szaladt a helyére Zselénszki Róbert gróf, aki a miniszterek környékén tanyázott, amikor a jegyző felhívta.

Zselénszki a vasuti dolgokat kezdte bírálni.

— Ugy vagyunk — mondja — hogyha az ember mostanság felül a vasutra, nem tudja, hogy mikor érkezik meg.

Azt kívánta, hogy mindjárt csináljanak mindenüvé még egy sinpárt, hogy legyen mindenütt két sinpár.

— Két sinpár . . . ismételtette olyan szerelmesen, mint a hajduk hadnagya ahogyan a kék szempárért lelkesedik.

De erősen kikelt az ellen, hogy a kormány sokat költsön.

(— Akkor hogyan csináljunk sinpárokat — fordul feléje kérdően Wekerle és Szerényi. — Csókért nem adnak sinpárt.)

Zselénszki gróf igen nagyon tiltakozott az ellen, hogy a kormány támogassa a magyar ipart.

— A tulságos iparpártolás — ugymond — veszedelmes, mert tulprodukczióra vezet.

Ugy fest ez az argumentum, mintha jobban szeretné, ha az osztrák ipar tartaná mindörökké zsoldiában Magyarországot.

A haragos beszédnek azonban a közepére se érkezett, amikor kibújt a zsákból az a bizonyos szag: az arad-nagykikindai vasut; a gróf vesszőparipája (aminthogy modern korban a vesszőparipát is sinekre rakják.) Interpellációt nyújtott be beszédközben, kérdezve, hogy mi lesz a vasutépítéssel. Szerényi átvette s a gróf aztán sietett folytatni a beszédét, nehogy Szerényi felálljon és azonnal válaszoljon.

Söt Takács Menyhért is beszélhetett. Az övé volt a leghosszabb. Mintha jól táplált alakja egészen beszéddel lenne megtöltve. Azonban mindenki tudta, hogy nála is ki fog bujni valami a zsákból: a kassai egyetem. Igen, igen. Hanem a többi kérdéseket se hagyta paragonon. A bírósági, törvényszéki és esküdtzéki ügyekről olyan határozottsággal szónokolt, mintha nem is fehér talár volna rajta, hanem Brioux vörös talárját vette volna fel. Különösen a latin példabeszédeket idézte minden öt perczben, s a hallgatói elmerengtek. Ifjúkoruk jutott eszükbe s némelyik, amikor felocsudott, megdörzsölte a szemét:

— Azt hittem, hogy hittan-órán vagyok; olyan tanterem-ize van a levegőnek.

Szapáry László gróf be is nézett Jekelfalussy mellett a pad alá:

— Hopp, kegyelmes uram, te Zola-regényt olvasol.

* * *

II. Wekerle redaktor.

Zichy Nándor gróf aztán csak két mondatnyira vette igénybe a figyelmet a bankdologban és a közigazgatási kérdésben, aztán a vitát bezárhatták.

Következett Wekerle Sándor miniszterelnök, aki rendre válaszolt a felszólalóknak. Ott ültek közelében a miniszterek: a szomszédjában Günther, aztán gróf Apponyi Albert, a háta mögött Kossuth Ferencz helyett Szerényi József államtitkár, távolabb Darányi Ignác, aztán Jekelfalussy és szemben Josipovich.

Wekerle azt mondta Günthernek:

— Kérlek alássan, én most úgy teszek, mint egy szorgalmas redaktor, megcsinálom magam az egész lapot. Ti csak pihenjétek és készüljétek a karácsonyi mellékletre.

Ugy is tett. Beszélte gróf Andrassy helyett a befűgyi, szociális és választási reformmal kapcsolatos dolgokról, Kossuth Ferencz helyett a kereskedelmi és vasúti kérdésekről. Günther helyett az igazságügyekről. Darányi nevében a munkásságról. Válaszolt Takácsnak a katonai aggodalmakra, mert ilyenben is nyilatkozott a fehér pap. És persze a neki, mint pénzügyminiszternek adresszált kérdéseket se hagyta felelet nélkül. A többieknek mind jobban ügyelt a kifejezések precízitására, mint a saját maga reszortjánál, s így megesejt rajta egy lapszus, amikor az adóreformról szólt:

— Elismerem — ugymond — hogy egyesek terhéről leveszünk vállakat és másokra rakjuk.

Ahlyett mondta, hogy vállakról leveszünk terheket.

A főrendek vidáman mosolyogtak. Ennél fogva Wekerle nem is javította ki a tévedést, mert olyan ritkán kerül mosoly a főrendház arculatára, hogy ezt nem akarta elriasztani.

A redaktor munkatársai közül Apponyi Albert gróf, mint közoktatásügyi rovatvezető mégis felszólt és ugyancsak szót kért Szerényi, hogy a Zselénszki gróf interpellációját elintézzze.

Egyébként a munkatársak igen meg voltak elégedve a szerkesztővel. És elégedettséget mutatott Günther igazságügyminiszter is, kinek a rovatába pedig a miniszterelnök alaposan be dolgozott.

Tudniillik a miniszterelnök erősen beleélté magát a szerkesztői szerepbe és amikor az esküdtzések kérdéséről beszélt, úgy szólt, mintha igazi lapszerkesztő lenne. Kijelentette, hogy az esküdtzések bíráskodást nem akarja megszükiteni, ellenben a sajtóügyekben ki akarja terjesztetni, mert a sajtónak a szabadságát meg akarja óvni.

Aztán a főrendház általánosságban és részleteiben is megszavazta a költségvetést.

Mikor pedig Wekerle a siker elégedettségével távozott, Günther Antal irigykedve szólt:

— A legjobb utra tértél ahhoz, hogy az újságírók megválaszszanak fízteletbeli redaktornak ...

Budapest, december 21.

Az osztrák flottaegyesület. Ausztriában tudvalevőleg német mintára nemrégiben flottaegyesület alakult, amely a haditengerészet fejlesztése érdekében indított most akciót. Az osztrák Reichsrathoz ugyanis kérvényt nyújtottak be, hogy a haditengerészet fejlesztéséért ki sürgősen három 18-19 ezer tonnás nagy csatahajó melőbbi kiépítésével s a hadügyminisztérium haditengerészeti osztályát alakítsák át haditengerészeti minisztériummá. A flottaegyesület most a magyar képviselőknek is megküldötte ezt a kérvényt azzal a kéréssel természetesen, hogy az osztrákok eme akcióját támogassák a magyarok. Az osztrák flottaegyesület ezen megkeresése bizonyára a kellő visszautasításban részesül a magyar képviselők részéről, akik semmicsetre sem fognak sietni, hogy egy tisztára osztrák intézményt, amely csak osztrák érdekeket szolgál, támogassanak s a magyar államot újabb milliókkal terheljék meg.

Függetlenségi pártgyűlés. A marosvásárhelyi függetlenségi pártkörnek választmánya Petri Zsigmond elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy az önálló nemzeti bank ügyében népgyűlést tart, meghívja erre Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert és a függetlenségi párt összes alelnökeit. A népgyűlésen szóvá tesszik a létszámemelés kérdését is.

A főrendház és a kormány.

— A főrendház ülése. —

Budapest, december 21.

A főrendház ma foglalkozott azokkal a javaslatokkal, melyeket a képviselőház letárgyal. Elfogadta valamennyit — de nem kritika nélkül. Nem annyira a javaslatokat (s közöttük a költségvetést) bíralták, mint a kormány általános politikáját.

Szerényi Béla gróf, az elhantolt szabadelvű párt egyik ittmaradt hive, a költségvetés kapcsán az önálló bank ellen dörgött, Laszkary Gyula azért támadta a kormányt, mert gyöngéden bánik a szocialistákkal. Zselénszki Róbert gróf a tulságos iparfejlesztést és a nagy kulturköltségeket kárhóztatta. Takács Menyhért prémontréi prépost az esküdtbírósi intézményt bírálgatta. Zichy Nándor gróf a közös bank mellett tört lándzsát. Wekerle Sándor miniszterelnök nagy beszédben vette sorra az ellenvetéseket és kimutatta róluk, hogy vagy tévedésen, vagy rosszakaraton alapulnak. Szerényi József államtitkár pedig azokat a támadásokat verte vissza, melyeket a kereskedelemügyi kormány ellen intéztek. Apponyi Albert is megvédte a maga kulturpolitikáját és ezzel a nagy disputa le is záródott.

A költségvetés részletes tárgyalásának során még esett egy-két megjegyzés, de aztán mindent elfogadtak. Miután boldog újévet kívántak a királynak, szétoszlottak a főrendek.

Részletes tudósításunk ez:

A főrendház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor.

Elnök: Gróf Dessewffy Aurél.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

Az elnöki előterjesztések után vita nélkül elfogadták az állami számvéviszték módosításáról, a honvédelmi ismétlőpuskák beszerzéséről, Magyarországnak az iparjog-védelmi unióba való belépéséről, a nők éjjeli ipari munkájának tiltásáról, a német birodalommal kötött iparjog-védelmi szerződésről, a ki-egyezési pótegyezményről, a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok ideiglenes rendezéséről, s a pestis és kolera elleni védekezés ügyében kötött nemzetközi egyezményről szóló törvényjavaslatokat.

Következik az 1909. évi állami költségvetés tárgyalása.

A kormány munkájának kritikája.

Gróf Szerényi Béla a bankönálósítási törekvésekről beszél, melyeket nem helyesel. Nem tudja, nem alakulnak-e úgy 1917-re a viszonyok, hogy ő maga is az önálló vámterület hive lesz, vagy megfordítva, olasz-német-osztrák és magyar vámunió lesz. De hogyan legyen a magyar ipar önálló vám mellett versenyképes, amikor két százalékkal drágább pénzzel fog dolgozni? Az önálló bank katasztrófát fog okozni Magyarországon. A vasúti mizériákról szól ezután, szokás ma minden mulasztásért a régi kormányokat okolni, pedig a sok vagon nem szünteti meg a bajokat, ha rossz a vagonmozgósítás. Nagy bajok vannak a szervezetben is. Azon külön vasúti minisztérium föllállításával lehetne segíteni.

További nagy baj a fegyelem meglazítása és az a körülmény, hogy a tisztviselők közül az ambíciót kiölték. A vasúti szövetség végcélja nem szakbeli érdekek előmozdítása, hanem hatalmi szervezkedés. A közigazgatásról szól ezután; kijelenti, hogy hive a közigazgatás államosításának. Az alkotmány védőbástyája a független, öntudatos nemzeti társadalom, nem pedig a közigazgatási szervezet. Addig, a míg a mostani megrendszer van, ki van zárva, hogy a nemzetiségi intelligencia bejuthasson és beolvadhasson a magyar társadalomba. Bosznia annexiójáról is megemlékezik; hiszi, hogy tavasz felé nagy gazdasági föllendülés lesz Európaszerte, kívánatos, hogy ebből, a békés viszonyok megszilárdultával, Magyarország is részt vegyen. A választói jog kérdésében nem helyesli a pluralitást, de azért a részletek szigorú bírálatával hozzá fog járulni. Attól tart, hogy a közigazgatási hatóságok évekig nem fognak egyébbel bajlódni, mint a választási reform keresztülvitelével. A költségvetést elfogadja.

Laszkary Gyula: A költségvetés realitása érdekében a kormány adóreformot tervez; attól tart, hogy a reform az adók emelését fogja jelenteni. A közjövédnek fokozását célozza a szeszadóreform is, amely szintén nem fog megfelelni a várakozásnak.

Ha a kormány minden erejével az egységes nemzeti állam megépítésén dolgozna, ha nem volna annyira előzékeny a nemzet ellenségeivel, a szocialistákkal és a nemzetiségekkel szemben, mindennel örömmel megajánlana a kormánynak. Elismeri, hogy a szocialista veszedelmet az előző kormány idézte föl a nemzeti törekvések megdöntésére, de éppen azért megfoghatatlan, hogy a mai kormány türi a szocialdemokrata szervezeteket s eltüri, hogy adóvegyenek ki a népre, hogy erejük legyen, ha az állam ellen harcba szállnak. Ezeknek a célja a kommün, az anarkia. Csodálatos, hogy a kormány mégis olyan választói reformot tervez, amely rendkívüli mértékben kedvez a szocialistáknak. A költségvetést elfogadja.

A lengyel gróf.

Gróf Zselénszki Róbert: Ugy látja, hogy az állam pénzügyei nem helyes irányban fejlődnek. Az állami költségek iesztoen nagymértékű növelése a mostani kormány büne. De itt még nem áll meg a kormány: még folyton keresztülerőszakol olyan törvényeket, amelyek rendkívüli nagy új terheket foglalkoztatnak. A kormány egyébként is káros eljárás követ. Az arad-nagykikindai vasút építését elvette az arad-csanádi vasutaktól és egy olyan vállalatra bízta, amely sokkal drágábban vállalkozott a vonal kiépítésére. Ez a vállalat, hir szerint, már is bukófélben van: a részvényeket ugyanis elzalogosította sa bank most följelentéssel fenyegetőzik mert mit ér a részvény, ha nincs vasút? Kéri a kereskedelmi minisztert, adjon ebben a kérdésben megnyugtató választ. Ezután azt fejtegeti, hogy a rohamos iparfejlesztés, amelyet a mai kormány üzönkreteszi az ország amugy is fejletlen gyáripárát. A kormány elhanyagolja azt a kötelességét is, hogy kettős sínpárokot építsen a fővasúti vonalakon. Nem nyújtotta be a tőzsdereformjáról szóló törvényjavaslatot sem, pedig ezt Wekerle a főrendházban a téli ülészakra ígérte. Az adóreform mindenkinek terhére lesz, de legjobban sújtja az ingatlant. Apponyi miniszter sem azzal kérkedett, hogy a közoktatásügyi költségvetést jobban használta föl, hanem hogy a költségeket 65 százalékkal fölemelte. Nagyon valószínű, hogy a pénzt rossz helyre költik el. Szegénységünket mi sem bizonyítja jobban, mint hogy még nemzeti bankot sem tudunk csinálni. Nem bízik a kormányban; a költségvetést csak szükségből szavazza meg.

A fehér pap.

Takács Menyhért: A választási reform megfelelő a nemzet igényeinek, demokratikus és szociális irányu. Meggondolandó, nem kellene-e törvényt hozni a szocializmusról, hogy ez a mozgalom ne veszélyeztethesse az egyéni szabadságot és nemzeti alapra helyezkedjék. A bírói intézmények fejlesztéséről szólva, azt hiszi, hogy az esküdtzések intézménybe tulságos szélesen vonatott be a polgárság. Feltűnő jelenség, hogy a polgárok, kik esküvel fogadták, hogy igazán itélnek és titkot tartanak, közjegyzői okmányban jelentik ki, hogy itéle- tük nem volt verdit, mert kétes körülmények közt jött létre. Az esküdtzék kompetenciáját elég volna a politikai vétségekre föntartani; az egyéb sajtóvétségek is szakbírószághoz volnának utalandók. A katonai kérdésekről szólva, bízik a magyar vezényleti és szolgálati nyelv diadalra jutásában.

A kulturáért hozott áldozatot nem sajnálja, mint Zselénszki. Kívánatosnak tartja a gimnázium és reáliskola nivellálását; a nem állami tanárok és tanítók számára a nyári szünidőre vasúti jegykedvezményt kér. Sürgeti a vidéki egyetemek kérdésének megoldását, mert a budapesti egyetem mai helyzete immorális. A kassai egyetem megépítése nemzeti szempontból szükséges, ugyanannyira, hogy ezt az ügyet ki kell kapcsolni a többi egyetemek ügyéből s először és külön oldandó meg. Bizik a kormányban s a költségvetést elfogadja.

Gróf Zichy Nándor: A bankkérdésben óhajt nyilatkozni azzal szemben, hogy a képviselőház, úgy látszik, erőszakolja a külön bankot, a maga részéről elismeri a közös banknak az „összes osztrák-magyar államra”, valamint Magyarországra vonatkozó előnyeit. Szerényivel szemben védelmezi az önkormányzatot, ahol nincs önkormányzat, ott az egyes pártok uralma utóbb az egész államot megrontja.

Wekerle Sándor beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Először is gróf Szerényi Béla ömeltősága a bankkérdést hozta fel, amelyet ömagymeltősága gróf Zichy Nándor is érintett. A bankkérdés meritumára nem szándékozom kiterjeszkedni, még pedig azért, mert ilyen nagy kérdést lehetetlen lenne így mellesleg alapos elbírálás tárgyává tenni. De mégis két megjegyzéssel tartozom, először gróf Szerényi Béla ömeltőságának, aki itt egész politikai pártokat, vagy talán közvetve a kormányt is azzal vádolja, mintha pártpolitikai szempontból jelszavak megvalósítását kívánná a bankkérdés megoldásánál. Hát, engedelmet kérek, hogy lehetnek egyes áramlatok, lehetnek egyesek, akiket ilyen tendenciák vezetnek, nagy politikai pártokról és a kormányról feltenni, hogy nem tisztán az ország érdekeinek megfelelőleg és

nem tisztán gazdasági szempontok figyelembevételével foglalkozik ezzel a kérdéssel: ezt a kritikát el nem fogadhatom. (Élénk helyeslés.)

Másodszor megjegyzést kell tennem azon észrevételére, vagy azon állítására, hogy komolyan nem is lehet a külön bank megvalósítására gondolni. Hát, méltóságos főrendek, a főindoka annak, hogy én most nem nyilatkozom, az, hogy nagyon jól méltóztatnak tudni, hogy a kiegyezési tárgyalások során azt a kötelezettséget vállaltuk, hogy a bankkérdés megoldása iránt az Osztrák-Magyar Bankkal fogunk előzetesen tárgyalásokba bocsátkozni. Talán a dolog természetéből folyik, hogy én sem az egyik, sem a másik irányban állást nem foglalok, mert hiszen ugyan miképpen bocsátkoznám én tárgyalásokba, ha előre odamennék, azon premeditált és itt már előre kijelentett állásponttal, hogy én külön bankot akarok és másoda erővel tárgyalok a bankkal, ha öméltsósága álláspontját foglalom el, amikor azt mondja, hogy komolyan nem is lehet arra gondolni, hogy a külön magyar bankot felállítsuk? Hát vigyázzunk, méltóságos főrendek, hogy itten túlzott állásfoglalással álláspontunkat a tárgyalásoknál ne gyengítsük és ne a megadás politikájával álljunk oda, mert ennek belső igazsága nincs. (Helyeslés.) Nehéz ez a kérdés, de azt úgy odaállítani, mintha itten csak a megadás politikáját követhetnénk, nem hagyhatom. (Helyeslés és éljenzés.)

Az adóreform.

Felveszem a keztyűt bárkivel szemben az adóreform tekintetében; aki foglalkozott ezen kérdéssel és ért is hozzá. E kettőt kell feltételeznem, mert számommal ilyen kérdéseket elintézni nem lehet. Az az adóreform egy organikus mű, amely organikus műről, aki vele foglalkozik, elismerőbben nyilatkozik, mint azok a fellépő kritikák, amelyek a különböző társadalmi osztályokban hangzatos jelszavak alatt nyilvánulnak meg eleintén és tulajdonképpen nem voltak egyebek, mint a magánérdekek, vagy külön érdekek leplezői, az látni fogja, hogy két célt akarunk elérni, először egy ilyen nagy reform munkálatait keresztülvinni akkor, amikor egyes áramlatok a közéletben nem érték el azon fokot, hogy nagy befolyásokkal igazságtalanul alterálni tudják ezek mikénti megalkotását és másodszor a teherviselési képességgel arányos adóztatást akarunk behozni, mert amikor számítunk a közterhek növekedésére és a különböző társadalmi igényekkel szemben azok terhebb voltára, akkor arra is kell számítani, hogy arányos, egyenlően teherviselési képességen alapuló adóra reformot létesítsünk.

A szeszadóra nézve is felhozták, hogy csatlakozni fogunk a reményünkben, amelyet ehhez kötik. Ez lehetséges, de az eddigi adatok engem mindinkább megerősítenek fellevesemben. Fogasztási adóink október végéig 25 millió koronával haladják meg az 1908. évi előirányzatot és ma már azt mondhatom, hogy már is 26,330.000 koronával haladja meg az 1908. évi előirányzatot. A törvényben engedélyezett pótlékok tehát igénybe sem vették; a szeszadó emelkedése néhány hónap óta nyilvánult csak és már is akkora pluszszal találkoznak a fogyasztási adóknak ugyszólván a régi alapokon való növekedésével, hogy az a plusz előirányzat, amelyet a költségvetésbe felvettem, minden számítás szerint alaposnak bizonyult.

Az igazságügy és a nemzetiségek.

Felhozták az igazságügyi kérdéseket is. Az első a joggyakorlatok helyzete. Ezek helyzetének javítására lényeges intézkedések történtek újabbban is. Ami az esküdtbírók kérdését illeti, ebben a tekintetben arra utalok, hogy az esküdtbírók érvényesülése egy modern jogi kérdés, amelynek célja az, hogy a formális igazság helyett az igazságot igyekeznék érvényre juttatni a jogszolgáltatásban. És méltóztatnék elhinni, hogy ha más nemzetek elég érettek ezen intézményre, én minket, magunkat is elég érettek kell, hogy tartsam ezen kérdés tekintetében. A sajtónál pedig éppen alkotmányos szempontból tartanám mellőzhetlennek, hogy az esküdtbírói intézményt lehető kiterjedésben alkalmazzuk és ne korlátozzuk. Mi a sajtó terén, igaz, a sajtó kiáltó kinövésait orvosolni kívánjuk és e tekintetben egy törvényjavaslat készülében is van, de az esküdtbírók, ilyen alkotmányi biztosítékok képező közintézmény korlátozása által azt a kérdést megoldani nem kívánjuk.

Laszkáry öméltsósága még két nagy eszmét vetett fel: Az egyik a nemzetiségi kérdés, a másik a szociális kérdés.

A nemzetiségi kérdésben a mi álláspontunk az, hogy azt, amit öméltsósága mond, hogy a magyar államnak integritása, a magyar fajnak hegemoniája és vezető szerepe feltétlenül biztosítható, ezt minden körülmények közt olyan alapfeltételnek tekintjük, amelytől eltérni nem lehet. A különbség csak az, hogy igen sok politikuskunk van, akik tisztán csak jelszavak hirdetésével akarják megoldani ezeket a kérdéseket. Ezzel a kérdést lehet felszínen tartani, de megoldani nem lehet. Mint mindent, ezt is csak következetes munkával, méltányossággal le-

het megoldani. Minket az a szempont vezérelt ebben a kérdésben, hogy a megértés politikáját kövessük.

A szociális kérdések.

A beteges irányokban is megnyilvánuló korszerű eszmékben vannak jogosult és igaz tételek, úgy kell tennünk mint minden újabb áramlattal, amely kiterjed az egész társadalomra, az egész világra: ki kell belőlük venni azt, ami jogosult és ami igaz. Ez a mi szociális politikánk. Valósítani akarjuk azt, ami a szociális tételből igaz, megvalósítani akarjuk, ami méltányos, megvalósítani akarjuk a mi rendes munkánk körében úgy, hogy előbb valósítsuk meg ezeket az igazságokat, amelyeket át kell vennünk az állami életünkbe, mintsem azok kitérésre kerüljenek. Azt hiszem, csak ez a politika vezet célhoz.

A szociális kérdéssel kapcsolatosan vagyok bátor felemlíteni, hogy az ipar fejlesztése és a kivándorlás a legeminensebb szociális kérdések. Én már sokszor voltam bátor azon nézetemnek kifejezést adni, hogy egy agrikulturn társadalom, egy modern államnak fokozódó szükségleteit kielégíteni nem képes. A mi nemzeti erőnk, képességünk csak úgy hasznosíthatjuk, ha mezőgazdasági intézményeinknek intenzívebb, általánosabb fejlesztése mellett az ipar fejlesztésére is különös gondot fordítunk. (Ugy van!) A kivándorlás körül felmerült egyes mellékes dolgok, mint provizórszédés stb. de nem ez a baj oka. A baj oka a világgazdaság nagyobb érvényesülése, amely az emberi munkának az általános kereset és kínálat szerint szabja meg az árát és ez a munkát oda vonzza, ahol jobban díjazták.

Még csak a tőzsdéje vonatkozólag kívánom megjegyezni, hogy igenis foglalkozunk a tőzsdének kérdésével, még pedig egész komolysággal és hozzáteszem, alaposan. Mert ha a tőzsdé kérdésének megoldása csak abban állana, hogy a határidőszület hamarjában töröljük el vagy korlátozzuk, akkor természetesen egy tőzsdetörvényt igen hamar lehetne csinálni.

Az igazságügyminiszter dolgozott ki egy javaslatot, mely foglalkozik a tőzsdéknek szervezésével, foglalkozik a tőzsdéi ügyletekkel és az egész tőzsdéi üzemmel kapcsolatos anyagi jogszabályok némely intézkedéseinek közelebbi meghatározásával és azután egy külön javaslatot dolgozott ki a tőzsdé bíróságról. Ez a javaslat ki van dolgozva, az érdekelt szakminiszterek tanácskozásán most van alávetve.

Óriási összeget fordítottunk a fizetésemelésekre és javításokra. Ezek oly szociális kívánalmak voltak, melyek elől nem zárkozhattunk el s a kiadások növekedésének jelentékeny része ezekre esett. A másik része esett a mi humanitárius, tanügyi, kulturális kiadásainknak a növekedésére, melyek szintén nem meddő kiadások. A harmadik része esett azután gazdasági kiadásokra.

Ha a kiadásoknál valami felelősség háramlik, ne méltóztatnék azt egyesesen mi ránk hárítani, hanem azt a megillető részt, amelyet nem a kormány működésének, hanem viszonyainak fejlődésének kell tulajdonítani, méltóztatnék valóban ezeknek tulajdonítani és ne méltóztatnék ebből a kormány elleni argumentumokat kovácsolni. Igaz, hogy kiadásaink óriásilag növekedtek, de azzal a megnyugvással ajánlhatom ezeknek a kiadásoknak elfogadását, hogy ezen kiadások állami bevételeink reális előirányzatában teljes fedezetet találnak. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Szerényi József beszéde.

Szerényi József államtitkár: Különösen két kérdésre akar kiterjeszkedni, az egyik a botgyár, a másik a nagyikindai helyiérdekű vasút. Előbb azonban röviden az iparfejlesztés kérdésére reflektál. Mikor ő azt mondotta, hogy ez a kormány többet költött az iparpártolásra, mint az előző kormányok negyven év alatt, akkor kizárólag a kisipar kérdését és a kisipari politikát értette. A jelenlegi pénzügyi viszonyok miatt sajnos iparfejlesztésünkben visszaesés várható és nem fejlődés. Attér a botgyár ügyére. A felsővisői botgyárt az akkori kereskedelmi miniszter két meglévő vállalat szemből alakította. Itt azonban nem az iparágat kellett figyelembe venni, hanem azt a vidéket, mely gazdaságilag legsanyarubb, a rutének vidékét Marmaros megyében, ahol a kivándorlás óriási méreteket öltött. Ebben a tekintetben tehát a kormány mulasztás nem terheli, s ha fordult volna elő visszaélés, amint nem fordult elő, azt a legszigorúbban büntetné meg. (Helyeslés.)

Attért azután a nagyikindai helyiérdekű vasutára.

Az arad-csanádi vasút érdekét épp úgy meg fogják védeni, mint az államvasutakét. Zselénszki adataira válaszolva, elmondja, hogy egy cég megbizottja megjelent nála és azt mondta, hogy az oravicza-resicabányai és nagyikindai vasutnál bajok vannak, amiket hajlandó volna szanálni további kedvezmények fejében. Szólv erre kijelentette, hogy újabb kedvezményre a kereskedelmi tárca nem hajlandó. A miniszter erre vizsgálatot rendelt el a dolgban. A vizsgálat eredménye az, hogy az építésvállalkozó egyik vasút hiányait a másik vasútból pótolta, tehát szabálytalanságot követett el. A vizsgálat a vállalat könyveiből is szabálytalanságot állapított meg. Arra a kérdésre, hogy a kormány gon-

dolkozik-e olyan uton-módon, hogy a cég megmentessék, erre azt válaszolja, hogy a kormány ilyen mentési akcióba bocsátkozni mindaddig, amíg a helyzet nem tisztázódik, nem fog. A kormány, mint hogy szabálytalanságnak jött a nyomára, ki fog irtani a visszaélést személyekre való tekintet nélkül. E hibában a kormánynak nincs semmi része. A vasút szanálására a külföldi céggel tárgyalásba bocsátkozott, de oly feltétel alatt, hogy a kormánynak egy fillérnyi újabb áldozatot ne kelljen hoznia.

Apponyi megjegyzése.

Gróf Apponyi Albert: Az volt a célja eddig ezután is az lesz, hogy a középiskolák az európa kulturnemzetek enemi iskoláival fölvehessék a versenyt. A polgári iskolák reformra szorulnak oly irányban, hogy azok elvégzése valamire képesítse ha nem is a közhivatalokra, de más pályákra. A tervek már készen vannak, reméli, hogy ez a kérdés nem sokára közmegelegedésre megoldódik. Zselénszki kifogásolta, hogy a kultusz tárca jelentékeny összeggel emelkedett. De ez mind kulturális és gazdasági fejlődésünk előmozdítására szolgál.

Arra az előbb itt elhangzott vádra felel még hogy az önálló magyar nemzeti bank felállítását csak üres jelszópolitikából sürgetik. A függetlenségi és negyvennyolcas párt az ország közgazdasági függetlenségét tüzte ki programjául, erre törekszik tekintetbe véve természetesen az élbe tóduló nehézségeket. A gazdasági függetlenség olyan nagy cél, hogy ennek eléréseért érdemes az átmeneti nehézségekkel is megküzdeni. (Helyeslés.) Ezzel csak a függetlenségi pártnak akart igazságot szolgáltatni mint amely a gazdasági önállóságért önzetlenül küzd (Helyeslés.) Kéri a költségvetés elfogadását.

A költségvetést ezután általánosságban elfogadták.

A részletes tárgyalás során a belügyminiszter tárca költségvetésénél

Gróf Széchenyi Viktor a tűzrendészeti viszonyokra hívja fel a főrendek figyelmét. Mi még nagyon elmaradtunk ezen a téren, azért kevesebb 11.000 koronás állami szubvencziót, amelyet az országos tűzoltó-szövetség kap. Jó tűzrendészeti törvény megalkotását tartaná kívánatosnak.

Wekerle Sándor miniszterelnök a beteg belügyminiszter helyett kijelenti, hogy a tűzrendészeti törvényjavaslat már készen van, amely legközelebbi szaktanácskozás elé kerül s reméli, hogy az rövid idő alatt a képviselőház elé kerül.

A költségvetést ezután részleteiben is elfogadták. Az elnök: Tekintettel arra, hogy a választói reformra vonatkozó törvényjavaslatot nem sokára tárgyalják a képviselőházban, indítványozza, hogy egy ad hoc bizottságot küldjenek ki, amely foglalkozzék ezzel a tárggyal. A bizottságot a jövő ülésen meg lehetne választani.

A főrendház hozzájárul. Balás Lajos püspök: Mielőtt bucsut vennénk a törvényhozás termétől, egy kedves szokásnak óhajunk eleget tenni, amely ennek a magas háznak természetét alkotja, hogy annak a lejárás tisztelgésnek annak a mélyszéges hódolatnak, amelylyel a Ház minden egyes tagja viseltetik felséges urunk, apostoli királyunk iránt, kifejezést adjunk. Ezért azt indítványozom, hogy a következő ünnep alkalmával és az újév küszöbén kéressék fel a nagyméltóságú elnökség, hogy ő felségét, alkotmányunk legnagyobb biztosítékát, akit bátran a haza és nemzet atyjának mondhatunk, szerencsekívánatunkról értesíteni méltóztatassék. (Helyeslés.)

A felhatalmazást megadják. A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök negyed három órakor berekeszti az ülést.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet. Képviselői körökben köztudomásu, hogy az uralkodó sürgeti a parlamentáris kabinet megalakulását, mert csak a kormányt alkotó pártok közös egyetértésével lehet számítani az annexió javaslat sürgős és sima megszavazására, míg ellenben a hivatalnok-kabinet e részben leküzdhetetlen akadályokba ütköznék. Kétségtelen, hogy ha sikerül a tartománygyűlések körül felmerült egyenlőségeket elsimitani, akkor a koalíciós kormány megalakulása elé nem gördülnének akadályok és ebben az esetben a reichsrath összeülése után január második felében már új parlamentáris kabinetet találnak a miniszteri padokon. Az új parlamentáris kormánynak kellene megküzdenie azokkal a nehézségekkel, amelyeket az ugynevezett kiengesztelő javaslat tárgyalása a reichsrathban minden valószínűség szerint fel fog idézni. E javaslatokat még a Beck-kabinet dolgozta ki és köztük van a nyelv-javaslat is. A békéltető tárgyalások a pártok vezetői között fo-

lyamatban vannak és parlamenti körökben úgy tudják, hogy a csehországi tartománygyűlés újabb összehívása miatt nem lesznek nagy akadályok.

Tittoni beszéde. Az olasz szenátus mai ülésén Tittoni külügyminiszter nagy érdeklődés mellett szólalt fel és kijelenti, hogy mint a kamarában, itt is, röviden szól az ausztriai olasz egyetemek ügyéről, minthogy a rövidség előnyére válik a precíziónak és világosságnak. A miniszter konstatálja, hogy e kérdésben, ha tehetett valamit a kormány, úgy ezt csakis a hármasszövetségnek köszönheti, mert annak híján minden akció még a bizalmas és nem hivatalos is lehetetlen lett volna és nem lett volna eszköz arra, hogy a határon túl is meghallassuk szavunkat, legfeljebb az erőszak. Erről azonban nem kell szólni, annál kevésbé, mert a mai vita során az összes szónokok a kormánnyal való egyetértést hangoztatták és azon akaratukat, hogy a béke politikáját akarják követni.

Tassi fejtegetéseire válaszolva, a miniszter kijelenti, hogy a legutóbb közzétett Maczedóniáról szóló zöldkönyv bebizonyította, mily hathatós eszközt fejt ki az olasz kormány a Balkánon. Az Angliával való jó viszony csak oly hasznosnak bizonyult, a minőnek az Oroszországgal való megegyezés fog bizonyulni. Ez azonban semmiképp sem mondja azt, hogy az olasz kormány akciója Ausztria-Magyarország politikája ellen irányul. Olaszország a Balkánon minden áron biztosítani akarja érdekeit. Ezt pedig nem áll ellenmondással a hármasszövetségnek tartozó hűséggel. Olaszország politikája be fogja bizonyítani, hogy szövetségeseinek tartozó hűségre daczára akciójában teljes függetlenséggel és méltósággal jár el és főleg nemzeti érdekeit mindenkor meg tudja védeni. A miniszter ezért meggondolatlanak és indokolatlannak tartja azokat az intelmeket, amelyeket az interpellálók intéztek a kormányhoz, miért is azokat visszautasítja. (Helyeslés. Mozdás.) A kormány politikája a békét tartja szem előtt és a jövőben is ezen az uton fog haladni, ha a parlament bizalmával rendelkezik. (Élénk helyeslés.)

Interpellálók meg voltak elégedve a válaszzal, mire az ülés véget ért.

Muravjew utóda. Bécsi diplomáciai körökben egész határozottsággal állítják, hogy az elhunyt gróf Muravjew nagykövét utóda gróf Witte lesz, de emlegetik báró Gries-t is, aki különösen jól ismeri az olaszországi viszonyokat és az olasz politikát, Gróf Witte jelöltségét azért nem tartják szerencsés kombinációnak, mert a volt orosz miniszterelnökről köz tudomásu, hogy ellenséges érzülettel viseltetik Németország iránt.

A venezuelai helyzet. Amerikából érkezett táviratok szerint Venezuelában és különösen Karkaszban a helyzet nagyon komoly. A környékbeli lakosság a fővárosba özönlik és fegyverkezik. Gomez tábornok, akit Kasztro helyetteséül nevezett ki, Kasztro megbuktatásán dolgozik, hogy magát proklamáltassa elnöké. Egy berlini távirat szerint Kasztro környezetében szepítgetik a venezuelai forrongást. Kasztro maga kevés fontosságot tulajdonít a nyugtalanító táviratoknak és különösen bizik hadseregének hűségében, holott a táviratok azt mondják, hogy a magasrangú tisztek mind Gomez köré csoportosulnak.

A portugál kormányválság. Lisszabonból jelentik, hogy Beirao, a haladópart megbetegedett vezérének képviselője folytatja a kabinetalakításra irányuló fáradozást. Hír szerint a királynak javasolták, hogy Beirao-t bizza meg a kabinetalakítással.

Az algír-marokkói határ megállapítása. A „Köln. Ztg.” és a „Frkf. Ztg.” által felülített azon követelet, hogy az algír-marokkói határ pontosan állapítsák meg, a „Temps” élesen visszautasítja. A lap azt mondja, hogy Marokkó sem nem civilizált, sem nem rendezett állam. Németországnak épp oly kevés joga van Franciaországot és Marokkót területük elhatárolására felszólítani, mint például Ausztria-Magyarországot és Olaszországot nem szólíthatná fel hasonló cselekvésre. A „Temps” végül kijelenti: Amíg a rosszalható campagne eshetőségeit illeti, abban az esetben, ha a német kormány ezt magáévá tenné, csak néhány szót válaszalunk: kijelentünk neki, hogy nem hajlandók vele erre vonatkozólag semminemű megbeszélést folytatni.

A perzsa felkelők győzelme. Pétervárról érkezett jelentések szerint Tebris körül a sah csapatai súlyos vereséget szenvedtek. Az ütközetben

Liakhov vezetése alatt a kozákok is résztvettek. A kormány serege bombázni kezdte a várost és az ágyugolyók körülbelül száz embert öltek meg, amikor Satar khán riadót fuvatott, seregével kirohant és megtámadta a sah csapatait, amelyek vad futásnak eredtek. Satar khán üldözőbe vette a menekülő sereget, tizenkét ágyut, temérdek municziót és eleséget zsákmányolt. Az ütközetben mind a két részen sokan estek el. A halottak és sebesültek számát kétezerre teszik. A halottak közül 67 asszony holttestét is találták, akik katonaruhában harcoltak. Liakhov ezredes, akit a csata után a sah szabadságra küldött, a Morning Post tudósítója szerint az ütközet előtt ezzel a beszéddel buzdította kozákjait:

— Hős kozákok! Az egész világon bámulnak titeket, mióta Teheránban szétvertétek a parlamentből a forradalmárokat. De noha a lázadók gyülekezetének felét kiirtottátok és az összeesküvők tanyáját a földdel tettétek egyenlővé, a sah trónja még mindig veszedelemben forog. Haszon-talan gazemberek erőnek erejével arra törekszenek, hogy a sah jogait alkotmánnyal korlátozzák s akkor a ti jogaitokat is megtámadják, mert zsoldotok az alkotmánytól fog függni. Az alkotmány tehát nektek halálos ellenségek, amely ellen utolsó csep véretekig harcolnotok kell. Ha győzni fogtok, a sahtól és a czártól busásan sok aranyat kaptok jutalmul. Fel tehát a küzdelemre az alkotmány ellen.

Teheránban ma délelőtt a papság és a kereskedők képviselői a török követségre mentek és ott hangosan követelték a parlament összehívását. Ekkor perzsa csendőrök megszállták a követség kapuját és megakadályozták, hogy mások is odagyűljenek. A török követség tiltakozott az őrizet ellen, mire a csendőrök elvonultak a kaputól, de egész közelben foglaltak állást. A sah még ma sem választott az angol és orosz követeknek arra a nyolcz nap előtt előterjesztett felhívására, hogy váltsa be ígéretét és állítsa helyre az alkotmányt.

Bécsi diplomáciai körökbe az a hír érkezett, hogy Oroszország csapatokat vont össze a perzsa határon és készül benyomulni Aserbaicsan tartományba. Nyilvánvaló, hogy Oroszország ilyen lépésre csakis Angolország egyetértésével szánhatta el magát.

A balkáni események.

Budapest, december 21.

A törökországi tárgyalásokról még mindig nem érkeznek pozitív hírek. Annyi azonban már bizonyosnak látszik, hogy Ausztria-Magyarország nagyobb anyagi áldozatot kell, hogy hozzon ismét Bosznia-Hercegovináért. Aehrenthal nagyhangu politikájának tehát egyelőre ez lesz az eredménye. Angol diplomáciai körökben különben nem a leghízelgöbben nyilatkoznak báró Aehrenthalról, — mint azt egy mai távirat bizonyítja, — mert Ausztria-Magyarország külügyminiszterét ott egyszerű dilettánsnak tartják.

Szerbiában még mindig nem tisztázódott a helyzet. A leendő kormányra nézve különböző kombinációk vannak forgalomban. Állítólag Pasics kerül ismét a kormány élére, de nem lehetetlen, tekintettel a nagy ellentáborra, mely semmi körülmények között sem nyugodna bele a válságnak ilyen elintézésébe, más megoldást fognak keresni.

Mai híreink a következők:

Angol kritika Aehrenthalról.

Londonból jelentik, hogy olyan diplomáciai körökben, amelyek a külügyi hivatalhoz közel állanak, méltatlankodnak afelett, hogy Bécs az Aehrenthal ügytelenségéről szóló kritikát a hármasszövetség elleni gyűlöletből származtatja. Ez teljesen tarthatatlan állapot. A londoni külügyi hivatalnak kézzel fogható bizonyítékai vannak arra nézve, hogy Vilmos császár és Bülow kancellár báró Aehrenthal álláspontját már kezdettől fogva diplomatikus érzék híján valónak és di-

lettánsnak tartotta. Ugy hírlik, hogy Aehrenthal távozásán a diplomáciai körök nem nagyon sajnálkoznak.

Oroszország újabb akciója.

A Novoje Vremja jelenti: Azt hirtelileg, hogy a hármasszövetség diplomáciai hivatalaiba Bosznia-Hercegovina számára egy szervezeti statutumot dolgoznak ki, amely főbb vonásaiba emlékeztet Kelet-Rumélia 1879-iki organizációjához. Az eszme valószínűleg Izvolszkitól származik, noha angol iniciatíváról is beszélnek. Mint ifjú diplomata, Izvolszki tagja volt annak európai bizottságnak, amely a kelet-ruméliai organizáció kidolgozására volt hivatva. E statutumok legfőbb része nem az autonómiáról szól rendelkezés lesz, amely egyébként báró Buriá tervzetében is feltalálható, hanem azok a rendelkezések, amelyek a nemzetközi ellenőrzésről szólnak és amelyek a szuverenitási kérdés melőzésével az anektált tartományok lakosságának helyzetét akként akarja megállapítani, hogy a szerb lakosság teljesen meg legyen elégedve mert csak ebben lehetne biztosítékot találni arra, hogy a nyugalom tartós lesz.

A helyzet Szerbiában.

A helyzet tegnap sem tisztázódott és csak az bizonyos, hogy a Velimirovics-kormány nem marad meg s csak addig intéz az állam dolgait, amíg az új kormány megalakításáról a pártok között kompromisszum jön létre. Több miniszteri listát terjesztenek; az egyik szerint Nikolics András lesz miniszterelnök és külügyminiszter, a másik szerint Pasics vállalja el a miniszterelnökséget és Veznic lesz külügyminiszter. Az udvarral közeli összeköttetésben levő személyiség állítása szerint a király valószínűleg Pasics Nikolát fogja a kormányalakítással megbízni. Pasicsot a király a trónörökös miatt óhajtja, aki kiméletlenül bánik az apjával. Egyik legutóbbi miniszterelnácsban is heves összeszólalkozása volt a trónörökösrel, mert ez hivatalosan megjelent a tanácskozáson és a király felszólítására sem akart távozni. Pasics mellé az energikus Protics mint belügyminiszter és Popovics Damján, az összeesküvők vezetője mint hadügyminiszter kerülne, akik megvédendék a királyt a trónörökös kiméletlen föllépésétől.

Más forrásból eredő táviratok szerint valószínű, hogy meg fog alakulni a koalíciós kormány, de az feltétlenül bizonyos, hogy a jelenlegi kabinet már legközelebb rekonstrukción fog átmenni. A pártvezérek tárgyalásából megállapítható, hogy Pasics semmiesetre sem lehet a kabinet tagja, ellenben Milovanovics minden körülmények között megmarad külügyminiszternek, mert a pártok vezérei meg vannak arról győződve, hogy ezidőszent a leghelyesebb a kompenzáció politikája, amelyet Milovanovics képvisel, és az számíthat az európai hatalmak támogatására. Az is bizonyos, hogy Stepanovics hadügyminiszter megválik állásától.

A szkupstina ma ismét megkezdte üléséseit. A benyújtott különböző póthitel-szükségletekre vonatkozó törvényjavaslatok között a hadügyminiszterium 10 millió dinárt, az építési miniszterium 800.000 dinárt és a külügyminiszterium 200.000 dinárt kér. A hadügyminiszterium törvényjavaslatot nyújtott be a genfi konvenczióhoz a legutóbbi hági konferencián elfogadott kiegészítések tartalmazásával. Az elnök felolvassa a kragujeváci polgároktól a szkupstinához intézett táviratot, amelyben kéri a fővárosnak Belgrádból Kragujevácbá való áthelyezését. A szkupstina élénk zsidózás közben felhatalmazza az elnököt, hogy a montenegrói szkupstinához üdvözlő táviratot küldjön. A következő ülés szerdán lesz.

Hír szerint a szerb kormány ügynököket küldött Berlinbe és más német városokba, hogy hadiszereket vásároljanak és állítólag több gyárban szerződést kötöttek mindenféle szállításokra.

A félhivatalos lap ehhez a következő megjegyzést fűzi: Tekintettel arra a szoros szövetségre, amelyben Ausztria-Magyarországgal vagyunk, a gyárosok eljárása a legnagyobb mér-

tétkben aggasztónak látszik és ha — mint előre látható — a fizetés körül zavarok lesznek, a német kormány az illető gyáraknak meg fogja tagadni a diplomáciai támogatását.

Tárgyalásunk Törökországgal.

Konstantinápolyi jelentések szerint a török- és magyar tárgyalás annyira előrehaladt, hogy Pallavicini ögróf nagykövet kijelentette a portának, hogy Ausztria-Magyarország nem hajlandó a török államadósság egy részét elvállalni de kész Törökországnak pénzbeli kárpótlást adni, amelynek nagysága azonban egyelőre nem állapítható meg.

Az „Ikdám“ szerint a tegnapi minisztertanács Ausztria-Magyarországnak Bosznia és Herzegovina ügyében való megegyezésre vonatkozó javaslataival foglalkozott. A „Jeni Gazetta“ jelentése szerint elhatározták, hogy mindkét részről delegátusokat küldenek ki a tárgyalás folytatására.

Ujabb jelentések szerint Pallavicini ögróf osztrák-magyar nagykövet felszólította Kiamil pasa nagyvezért, hogy Bosznia-Herzegovina ügyének sürgős rendezése végett lehetőleg gyorsan jelölje ki a porta a delegátusokat és kezdje meg a tárgyalásokat.

Angol mosakodás.

A „Standard“ Sir Fairfax Leighton Cartwright újonnan kinevezett bécsi nagykövet, megbízó levelének átnyújtásához kommentárt fűzve, megjegyzi, hogy Ferencz József ő felsége aligha osztja azt a megítélést keltő tévedést, amely a legutóbbi reichsrath-i vita folyamán kifejezésre jutott. Csodálkozunk, mondja a lap, hogy az angol viszonyok oly buzgó tanulmányozói, mint Redlich tanár, sőt még Vámbéry is, kijelentik, hogy Anglia politikáját a monarchia ellen való ellenségeskedés vezérelte. Redlich, az angol parlamentáriszmusról szóló egyik legjelentékenyebb mű szerzője jobban kellene, hogy értesülve legyen, semmint hogy hinné, hogy Anglia támogatta a török bojkottot, hogy rava-szul magához ragadja az ottomán és balkán népekkel való osztrák-magyar kereskedelmet. Ezek a fantázia torzszüleményei. A bojkotthoz semmi közünk és reméljük a nemzetközi egység érdekében, hogy a korábbi jó viszony a két délkeleti ország között mielőbb helyreálljon.

Az alkotmányos Törökország.

A török kamara bizottsága tegnap a trónbeszédre adandó válaszárol tanácskozott. A vita élénk lefolyású volt. A trónbeszédnek leginkább azt a passzusát bírálták, amely szerint a kamarának különböző törvényjavaslatokat fognak előterjeszteni, amelyek alkalmasak volnának, hogy a szenátustól approbáltassanak. A kinevezett szenátorok tegnap tették le az esküt, az alkotmányra. Szaid basa volt nagyvezért iráddal szenátusi elnökké nevezték ki.

Kabinetváltozás esetében a mostani nagyvezér, Kiamil basa lesz miniszterelnök. Hir szerint a nagyvezéri állást egészen meg fogják szüntetni.

Válasz Vámbéry levelére.

Ali Kemal főszerkesztő választ közöl a tegnapielőtt az „Ikdám“-ban közzétett Vámbéry-féle levélre. Első sorban megelégedését nyilvánítja az osztrák, különösen pedig a magyar parlamentben az ottománokra vonatkozólag mondott meleg szavakért. A cikk címe: Arab közmondás: „Béke a legjobb törvény“, amivel Vámbéry levelét zárta és ezen mondat köré csoportosulnak a fejtegetések, amelyek szerint Törökországnak régi sebei gyógyítására mindenképp békére van szüksége; háborúra ugyan mindig készen kell állania, de csak a béke fentartása céljából; más kulturálmokban nem kíván hódításokat tenni, még gazdaságiakat sem. Az Ausztria-Magyarországgal való ententet a cikk megvalósíthatónak tartja, miután Bécsben a törökök jogát elismerték. Az „Ikdám“ kifejti azonban, hogy báró Aehrenthalnak szakítania kell agresszív politikájával, amely érinthetetlen ottomán jogokat sért meg, különösen a vasúti koncessziókat amelyek az intervencziós politikához tartoznak.

Törökország és az adriai vasuterv.

A „Surra-i-Umel“ a szerb és montenegrói aspirációk és az Adria-vasut tervezetéről szólva, azt

mondja, hogy kétséges, vajon a porta kedvezően fogadja-e a tervet, miután Törökország számára sem katonai, sem gazdasági szempontból nem előnyös. Albánia igen veszélyes területének átmetszését jelenti és egyáltalában nem valószínű meg Szerbia azon célját, hogy Magyarország elől a Balkán felé az utat elállja, hanem csupán Szerbia és Montenegró jövőben való egyesülésének és stratégiai céljainak szolgálnak. Ez egy lépés volna Nagyszéria javára, de nem Ausztria-Magyarország, hanem Törökország rovására, dacára Szerbia és Montenegró barátságos nyilatkozatainak, amelyeknek politikája bizonytalan és kétséges. A lap azt mondja, hogy Szerbia és Montenegró katonai készülődései nyugtalanítóak. A porta helyzete nem irigyléseméltó. Ha Kiamil basa akár Bulgáriával, akár Ausztria-Magyarországgal megegyezett volna, nem kellene nyugtalanodni. Ha ma erre vonatkozólag kérdést intézünk Kiamil basához, azt mondaná, amit a Cesov-inczidens idején, amidőn azzal nyugtatott meg, ne aggódjunk, ő garanciákat kapott.

A „Tanin“ helyesli a „Surra-i-Ummel“-nak tegnapi támadásait Kiamil basa ellen és támadja a kormányt, amely többet gondol Szerbia érdekeivel, mint Törökországéival.

Halálország.

Budapest, december 21.

A fehér csár birodalmában még lobognak a máglyák, a forradalmi tüzek; villog a hóhérbárd és bitófák sarjadnak a földből. A fehér csár birodalma fölött véres árnyak gyűlnek, gyülekeznek és Atyuskát álmatlan éjszakáin a mártírok zsolozsmái fildözik. A fehér csár birodalmában minden csendes, mert szuronyok és bilincsek örködnek a csendben, csak néha ordít egyet igájában egy kétlábú harom, aki azután másnap eltorzult arccal a meszes gödörbe kerül. De azután elül minden nesz. Haj, milyen csend, milyen mélységes csend van Halálországban! Ez a csend hangosabban ordít, bög, zug, hörög és vonyít, mint a lázadó hordák forradalmi zaja. Ez a csend beleordít a fehér csár éjszakáiba; hiába hintenek számbát a palota elé, hogy kocsik zöreje ne hallatszszék, hiába párnázzák ki az ajtókat a csár termeiben, csupaszarcu lakájok járnak lábujjhegyen, Atyuska nem alhatik puha, kívánatos párnái között, mert jönnek a forradalom mártírjai, tizen, százan, ezren, tizezren és beleröhögnek szatir-arczukkal Halálország fejedelmének éjszakájába.

Rövid időközökben érkeznek Oroszországból a borzalmas statisztikák, melyek a halálraítéltekről és a kivégzettekről hoznak kimutatást... novemberben hatvan halálos ítélet, harminczöt kivégzés... decemberben negyvenhat halálos ítélet, huszonnégy kivégzés... és ez így megy hónapok és évek óta és így megy vég nélkül tovább. A XX. században, a kultúra és a felvilágosultság századában bitófüra luzzák azokat, akik emberi jogokat, szabadságot és egyenlőséget követelnek. Emellett Nagy Péter egykori dicsőséges birodalmában sok az ember és kevés a főka. Mindenki előtt ismeretes, hogy ebben a szerencsétlen birodalomban milliók állatias nyomorban élnek, éhínség és ragály szedi áldozatait és szörnyű értelmi állapotok vannak; az összes európai országok közül Oroszországban legmagasabb az analifabéták százaléka és éppen emelőlógva hiányzik a legelőnyös öntudat és hajlandóság a néphen a szociális és társadalmi felfogások megértéséhez. Zsidó-üldözés, nemzetiségi villongások sehol nem kísértnek annyira, mint a csár birodalmában. Az orosz határon jártomban zsidó menekültekkel találkoztam, akik inkább állatokhoz, mint emberekhez hasonlítanak; idegennel csak úgy mernek beszélni, hogy jobb karjukat arczuk elé tartják, mert a védekező-mozgás jobban kifejtett reflexmozgás náluk, mint a beszéd. Orezájukra már ifjú korunkban ráfagy a nélkülözések, a kaján kárörvendés és a nyugtalanság undorító ráncza; makogva beszélnek és piszkos czondráik közül elő-előtűnik egy-egy testrészüik, melyeken a bőr páncézlóssá lett a fagy és az otthontalanság viszontagságai alatt. Az igavonó barom nem olyan rettegőn és szolgáló módon aláztat, mint ezek az „emberek“, akik csak abban különböznek az állat-

tól, hogy a kancsukaítésre szivettépőbben vonyítanak az állatoknál, mert az ember elfogultabb Irántuk — hiszen két lábuk, kezük van!

Mos azután a nyomorhoz, a ki-kitoró forradalmi zavarokhoz, a dögvészhez még egy nagy csapás járul — a kolera. A napokban érkezett Pétervárról a borzalmas jelentés, hogy a tömeges pestis-halál okait kutató, egy szakértőkből álló bizottságot küldtek ki a vízvezetékek megvizsgálására és a bizottság konstatálta, hogy az összes vízvezetékek megfertőzöttek és a kolera és pestis bacillusaival telvék. Nemcsak, hanem meg tisztításuk hónapokat igényel és ezalatt nem pótolható a víz máshonnan.

Oroszországban még a hó is fekete. Nemsokára több lesz a sirkereszt, mint Európa temetőiben észszevéve. De azért csönd van Halálországban. Mélységes csönd. Dinamit sem robban, nesz sem hallszik. Mig azután jön egy nap, amikor összedől a kártyavár és egy szélvihar szertehordja széthulló lapjait. És a világ nem is fog sirni a koporsója mellett, mert megváltás volt neki a halál.

—báth.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.	decz. 21.	decz. 19.
Buza	locobuza 108 ¹ / ₂	107 ¹ / ₂
	decemberre 108 ¹ / ₂	108
	májusra 110 ¹ / ₂	110
Tengeri	decemberre 67 ¹ / ₂	65 ¹ / ₂
	májusra 67 ¹ / ₂	65 ¹ / ₂
Csikagó.		
Buza	decemberre 100 ¹ / ₂	100 ¹ / ₂
	májusra 105 ¹ / ₂	105 ¹ / ₂
Tengeri	decemberre 56 ¹ / ₂	55 ¹ / ₂

New-York, decz. 21. Gyapot New-Yorkban helyben 9.15 (9.20 tegnap), gyapot januára 8.50 (8.55), gyapot márcziusra 8.62 (8.64), gyapot New-Orleansban helyb. 8¹/₁₆ (8¹/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, decz. 21. (Zárlat.) Zsir decemberre 9.30 (tegn. 9.12), zsír januára 9.30 (tegnap 9.22), szalonna short clear, 8.43 (tegnap 8.43), sertészsír decemberre 15.60 (tegnap 15.50)

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új czimüket dejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egy czimszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

NAPIREND. Naptár. Kedd, december 22. — Róm, kat.: Zeno. — Prot.: Zeno. — Görög-orosz: decz. 9. B. A. fogant. — Zsidó: Kiszlev 28. — A nap két reggel 7 óra 47 perczkor, nyugszik délután 4 óra 10 perczkor. — A hold két reggel 7 óra 47 perczkor, nyugszik délután 2 óra 30 perczkor.

A közoktatásügyi államtitkár 12-2-ig. — A kereskedelmi államtitkár fogad 4 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítása nyitva 9-1-ig. Belépő-díj 1 kor. — Jótékonsági árverés a Könyves Kálmánnál Nagymező-utczai 37-39. Nyitva egész nap. Belépő díj nincs. — Az Uránia Kigótéri szalonjában a Műhely-kiállítás nyitva 9-1-ig. Belépő díj 20 fillér. A tárlat nyitva. — A Nemzeti Szalon karácsonyi kiállítása nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása és a karácsonyi vásár nyitva 9-6-ig. Belépő díj 1 korona. — Karácsonyi kiállítás az Uj művészeti szalonban (Kecskeméti-utca 8.) nyitva 9-1-ig. Belépő díj nincs. — Rembrandt-kiállítás a Szépművészeti Múzeumban nyitva 9-2-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9-12 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum zárva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Szechenyi-Múzeum zárva. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig, d. u. 3-5-ig. — A Ráth György múzeum nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár zárva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva. — A pedagógiai könyvtár zárva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva.

— **A belügyminiszter betegsége.** Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter egészségi állapotában a mai napra lényeges javulás állott be. A miniszter csaknem egészen jól van, betegsége már elhagyta s csak a szobából nem távozhatik még néhány napig.

— **Formosa kormányzója Budapesten.** A Japánhoz tartozó Formosa-sziget kormányzója, Kazu-joshi Yagiu, titkárja kíséretében ma Budapestre érkezett.

— **Merényletterv Mánuel király ellen.** A „Central News“-nek a következőket táviratozták Lisszabonból: Általános feltűnést keltett, hogy amikor Manuel király néhány nap előtt Oportóból visszatért, kocsija őrült gyorsasággal száguldott végig Lisszabon utcáin. Ennek, mint most kitudódott, az volt az oka, hogy a napokban a király élete ellen irányuló összeesküvést fedeztek fel. Egy volt rendőrtisztet bíztak meg azzal, hogy a királyt meggyilkolja. Ez az ember lesbe állt, hogy a királyt lelője, és csak a királyi fogat eszeveszett vágatásán mult, hogy a merénylet nem sikerült. A merénylő egy titkos forradalmi társaság tagja és annak a megbízásából akarta a királyt láb alól eltenni. A terv úgy derült ki, hogy a rendőrtisztviselő afeletti félelmében, hogy társai boszút állanak rajta, mérget ivott, de megmentették. Amikor a kórházban öngyilkos kísérletének oka felől faggatták, végre is elmondta, hogy mi történt.

— **Castrót megoperálják.** Venezuela beteg elnöke, Berlinben családjával tegnap átköltözködött Israel tanár klinikájára, ahol még délben megvizsgálták az orvosok. Castrót e héten meg fogják operálni.

— **Pápai kiténtetés.** X. Pius pápa K. Jónás Ödön udvari tanácsost, a műegyetem prorektorát, mint a Vasárnapi Munkásképző Országos Bizottság elnökét a munkásoktatás terén kifejtett emberbaráti tevékenységének elismeréséül a Szent Gergely-rend parancsnokává nevezte ki.

— **Kéty Károly ünneplése.** A Józsefvárosi Kaszinó ma este házának disztermében fényesen sikerült ünnepi lakomát rendezett egyik elnökének, csurgói dr. Kéty Károly egyetemi tanár, udv. tanácsosnak a tiszteletére abból az alkalomból, hogy a király köztisztviselésben álló jeles tudóst Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki. Az ünnepi banketen a Józsefváros polgárságának és az orvosvilágnak igen díszes társasága jelent meg és számos egyesület küldötte el képviselőit.

— **Az emberszeretet új háza.** Tegnap délelőtt avatták föl szép ünnepséggel az új vakok intézetét, amely a Mexikói uton épült Wechselmann Ignác lovag hagyatékából. A megnyitó ünnepségen ott volt az alapító özvegye és rokonsága, Bárczy István polgármester, Imrédy Béla udvari tanácsos, a Vakok Országos Intézetének felügyelője, dr. Neumann Ármán és dr. Weinmann Fülöp udvari tanácsosok, dr. Domony Mór és a főváros három zsidó hitközségének küldöttjei.

Az ünnepséget az intézet földszinti tornatermében tartották meg. Weinmann Fülöp, az építőbizottság elnöke, a vendégek üdvözlése után az intézet nemes hivatásáról beszélt. Ezután elmondta dr. Weinmann az intézet keletkezésének történetét és méltatta az alapító egyéniségét. Végül tisztelettel fordult az alapító özvegyéhez, akinek a nemes gondolat megvalósításában nagy része volt. Az elnök beszéde után dr. Felner Tivadar a család nevében megköszönte a pesti zsidó hitközség előljáróságának, az építőbizottságnak és Lajta Béla műépítőnek a fáradozását. Adler Simon, az intézet igazgatója, fölolvasta a záróköbe helyezett okmány szövegét, az énekhar pedig elénekelt a harminczadik zsoltárt s a himnuszt. Az ünnepség után a vendégek megnézték az épületet és sokáig gyönyörködtek szépségében és tökéletes berendezésében.

— **Egy bíboros halála.** Chamberryben Lecot bíboros tegnap meghalt. Rómából visszatérve az itteni Din-szállóban vett lakást és látszólag teljesen egészségesen visszavonult szobájába. Néhány perccel később a bíboros elvesztette eszméletét. Az orvos agyvérzést állapított meg. Fáradozásai sikertelenek maradtak. A bíboros este fél tíz órakor meghalt.

— **Darwin emlékezete.** A cambridgei egyetem jövő júniusban megünnepeli Darwin születésének századik évfordulóját. Erre az ünnepségre a világ összes egyetemzei már bejelentették képviselőiket.

— **Széchenyi Gladys karácsonya.** Gróf Széchenyi László és neje Wanderbilt Gladys ma Sopron-Horpácsra érkeztek, ahol a karácsonyi ünnepet gróf Széchenyi Dénes kopenhágai nagykövetnél és meghatalmazott miniszternél fogják tölteni. A grófi pár tiszteletére naponként nagy vadászatok folynak Horpácscon.

— **Századik születésnap.** Özvegy Bubicz Károlyné, született Gabrielly Alojzia tegnap ünnepelte meg Rábapordányban összes gyermekei körében századik születése napját. A százéves matróna ezt a magas életkort elég jó testi és szellemi erőben érte meg s ebből az alkalomból családját táviratilag üdvözlötte többek között dr. Wlassics Gyula, a közgazdasági bíróság elnöke is.

— **Az újságírók betegpénztára.** A Budapesti Újságírók Egyesületének meghívására dr. Ehrlich Zsigmond, a bécsi Concordia betegpénztárának elnöke vasárnap délelőtt igen érdekes előadást tartott a vezetése alatt álló intézet megalapításáról, szervezéséről és áldásos működéséről. Az előadásra tulajdonképpen az az indítvány szolgáltatott okot, amelyet dr. Alföldi Béla nemrég a Budapesti Újságírók Egyesületének választmányában tett s amelyvel egy betegpénztár létesítését sürgette. Az előadásra, amely a Pesti Lloyd Társulat disztermében volt, az újságírók nagyszámmal jelentek meg. Herczeg Ferencz, az egyesület elnöke a legszivesebben köszöntötte dr. Ehrlich Zsigmondot, aki meghozta azt a nagy áldozatot, hogy Bécsből leutazott közénk ez előadás megtartására. Dr. Ehrlich szabad előadásban ismertette a bécsi újságíróknak a „Concordia“ kebelében működő betegpénztárát. Az egyszerű, megnyerő modor, ahogyan az előadó előadásának gazdag anyagát csoportosította, a szíves kollégialitás, mely szavaiból a hallgatókhoz szólt, szellemes megjegyzései, melyeket a kitűnő szónok elszórt, mély benyomást keltett a hallgatóság körében. Mindaz, amit dr. Ehrlich az általa életre hívott betegpénztár alakulásáról és fejlődéséről mondott, nagyon alkalmas volt arra, hogy egy Budapesten létesítendő újságíró betegpénztár megalakíthatóságát keltsen hitet. Az élvezetes, egy óráig tartó előadást a közönség hálás elismeréssel honorálta.

A zajos tapssal és éljenzéssel fogadott előadás után Herczeg Ferencz elnök szép szavakban mondott köszönetet az előadónak tanulságos és érdekes fejtegetéseiről, amelyek remélhetőleg nálunk is jó talajba hullottak. Az előadást Deli éttermében lakoma követte, amelyen az első felköszöntőt dr. Heltai Ferencz, a Budapesti Újságírók Nyugdíj-intézetének alelnöke mondotta dr. Ehrlich Zsigmondra, akinek a budapesti újságírók háláját és köszönetét nyilvánította azért a kollégialitásért, melynek ma oly meggyőző bizonyítékát adta. Dr. Ehrlich Zsigmondot éltette, Ehrlich G. Gusztáv a rátságára emelte poharát. Gelléri Mór dr. Ehrlich Zsigmondot éltette Ehrlich G. Gusztáv a zurnalistákat éltette. Mezőfi Vilmos országgyűlési képviselő dr. Singer Zsigmond, a „Pester Lloyd“ főszerkesztőjére emelte poharát, arra a férfura, akinek szíve és energiája is van ahhoz, hogy a tervből tett lehessen. Dr. Singer tartalmas beszédben emelte ki, hogy az újságírók ime a proletáriátusból a mai napon áttértek a szocializálásra. Általános és lelkes felkérésre dr. Singer hajlandónak nyilatkozott arra, hogy a betegpénztár létesítésére irányuló mozgalom élére áll. Az újságírók egyesületének kiváló elnökét, Herczeg Ferenczet éltette. Peisner Ignác Heltai Ferenczet, Herczeg Ferencz dr. Singer Zsigmondot, dr. Singer dr. Alföldi Bélát, Purjesz Lajos, az újságírók egyesületének főtájkára a megjelent három sajtótisztület képviselőit: Gelléri Mór, Gerely Józsefet és Barát Ármint köszöntötte fel. Beszédet mondtak még: Barát Ármán és Gerely József, mire a társaság emelkedett hangulatban szétoszlott.

— **A vakbélgyulladás gyógyítása.** A Westlondon-Hospital egyik orvosa, Keety, új gyógymódot alkalmaz a vakbélgyulladásnál, még pedig sikerrel. Az új gyógymód, amely teljesen ártalmatlan, nem követeli a vakbél eltávolítását. Dr. Keety a „Lancet“ című orvosi szaklapban fogja legközelebb közzétenni vizsgálatai eredményét és egész eljárásának leírását.

— **Az elsüllyedt svéd hajó.** Londonból jelentik, hogy a „Lindholmen“ nevű svéd gőzös katasztrófájánál a „Friederike Müller“ nevű német gőzösnek, amelyik az összeütközés folytán a svéd hajó elsüllyedését okozta, a legénysége mindent megtett, hogy az elsüllyedt hajó utasait megmentse, de a hajó olyan gyorsan süllyedt, hogy tizenhat emberből csak hetet lehetett megmenteni. A katasztrófa olyan gyorsan játszódott le, hogy a svéd hajóról a mentőcsónakokat sem tudták lebecsátani. A „Lindholmen“ utasából összesen nyolcz maradt életben, akik közül kettőt súlyosan sebesült állapotban vittek a doveri kórházba.

— **A mentők napja.** A szilveszteri „Mentők Napja“ sikerének érdekében immár kulturintézeteink is sorompóba léptek. A fővárosi színházak vezetőségei a legnagyobb készséggel ígérték meg, hogy szilveszteri előadásaikon prologusban fogják a mentők érdekeit méltatni. Így a Nemzeti Színház igazgatósága, élén Tóth Imre igazgatóval elhatározta, hogy e célra egyik jeles tollú írónkkal ünnepi prologust írat. Hasonló szándékát jelentette be Bethy László, a Király- és Magyar Színház igazgatója is. Az Intim-Színház igazgatója, Dayka Balázs három sorozatos Serenissimus-előadás jövedelmét ajánlotta fel a mentők javára és ugyancsak sorra jelentkeznek a mozik tulajdonosai, akik egy-egy előadásuk jövedelmét ajánlják fel a mentők közérdekű céljai segítésére. A „Mentők Napját“ Lenkei Hedvig, a Nemzeti Színház népszerű művésznője fogja különösen emlékeztetessé tenni, aki az Angliában annyira kedvelt „Gyermekmese-nap“-nak meghonosításán fáradozik. Első előadását a „Mentők Napján“, Szilveszter délelőttjén a mentők javára rendezi az Uránia-Színházban, melyet Molnár Viktor államtitkár a jótékony célra való tekintettel, ingyen bocsát e célra rendelkezésére. A „Gyermekmese nap“ iránt főuri körökben is nagy az érdeklődés, sőt József főherceg udvarmesterei hivatala által tudatta a mentőkkel, hogy lehetőség szerint feleségével és gyermekeivel együtt meg fog jelenni. Ilyen általános és lelkes mozgalom után bizonyosak lehetnek derék mentőink, hogy legalább az ezután következő mentők napjáig áldásos működésüket nem fogja zavarni anyagi gond.

— **Anarchisták Konstantinápolyban.** Konstantinápolyból jelentik, hogy a szultán a nagyvezérnek egy hozzáintézett levelet adott át, amelyben azt írják neki, hogy hatvan amerikai anarchista érkezett Konstantinápolyba, abból a célból, hogy a szultán ellen merényletet kövessenek el. Azt hiszik, hogy a levelet a két elbocsátott hadsegéd valamelyike írta. A rendőrmíniszter megczáfolja azt a hírt, hogy egy amerikai anarchistát letartottattak.

— **Visszaküldött utasok.** Ma reggel Plase állomáson a Fiume felőli bejárati váltónál egy tolató mozdony kisiklott. Kevéssel a kisiklás után megérkezett Budapest felől a gyorsvonat, amelynek Plasseban meg kellett állnia. Időközben a fiumei állomásfőnök elindította az 1001. sz. Budapestre menő gyorsvonatot, amelyen a forgalmi főnökség néhány tisztviselője utazott Plassera, hogy ott a kisiklást megvizsgálják. A Budapestről Fiuméba indított gyorsvonatot Plasseból a Fiuméba érkezett utasokkal visszaküldték Budapestre, míg a budapesti utasokat a Fiuméből jövő gyorsvonattal visszaküldték Fiuméba, mert az utat nem lehetett szabaddá tenni. A budapesti gyorsvonat utasai között volt gróf Nákó Sándor kormányzó és gróf Wickenburg István kormányzó-helyettes. A fiumei pályaudvaron nagy közönség verődött össze leginkább az utasok hozzátartozóiból, akik érthető ijedséggel kérdezősködtek a plassei szerencsétlenség felől, minthogy a városban rémhírek terjedtek el.

— **A resiczai áldozatok családjai.** A resiczai kaszinó-egylet d'Elle Vaux Béla főszerkesztő indítványára elhatározta, hogy a bányaszerencsétlenség áldozataul esettek családtagjainak felségélyezésére a vármegye és a délvidéki kaszinó-egyesület körében nagyarányu gyűjtést rendez. Közreműködnek a jótékony egyesületek is. Weisz Julián országos képviselő, akinek választókerületéhez tartozik Domán, a bányaszerencsétlenség színhelye, a képviselők körében gyűjtést rendezett. A hét özvegy és tizenöt árva pillanatnyi nyomoráról a társaság gondoskodik.

— **Kardaffér a mulatóban.** Vasárnap hajnalában véres koresmai verekedés volt a Spiegel-féle Révay-utcai éjeli mulatóban. Az orfeumból jövet, jóval éjfél után, tért be a koresmába Tarajossy Ödön közigazgatási gyakornok, Pestmegye tiszteletbeli aljegyzője, Humann Károly György, Koch Zoltán és Tarajossy Béla joghallgatók társaságában. A koresma egy másik asztalánál ült Beke Dezső tizenkilencedik honvédegyalozredbeli főhadnagy. Az aljegyző állítólag ittas állapotban sértegette a főhadnagyot, amiből hangos szóváltás és tettelegesség lett, miközben a főhadnagy kardot rántott és Tarajossy Ödönt fejbévágta. A fiatal ember vértől borítva összeesett s a segítségére siető társait a koresma személyzete akadályozta meg abban, hogy a botrány általános verekedéssé ne fajuljon. Tarajossy Ödönt a mentők a Sándor-tér 4. számú házában lévő lakására vitték, ahonnan azonban még tegnap be kellett szállítani Réczey tanár klinikájára. A klinikán megvizsgálták a tizennygy centiméteres sebet és megállapították, hogy a szerencsétlen fiatalember koponyacsonttörést szenvedett, amitől agyhártyagyulladását kapott.

— **Óriási bányaszerencsétlenség.** New-Yorkból jelentik, hogy a múlt szombaton a Washington-megyebeli Mariannán borzalmas szerencsétlenség történt, amelynek százhuszonhat áldozata van. Ez a bánya a Pittsburgh-Buffalo Co. tulajdonát képezi, amelynek vezetői valamikor maguk is egyszerű bányászok voltak. Ezt a bányát igazán minta-bányává akarták tenni, s mikor október havában a bányamérnökök ott voltak Európából, ezt a bányát igazi mintabányának találták s a társulat vezetőit dícsérettel halmozták el. A bányavizsgáló a robbanás előtt félórával jött ki a bányából s azt mondta, hogy mindent rendben talált. Az összes halottak között huszonkét osztrák-magyar honos van, köztük néhány magyarországi.

— **A hírlapírók képaucziója.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének képaucziója ma délután fokozódott érdeklődés mellett folyt le. Az aukciót ma Pálmay Ilka, Varsányi Irén és Harmath Hedvig vezették. Az aukciónak holnap lesz utolsó napja. A festőművészek erre az alkalomra újabb képeket küldöttek be.

— **Meglopták műtét közben.** Lafolie tanár frészi magánklinikáján történt, hogy egy Braun nevű tartalékos tiszt, joghallgatónak — ki öngyilkossági kísérlete után megoperáltatta magát — összes ékszere eltűnt. A lopás azalatt történt, míg Lafolie a beteget elaltatta.

— **Szengázmérgezés.** Szombaton éjjel Brassóban Nagy Gábor csizmadiamester feleségével és öt esztendő Eszti névű leánykájával együtt szengázmérgezés áldozata lett. A család szombaton egész nap nem mozdult ki a lakásból. A déli órákban azután egy csefédleány kereste Nagyékát valami munkával, azonban hasztalan dörömbölt az ajtón, nem kapott választ. A leány ekkor benézett az füves ajtón és ijedten vette észre, hogy az ágyon éktelenül eltorzult arccal fekszik a Nagyék kicsiny lánykája. Értelmitlenül a házbelieket, akik rendőrt hívtak és betörték az ajtót. Penetráns gázzal töltött ki a betört ajtót és borzalmas látvány tárult a szobába nyomuló szemelő. A kis Eszter holtra vált arccal, éktelenül hevert az ágyon, odébb pedig könnyű éjjeli öltözkében véres felső karral és véres arccal fekvő Nagy Gáborné, akit férje átölelve tartott. A gyorsan előhívott ügyeletes rendőrorvos már csak a halál okát állapíthatta meg. Kétséget kizárólag megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen Nagyék gázmérgezés áldozatai lettek. Nagy Gábor feje fehér kendővel volt bekötve. Nyilván már az éjszaka folyamán főfájást érzett, azonban nem tudta, hogy mitől fáj a feje és ahelyett, hogy kinyitotta volna a szoba aiját, vizes ruhával bekötötte a fejét.

— **Az öreg honvédeknek.** Ifj. Gebé Andor Ungvárról egy nagy postacsomag szivarvéget küldött az öreg honvédeknek. Az adományt rendeltési helyére juttattuk.

— **Az Igazságügyi Kezelőtisztek Országos Egyesülete** vasárnap délután a törvényszéki palota II. emeleti tanácskozó termében évi rendes közgyűlést tartott. A közgyűlésen Nemes Rezső elnököt, aki megnyitó beszédében rámutatott az egyesület rövid fennállása alatt elért jelentős eredményekre. A titkári jelentést Hankóczy István terjesztette elő, aki támadást intézett Wekerle Sándor miniszterelnök ellen, mert a kezelőtisztek követeléseit jogosulatlanoknak minősítette. A jelentések és zárószámadások tudomásulvétele után az alapszabályok több pontját módosították, azután megejtették a választásokat.

— **Gyilkosság egy bélyegért.** A „Klára” osztrák-amerikai hajón, amely tegnapelőtt érkezett Barcelonába, Rani fiú egy levélbélyeg miatt összeveszett Paver szénmunkással. Rani annyira dühbe jött, hogy kését Paver mellébe dőfte. Paver néhány perc múlva meghalt. Rant a barcelonai osztrák-magyar konzul feljelentésére letartóztatták.

— **Letartóztatott körjegyző.** A szolnoki vizsgálóbíró nyomozó levele alapján a rendőrség már hetek óta kereste Pethes Pál fászapáti körjegyzőt. A körjegyzőnek az a büne, hogy a rábizott pénzekből hatezer koronát elikkasztott és megszökött. Bialoszkurszky Géza és Császár Jenő detektívek kinyomozták végre, hogy a sikkasztó Partel Mihály álnévvel, mint nyugalmazott tanító, a fővárosban rejtőzködik. A két detektív ma reggel beállított az állítólagos nyugalmazott tanítónak az Óvoda-utca 24. számú házában lévő lakására és igazolásra szólította őt fel. Az állítólagos kijelentette, hogy Partel Mihály a neve. De kijelentette azt is, hogy nem tudja magát igazolni, mert iratait elküldötte a besztekerébányai tanfelügyelőséghez és ez idő szerint semmiféle igazolványa nincs. A detektívek erre be akarták kíséni a főkapitányságra, de Partel tiltakozott személyes szabadságának megsértése ellen s nagy lármát csapott. De Bialoszkurszky nem hagyott kifogni magán, hozzálépve a méltatlankodó emberhez, hirtelen kissé fölluzta elül a mellényét. Partel Mihály le volt leplezve. Fehérneműjéről ugyanis messziről látható volt a színes P. P. monogram. Most már hiába való volt a tagadás, a detektívek felszólították, hogy kövesse őket. El is indultak, de utközben betértek a Rottenbiller-utcai Gladys-kávéházba, mert Pethes azt mondta, hogy még nem reggelizett és addig nem megy tovább. Alig hogy a kávéházban álltak, Pethes fölkelte, hogy egy kis dolga van. A detektívek azonban nem várták meg, amíg visszajön, hanem egyikük kiállt a ház elé vigyázni. Abban a pillanatban távozott a kapun át nagy léptekkel Pethes Pál. A detektívek utána vetették magukat s most már reggeli nélkül vitték a szökevényt a főkapitányságra. A sikkasztó kihallgatása során azzal védekezett, hogy a körjegyzőség nagyon szerényen jövedelmezett, az adóssága pedig soha volt s azért nyult idegen pénzhez. Pethes kihallgatása után letartóztatták.

— **Szegény gyermekek felruházása.** A VII. kerületi külterületi Erzsébet Asztaltársaság, mely alig harmincz tagból áll, harminczhat szegény gyermeket látott el meleg ruhával s azonkívül több szegény szülőt pénzübeli segélyben is részesített. Herman Ödön, az asztaltársaság elnöke nyújtotta át az ajándékokat szép beszéd kíséretében, melyre a gyermekek nevében Cserey József elemi iskolai igazgató mondott köszönetet.

— **Csalárd bukás.** Fenyő Henrik divatárkereskedő, akinek a Mária Terézia-tér 5. száma alatt volt divatárüzlete, az utóbbi időben derűre-borúra vásárolt olyan árukat, amikre nem is volt szüksége. Körülbelül tíz ezernél tett nagyobb megrendeléseket, majd hirtelen csődöt jelentett be 34.000 korona passzívával. A szakértő becsüsi azonban mindössze 16—18.000 K-ra taksálta az áruaktárát. Hogy a különbözet hová lett, arról Fenyő nem tudott vagy nem akart fölvilágosítást adni. Néhány tanu szerint elrejtette a pénzt. A rendőrség tegnap csalárd bukás címén letartóztatta Fenyő Henriket.

— **Elsüllyedt uszályhajó.** Ma délután a Viktóriamalomnál a noylezas számú uszályhajó, amely kavicsos volt megrakva elmerült a Dunában. Sipos Bálint kormányos a partról éppen egy vasmacskát sülyesztett a vízbe és nagyon valószínű, hogy ebben akadt meg az uszályhajó láncza s ezért süllyedt el.

— **Ásatások Indiában.** Benarésztől egy mértföldnyire a Ganges mellett fekszenek az ősi Sarnath romjai. Ez a város a Buddhizmus bölcsője, Gautama, a Buddha-vallás alapítója itt kezdte tanításait s azóta ez a hely volt a buddhisták legszentebb városa. A régi kínai zarándokok tudósításai szerint itt nagy kolostorok álltak és pompás stupák, emléksarnokok a Buddha-reliquiák megőrzésére. E remek építkezéseket később eltemette a föld s csakis egyik-másik stupa romjai meredtek az ég felé. 1797-ben az indiai Svingh hívta fel először a tudós világ figyelmét Sarnathra. A múlt század közepén angol tudósok kezdtek ásatásokat, de ők is kevés kitarással. Most végre 1905-ben Marshall, az indiai archeológiai kutatások vezetője, újra megkezdte az eltemetett város feltárását. Egész sereg kisebb csarnokot és szobrot találtak, majd egy hatalmas régi templom maradványait, melynek remek kőoszlopán a Krisztus előtt 3-ik században élt Asoka császárnak felirata ékeskedik. A kapitél négy remek oroszlanból áll. A templom körül számtalan kisebb stupa került napfényre, egynéhányban ereklye-kamrák apró szobrokkal és áldozati táblákkal. Találtak egy 1-ső századból való feliratot is, mely a Buddha-bibliából tartalmaz az ősi Pali-nyelven írott idézeteket. Ez a legrégebbi írás Indiában, mely e nyelven maradt fenn. A legújabb ásatások arra vallanak, hogy Sarnath legszentebb kolostorát fedezték fel. Számos apróbb csarnok mellett egy kolosszális falra bukkantak s egy nagyszerűbb építkezés díszes romjaira. Valószínű, hogy Sarnath virágkora a 4-ik századra esik, amikor a Gupták uralták egész Indiát. A napfényre került iratok szerint ez az indus nemzeti uralkodóház a művészetben és irodalomban is számottevő szerepet játszott. Az ásatások még körülbelül öt évig tartanak s így a Buddhizmus ősi fészkeinek még sok eltemetett titka kerül napfényre.

— **Bombázás a léghajóból.** Knabenschne léghajós a minap egy éjjel telepéről kormányozható léghajójával Los-Angeles kaliforniai város fölé repült és anélkül, hogy észrevették volna, teleszórt a várost papírosból készült imitált bombákkal. Ezzel azt akarta bebizonyítani, hogy a kormányozható léghajóból milyen könnyen el lehet pusztítani egy várost.

— **Halálos bűn.** Missouri állam egyik városában, Monroe Cityben nemrég néger férfiak este 10 órakor megtámadtak egy fehérbőrű papot. A város hatósága erre rendeletet bocsátott ki, amely a négereknek halálos büntetés terhe alatt megtiltja, hogy az utcákon fél kilencz után mutatkozzanak. S esténként tényleg hatalmas harangzúgás adja meg a jelt a négereknek a lefekvésre. A négernek persze pontosan engedelmessékednek. Már nyolczkor ágyban vannak s másnap reggelig nem mernek mutatkozni az utcákon. Eddig legalább még mindegyikük kerülte, hogy az utcán mutatkozzék, joggal tartván, hogy másnap magasról fogja nézni a világot.

— **Keresnek egy keritőnt.** A rendőrség nyomozza Krajicsék Károlyt, akiről nevének kívül semmi egyéb személyi adatot nem tud. Kerítés bűntette címén. Megállapították ugyanis róla, hogy november 8-án furiangos módon eladott Waldmann Edének, egy éjszakai mulatóhely gazdájának egy P. Erzsébet nevű, tizenhét esztendő, ártatlan leányt. A szerencsétlen teremtés rokonai följelentést tettek s így derült ki a gázság. Waldmann Ede ellen is megindult az eljárás.

— **Házasságok.** Kéródi S. Sándor, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság cégvezetője eljegyezte Reiner Renét, Reiner Mór leányát.

— **Scossa Piroskát** eljegyezte Zombory István mérnök Szabadkán.

— **Rosenzweig Béla** eljegyezte Robicsér Margitot Budapestről.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérletre küldetik.

Valódi
porosz szalonkőszerszámgyártó Rt.

és kocsztól zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa
Köszönnagykereskedő
Központi iroda: V., Béla-utca 4.
Telefon 36-83

— **Színházézés.** Glatzban tegnap a városi színház teljesen leégett. Tizenegy óraker támadt a tűz, a nézőtér zsufolásig telve volt, de a közönség baj nélkül kimenekülhetett az égő színházból.

— **Letartóztatott orgazda aranyműves.** Román 5. budapesti aranylánc- és aranyáruháros ez év avarán rájött, hogy aranykészletét hosszabb idő óta dezsmaálják. Kutatása során rájött arra is, hogy a lopást saját emberei követik el, kik azután az apródonként tetemes mennyiségre rugó, több ezer korona értékű aranyat Kemény D. Dezsó volt aranylánc-készítő-mesternek potom áron eladták. A czégen adatok birtokában Kemény ellen dr. Süsz Manó ügyvéd útján feljelentést tett orgazdaság büntette miatt. A rendőrség, miután a feljelentésben foglalt tények igazolást nyertek, tegnap Kemény D. Dezsót letartóztatta.

— **Betörés egy színházi ruhatárba.** A Magyar színház régi bérlői a Soroksári-utca 132. száma alatt helyezték el a színházi ruha- és kelléktárat, az egyik tulajdonos, Zoltán Sándor nevére, Julius havában betörők jártak a helyiségben s ezer korona értékű ruhát és jelmezt vittek el. E hónap 17-én megismélték a betörést s ezúttal jóformán semmit sem hagytak ott. A rendőrség most elfogta a tettesek közül Sáska András kordés-kocsist és Höffler József kocsist, akik beismerték a bűnt. A szelvényükön át másztak be a raktárba. Társaikat nyomozzák a detektívek.

— **A rendőrtiszték családja.** Megirtuk, hogy **Akka Imre** és **Klinger Sándor** rendőrkapitányok nevével egy **Klink Sándor** nevű család számos visszaélést követett el. A rendőrség kinyomozta, hogy a szélhámos Besztercebányán tartózkodik s távirattal kérte meg az ottani rendőrséget, hogy tartóztassa le. A besztercebányai rendőrség tegnap távirattal értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy a család, aki teljes beismerésben van, tegnap letartóztatta.

— **Életuntak.** A földmivélségi minisztérium pafotájának folyosóján eszméletlen állapotban találták ma reggel **Barth József** siketnémát. A mentők, akiket odahívtak, megállapították, hogy szublimát-oldadatot ivott. A Rókuskórházba vitték. A tettének okát nem tudják, kihallgatni még nem lehetett. — **Klein Gábor** tizenkilenczéves fényképész-segéd a Teréz-körút 3. száma alatt levő lakásán szintén szublimát-oldadatot ivott. Őt is a Rókuskórházban ápolják. — **Özvegy Péter** Henrikné, született **Weinmarch Mariska** a múlt éjjel ugyancsak szublimátal mérgezte meg magát a Váci-ut 90. számú lakásán. Halálolt, amikor a Rókusba szállították. Nyomora miatt kereste a halált.

— **Gázrobbanás a Muzeum-köruton.** **Pretzer István** napszámos tegnap egy kamarában kutatta a gázömlés okát a Muzeum-körút 10. száma alatt. Gyújtó világosságnál kereste a repedést s eközben felrobbant a kiömlő gáz, a kamara pedig lángba borult. **Pretzer** annyira összeégett, hogy aligha marad életben. A II. számú sebészeti klinikán ápolják.

— **Halálozások.** **Osváth Ferenc** nagykőrösi tanítóképző-intézeti tanár neje, **szül. Bankos József** a hó 18-án huszonnyolcadik évében meghalt **Kunszentmiklóson**.

Himnel Rezső Máv. nyugalmazott főfelügyelő, a **Ferencz József**-rend és a francia becsület-rend lovagja december hó 18-án, életének hetvenedik évében meghalt. Temetése tegnap ment végbe nagy részvét mellett a rákospatyai temető kápolnájából a kath. egyház szertartása szerint.

Id. Márkus Lajos köz- és váltóügyvéd életének hetvenegyedik évében, hosszas szenvedés után, elhunyt **Budapesten**.

Herzeg Bertalan m. kir. államvasúti felügyelő neje, született **semsei Semsey Alice** negyvenedik évében elhunyt **Budapesten**.

Sztanó Ferencz Mihály építész, életének negyvenkettedik évében, hosszas szenvedés után, december 18-án elhunyt **Szombathelyen**.

Sallay Béla nagymihályi járásbíró **Nagymihályon** meghalt.

Herzeg András igazgató-tanító, járásköri elnök életének ötvenhatodik évében **Nagyszébenben** elhunyt.

Kőrösy Gábor volt 48-as honvéd kilenczvenkét éves korában **Zimonyban** elhunyt.

Takács Gyula, a sümegi állami reáliskola tanára ötvenegy éves korában **Sümegen** elhunyt.

Mercz Ferike életének hatodik évében elhunyt **Győrött**.

x **Közleg a szent karácsony ünnepe**, mindenki — gazdag vagy szegény — tehetségéhez képest szereteteit ajándékkal lepi meg. Ily ajándékok beszerzésére különösen ajánlhatjuk a **Rigler József** Ede papírneműgyár r.-t. **Erzsébet-tér 19.**, **Egyetem-tér 5-6.** és **Rózsa-utca 55. sz.** a. üzleteit, hol nagy választékban találhatók saját gyártmányu, díszes csa-

ládi dobozok, töltve a legfinomabb levélpapírokkal és borítékokkal, naptárak, fényképek és levelezőalbumok, képekönyvek, író-, rajz- és festőszerek, diszmi-czikkek, társasjátékok szebbnél-szebb kivitelben és e mellett jutányos áron.

x **Czélserü karácsonyi ajándékok**, legjobb hasnyaruk **Röslernél**, **Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán**.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Filharmóniai hangverseny.** Semmiképen sem mondhatjuk sikerültnek a mai hangversenyt és dacára ennek még csak nem is igen okolhatjuk érte a társaságot. Az örökös próbahiányhoz még az is hozzájárult, hogy **Kerner** karnagy hirtelen megbetegedett és helyét a mai napra **Szikla Adolf** operaházi karmester vette át. Ez a hirtelen változás nem vált előnyére sem a zenekarnak, sem a karmesternek, de legkevésbé az előadott műveknek. Olyan impressziókat keltett gyakran ez a muzsika, mint amikor két óra ketyegését egyszerre figyel meg az ember. Hol összejöttek, hol szétmentek. Ideje lenne már, ha **Budapesten** is létesülne egy szimfónikus zenekar, amely kizárólagosan zenekari művek előadásával foglalkoznék és minden idejét ennek a fontos kulturális tényezőnek, a zenekari hangversenynek szentelné. A legtöbb **Budapesten** hallott zenekari hangversenyenél a dilettantizmus egy bizonyos érzete kél bennünk, mert lehetnek a zenekar tagjai egyenként a legkiválóbb muzsikusok, ha nincs meg az egységes, nagy konstrukció, ha nem érezzük meg az organikus összetartozást, úgy egy vaczilláló s széteső művészietlen produktumot nyerünk. Ez pedig csak úgy kerülhető el, ha a zenekar tagjai a karmesterrel az élükön annak élnek, hogy ezt a nagy egységességet maguk között megteremtsék. Még így is hosszú évek munkája, mire egy zenekar igazán tökéleteset tud nyújtani. A hangversenyt **Goldmark „Itáliában”** című nyitányával kezdték. Az énelgyönsen szirupos mű kellemetlen benyomását **Bizet Szvit-jének** sem sikerült eloszlatni. **Beethoven IV. szimfóniája**, zökkenő, szögletes előadásban fejezte be a hangversenyt. **Culp Julia** éneke oázisként hatott. Az ő nagy, kissé patetikus művészete ma mindem feledtette velünk az est egyéb fogyatékoságait. Abszolút tiszta, nagy terjedelmű, szépen csengő hangja még a **Vigadó** gyilkos akusztikáján is gyakran diadalmaskodott. **Haendel** és **Wagner** egy-egy dalát és **Monteverdi „Lamento d'Arianna”**-ját énekelte, osztatlan elismerést váltva ki a hallgatóságból. (o. d.)

(*) **Hangversenyek.** Vasárnap délelőtt a **Nemzeti Zenede** a fővárosi **Vigadó** kisebb termében ugynevezett „házi hangversenyt” rendezett a felsőbb osztályok növendékeinek közreműködésével. A zongorázók közül leginkább kitűntette magát **Kreibich Róza**, **Tomka** tanár nagyteltségű tanítványa, aki bravúrral játszott két tételt **Mendelssohn G-moll zongoraversenyéből**, valamint **Herz Magda**, **Rennebaum** tanárnő jeles növendéke, aki **Gluck-Bülow** néhány apróságának kifogástalan előadásával kiváló zenei intelligenciájának és szolid technikájának adta bizonyítékát. Említést érdemel továbbá **Desseffy Berta**, akinek pompás althangja **Stradella** áriájában kellett figyelmet és **Póka Riza**, aki szintén nagyon szép althangon énekelte egy-egy dalt **Kern Auréltól** és **gróf Zichy Gézától**. A műsornak érdekes száma volt még **Hummel** zongora-hármasa, amelyet **Ivánkovics Hermin**, **Schuller Minella** és **Karácsonyi Etel** összegyágón adott elő.

Délután a **Budapesti Kamarazene-Kör** rendezett érdekes hangversenyt a **Deák-téri evang. iskolaépület** dísztermében. **Farkas György**, **Lechner József** és **Lechner Ferencz** értelmesen játszotta **Brahms** zongora-trióját. A tíz főnyi vonózenekar **Farkas Ödön** szerenadiját mutatta be igen ügyesen. **Mary-Münster Kornélia** pedig néhány énekszámmal gyönyörködtette a közönséget.

(*) **A Magyar Tudományos Akadémia** ma este **Berzeviczy Albert** elnök vezetésével ez évben utolsó összes ülését tartotta meg, amelyen **Ortvay Tivadar** tartott nagyértékű emlékbeszédet **Bubics Zsigmond** volt kassai püspök, a **Tudományos Akadémia** tiszteletbeli tagjáról. Az emlékünnep alkalmából az **Akadémia** tagjainak nagyrésze, az elhunyt püspök családja és előkelő közönség jelent meg. Az általános tetszéssel fogadott emlékbeszéd után az összes ülés tudomásul vette, hogy a **Teleki József-féle** pályázat egyik bírálója, **Bayer József** visszalépett és helyébe **Heinrich Gusztáv** választotta meg. Ugyancsak tudomásul vette az ülés, hogy a **Corvina-bizottság** tagja, **Katona Lajos** visszalépett és helyébe az első osztály **Sebestyén Gyulát** választotta meg.

(*) **Krecsányi Ignác** kiténtetése. **Krecsányi Ignác**, a **temesváriak** és a **budaiak** kedvenc színházgatója nagy megtiszteltetésben részesült a **Színészegyesület** részéről. A **Színészegyesület** tanácsa ugyanis **Láncz Ödön** titkár javaslatára, tekintettel hosszú időn át pályáján elért bokros érdemeire és a nyugdíjalap javára tett nemes adományaira, **Krecsányi Ignácot** egyhangulag alapító tagjai sorába vette fel.

(*) **A „Forradalmi nász”** sikere. **Sophus Michaelis** szombaton a **Magyar Színházban** bemutatott művének, a „**Forradalmi nász**”-nak tegnapi második előadása igazolta azt a sikert, amelyet a darab a bemutatón a sajtó és a közönség előtt aratott. A darab e héten szerdán, pénteken és vasárnap kerül színpadra. Holnap, kedden és szombaton **Drégely Gábor** szatirikus komédiáját, „**A szerencse fiát**” adják.

(*) **Küry Klára** színháza. Egy hétfői újságnak ama híresztelésére, hogy **Küry Klára** színházát alapít és erre a célra 400.000 koronáért már meg is vásárolta színház épületét, illetékes helyről vett értesülés alapján kijelenthetjük, hogy ez a hír minden alapot nélkülöz. A művész már hetek óta **Abbáziában** üdül és semmiféle tervezettségben nem vesz részt.

(*) **Keddi hangverseny a Mücsarnokban.** A nemzetközi téli tárlaton, mivel karácsony estéje csütörtökre esik, a hangversenyt ma, kedden tartják meg.

(*) **Heyermanns-dráma** a **Bonbonniérebén.** A **Teréz-köruti** kabarének érdekes német vendége van, **Baron Erwin**, a kölni „**Stadt-Theater**” művészenek személyében, aki a „**Brandstieffer**” (A gyújtogató) című drámában lép fel és egymaga nyolcz különböző jellem szerepet játszik benne. A kis darab negyvenöt perczig tart. **Németország** legelső színpadjain szenzációs sikerrel került színpadra és kizárólagos előadási joga **Baron Erwin**-é, ki december 22-én, kedden lép fel először és csak pár napig vendégszerepel. Színrekerül ezenkívül a kabaré teljes decemberi műsora.

Nyílt-tér

2 rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizagától az ügyvédi vizagáig bármely jogi vizagára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Figyelmeztetés!

Feményi Mihály budapesti hangszerkereskedő gyártmányu, „**Wirth** zongorát” kínál megvételre.

Miután én nevezett czéggel soha összeköttetésben nem voltam s zongorák neki sohasem szállítottam, önnölgva a nála levő **Wirth** zongorák hamisítványok. Ova intem tenet a nyugdíjment közönséget, hogy ezen zongorákat (melyek körülbelül ezerrel magasabb opus számuak, mint a monnyit eddigelő gyártottam) ne vegye meg.

Zongorám **Budapesten** kizárólag egyedüli képviselőimné **Chemel J** és fia uraknál V., **Haasz-palota** kaputók.

FRANZ WIRTE

zongoragyáros, román királyi görög királyi udvari szobalót.

FŐVÁROS.

(Az Eötvös-alap küldöttsége a polgármesternél. Az Eötvös-alap igazgató-tanácsa ma délelőtt küldöttségileg tisztelgett dr. Bárczy István polgármesternél. Ujváry Béla, az alap elnöke és a küldöttség vezetője köszönetet mondott a polgármesternek azért, hogy a főváros tanácsa Kapy Rezső tanítót teljes járandósággal átengedte a Ferencz József Tanítóképzőháza gondnoki állására. A küldöttség egyúttal a főváros támogatását kérte azokhoz a nagy költségekhez, amelyeket a tanítóképzőháza felémészt. Az a támogatás — a polgármesterhez benyújtott memorandum szerint — körülbelül annak az ellenszolgáltatásnak felel meg, amelyet a tanítóképzőháza azzal nyújt, hogy két tanítónak és két tisztviselőnek átvált ellátja a budapesti, illetve a kolozsvári házbán. Bárczy István polgármester a küldöttségnek kijelentette, hogy a kérelmet a legnagyobb előzékenységgel fogja pártolni.

(A főváros közjótékonyági bizottsága ma délelőtt Almády Géza tanácsos elnöklése mellett ülést tartott, amelyen a Rökk Szilárd és a Posch Francziska-féle alapítványokról határozott.

Ezek az alapítványok a fővárosi hivatalnokok és szolgák özvegyeinek és árváinak segítésére szolgálnak. A bizottság az alapítványok három ezer koronányi kamatainak felosztását javasolja a tanácsnak, olyképen, hogy kilencz fővárosi és három állami tisztviselő, továbbá kilencz szolga özvegye és egy árvaleány részesüljön belőle. A hivatalnokok özvegye 200—200, a szolgák özvegyei 80—80, az árvaleány pedig 50 koronát kapjon. A bizottság a következő hivatalnokok özvegyeit ajánlja a segítségben való részesítésre: özv. Hallamasek Artur, özv. Sölétormos György, özv. Tajber Antal, özv. Dobronyi János, özv. Bittner Zsigmond, özv. Simon Mihály, Poppel Erzsébet, özv. Fogler Ignác, Helle Géza, özv. Váradi Ödön. A szolgák özvegyei közül: özv. Bognár József, özv. Fonyó Ferencz, özv. Horváth Rezső, özv. Jagicza József, Nagy István, özv. Vargha Ferencz, özv. Fülöp Lajos, özv. Gere Elek és Raisz József.

(A főváros jövő évi költségvetése. A pénzügyi és gazdasági ügyosztály ma küldötte át a közgyűlés részéről véglegesen megállapított 1909. évi költségvetést tartalmazó füzeteket. E szerint a rendes kiadások összege 46,587,793 korona, a rendes bevételek 48,613,062 korona, tehát a többlet 2,025,809 korona. A rendkívüli kiadások összege 2,086,636 korona, a rendkívüli bevételek 30,827 korona, tehát a hiány itt 2,025,809 korona. Így a rendes tételek többlete és ez a hiány kiegyenlíti egymást.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Magyar Szövetség Közgyűlése. Az Országos Magyar Szövetség tegnap rendes közgyűlést tartott Berzók Árpád elnöklése alatt. Jelen voltak: Szentiványi Zsigmond, Ivánka Pál, dr. Hegedűs János, Jancsó Benedek, Láner Gyula, Ujváry Béla, Cseri Kálmán. Berzók Árpád megnyitván az ülést bejelentette, hogy gróf Károlyi Mihály a családjában előfordult súlyos betegség folytán nem vehet részt a mai közgyűlésen és miután az Országos Közművelődési Tanács idejét teljesen igénybe veszi, ennél fogva a szövetség elnöki állását a következő évben nem fogadhatja el. Kijelenti, hogy elhatározása megmásíthatatlan és kéri, hogy válasznak más elnököt. A közgyűlés a lemondást sajnálkozással tudomásul vette és eddigi működéséért jegyzőkönyvi köszönetet mondott. Dr. Csányi Gusztáv titkár terjesztette ezután elő titkári jelentését, amelyben a jövő évi programra vonatkozólag terjesztett elő javaslatokat. A pénzügyi jelentés előterjesztése után megválasztották a tisztikart.

(—) A Fehérkereszt Egyesület Tüzoltó-utcai palotájában vasárnap délelőtt tartotta ezidei közgyűlést. A gyűlésen, amelyet Széll Kálmán v. b.

t. országgyűlési képviselő vezetett, díszes közönség jelent meg. Ott voltak: gróf Almády Dénesné, báró Dániel Ernőné, dr. Chorin Ferencz főrendiházi tag, gróf Edelsheim-Gyulay Lipót, Ruffy Pál, a gyermekvédelmi intézmények országos felügyelője, Ruffy Pálné, dr. Neumann Arminné, Bánóczy Józsefné, Forray Ferencz miniszteri tanácsos, Springer Ferencz fővárosi bizottsági tag és mások. Megnyitó beszédében Széll Kálmán elnök a többi közt ezeket mondotta:

— Az emberszeretet építette ezt a hajlékot a hajléktalan gyermekeknek és anyáknak. Az emberi nyomor és elhagyatottság könyvet csalt a szemekbe és megindultak a szívek. Társadalmunk igaz önfeláldozásával megteremtették a Fehérkereszt Egyesületet. Remélem, hogy a társadalom nem hagyja el és pártfogásába veszi ezt a gyönyörű intézményt. Ebben a reményben megnyitottam nyilvánítom az egyesület ezidei közgyűlését.

A megnyitó beszéd nyomán támadt ováció lecsillapultával Bánóczy József titkár előterjesztette az igazgatóság évi jelentését. A jelentés hálás örömmel emlékezik meg arról, hogy gróf Almády Dénesné 120.000 koronás alapítványt tett az egyesület számára. Az intézet épületének átalakítására 530.000 koronát, a ténylegi leánynevelő intézet építési költségeire 40.000 koronát fordított az egyesület. Köszönetet mond végül a jelentés a Magyar Jelzőlog Hitebanknak 3000 koronás adományáért, a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnak 3500 koronás adományáért és Pest vármegye közönségének, amely 8000 koronát juttatott az egyesületnek. A jelentés tudomásul vétele után gróf Károlyi Alajosné lemondásával megüresedett hölgybizottsági elnöki állásra egyhangulag és nagy lelkesedéssel gróf Almády Dénesné választotta meg a gyűlés. Dr. Szalárdy Mór főorvos tette meg ezután jelentését. Az egyesületnek a jelentés szerint az 1906. és 1907-ik évben 159 gyermekvédelte volt. Ebben az esztendőben 43 gyermeket vettek föl s így most összesen 202 gyermeket ápol a Fehérkereszt. Szülőknek 43 gyermeket adtak vissza, 13 pedig meghalt. Az 1907. év végén 111 gyermek tartózkodott az egyesület házában. A Földiák Vilmos központi takarékpénztári igazgató előterjesztette pénzügyi jelentés szerint az egyesület vagyona meghaladja a 900.000 koronát. A zárószámadásokat is tudomásul vették, aztán kisjelentőségű módosításokat tettek az alapszabályokon.

(—) A Magyar Zsidó Ifjak Egyesülete tegnap este tartotta meg saját helyiségében Chanuka-ünnepét, amelyet lakoma követett. A lakomán a szokásos Makkabi-serleg köszöntőt Alexander Bernát egyetemi tanár tartotta nagyszámu előkelő közönség jelenlétében. Több mint egy óráig tartó beszédében az előadó a zsidókérdéssel foglalkozott. A beszédet, melyet mindvégig feszült figyelemmel hallgattak, zajoson megtapsolták. A társaság a beszéd elhangzása után még sokáig maradt együtt.

Elegáns férfiruhákat

szállítók mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruhá visszaadása nélkül

és a ruhatár díjlan karbantartása mellett az előkelő urlközönség figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrásy-ut 1. I. em

Mulatságok.

** A Bölcsőde bál. Az 1909. február 1-én a Vigadó összes termeiben Augusztó főhercegnő védnöksége alatt megtartandó Bölcsőde-bál az eddigi előjelekből és a nagy érdeklődésből ítélve évtizedes hírnevéhez és sikereihez méltóan fog elődeihez sorakozni. A bál tisztikara következőképpen alakult meg: Elnök: gróf Károlyi József. Alelnökök: gróf Esterházy Móricz, gróf Esterházy Pál, gróf Károlyi Mihály, gróf Wenckheim László, gróf Zichy Béla, Rezső, Artner Oszkár, dr. Vajda Ákos. Titkárok: dr. Erődi Tihamér, ifj. Kolossváry Miklós. Pénztáros: ifj. Zsigmond Jenő. Ellenőr: ifj. Giczey Lajos. Jegyzők: Fabiny Tibor, Fauser Imre. Háznagy: dr. Zsigmond Mihály. A lady patronesse-ke gróf Almády Dénesné szül. Károlyi Ella grófnő elnöklése mellett a napokban kéri fel.

** Szilveszter-estély. A Máv. gépgyár „Aczelhang” munkás-dalegyesület e hó 31-én, csütörtökön, az egyesület helyiségében, Máv. gépgyár munkás nagy éttermében (gyártelep, Kőbányai-ut 23.) táncszal egybekötött Szilveszter-estét rendez.

** Az Erzsébetvárosi Kaszinó e hó 31-én saját helyiségeiben (VII., Rákóczi-ut 28. szám alatt) kiváló művészek és művésznők közreműködésével Szilveszter-estélyt rendez.

TÖRVÉNYSZÉK.

Az Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézet.

Budapest, december 21.

A törvényhozás a múlt ilésszakban megalkotta az ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet alapítására vonatkozó törvényt, amely intézmény az ügyvédi kamarák régóta hangoztatott kívánsága. Az ügyvédi kamarák erős buzgalommal láttak nyomban hozzá a szükséges munkálatokhoz s elkészülvén e dolgokkal, vasárnap délelőtt megtartották a nyugdíjintézet alakuló közgyűlését. A közgyűlésen az ország összes huszonhét ügyvédi kamarája által kiküldött elektorok vettek részt.

Dr. Szivák Imre elnök tudatta, hogy az igazságügyi miniszter leiratával az országos ügyvédi gyám és nyugdíjintézet alakuló közgyűlését mára hívta össze s ennek vezetésével őt bízta meg. Amikor idáig jutott — ugymond — a nyugdíjintézet ügye, az ügyvédi altruizmusnak ez a nagy alkotása, melylyel ez a kar a maga feladatainak felismerése körül szociális irányban oly fényes jelét adta hivatottságának, ez feljogosít arra a feltevésre, hogy a törvény és kormányzat s a társadalom nem fognak hideg közönnnyel elhaladni a kamarák önszegélyző törekvései mellett és a kar számíthat mindezen tényezőkre további szerető érdeklődésére. At van hatva annak tudatától, hogy a nyugdíjintézmény a mai szerény keretében is a fejlődés útjára fog lépni. Tisztelettel és kegyelettel emlékezik meg e pillanathoz mindazokról a férfiakról — jelenlévőkről és távollévőről — akik hosszú éveken át gondoskodásuk és cselekvésük legjavát áldozták az eszme érdekében. Elismerés illeti a törvényhozás két nagy tényezőjét: ő felségét, a koronás királyt (Eljenzés.) és az országgyűlést. Üdvözlő a szeretet munkájának jegyében összegyűlt kartársakat. Felkérte ezután a jegyzőkönyv vezetésére dr. Pap József budapesti ügyvédi kamarai titkárt, jegyzőkönyvhiteljesítőket dr. Lovrich Gusztáv budapesti és dr. Márk Endre debreczeni ügyvédeket kérte fel. Bejelentette továbbá, hogy az igazságügyi miniszter megbízásából Barna Ignác táblai bíró jelent meg a közgyűlésen, hogy meghallgassa a tanácskozásokat. Megjelent továbbá a közgyűlésen Bogyó Samu kir. tan. matematikai szakértő, aki a közgyűlési tagoknak készséggel ad felvilágosítást a nyugdíjgyekek tekintetében. Ezután áttértek az alakuló közgyűlés naprendjének első pontjára, az alapszabályok megvitatására. Pap József előadó pontonként ismertette az alapszabályokat. Hosszabb vita indult meg az alapszabályok 3. pontjánál, az intézeti járulékok fejezetének 4. §-ánál, mely arról szól, hogy a tagok évente mennyit fizessenek a nyugdíjintézet részére. Délután három órakor folytatták a tárgyalást és este félnyolcz óráig letárgyalták az alapszabályokat, melyeket csekély módosításokkal elfogadtak. Félnyolcz órakor összeült az összehasonlító bizottság, a miniszteri küldött, Barna Ignác táblai bíró részvételével s átnézte a már elfogadott alapszabályokat, melyet ma küldöttség útján beterveztettek az igazságügyi miniszternek jóváhagyás végett.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
Fehérkereszt minden ember finoman és elegánsan
az országos elsőrangú
Zélinger Samu

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-6 méteres legújabb divatu mintá gyapjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt — — — — — 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt — — — — — 26

Raglán — — — — —
Fehérítő vagy — — — — —
Tollkabát — — — — —
21—26 frt
Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett

Az alakuló közgyűlés ma délelőtt 11 órakor újból összeült Szivák Imre elnöke alatt. Az elnök bejelentette, hogy a tegnap elfogadott alapszabályokat bemutatta a miniszternek, aki azt a maga egészében helybenhagyta. (Éljenés.) Indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a választások megejtése után közzétessék a választások megejtése után közzétessék a választásokat ejtették meg. Elnök dr. Szivák Imre, helyettes elnök dr. Nagy Dezső, titkár dr. Stern Sándor, ügyész dr. Gyöngyösi József, pénztáros dr. Keresztessy József, ellenőr dr. Metzler Gusztáv lett. Igazgatósági rendes tagoknak megválasztottak dr. Brüll Ignác, Hlatky Endre (Nagyvárad), Kisfaludy Kálmán (Temesvár), Márk Endre (Debrecen), dr. Pap József, dr. Rochlitz Tódor (Pozsony), dr. Rózsa Izsó (Szeged), dr. Somogyi Miksa, dr. Szolner Lajos és dr. Wittmann Mór. Igazgatósági póttagok lettek: Csetényi Adolf, Farkas Zsigmond (Szabadka), Lovrich Gusztáv és Visy László (Pécs). Felügyelő bizottsági rendes tagok: dr. Kelemen Lajos, dr. Pap Sándor (Kecskemét), dr. Schreyer Samu, dr. Schütz Henrik (Arad) és dr. Zachariás János (Brassó). Felügyelő bizottsági póttagok: dr. Pap József (Kolozsvár) és dr. Szigeti Sándor.

A választás eredményének kihirdetése után dr. Szivák Imre elnök, dr. Nagy Dezső alelnök, dr. Stern Sándor titkár és dr. Gyöngyösi József nyugdíjintézeti ügyész hálás szavakban köszönték meg kartarsaiknak a beljükké helyezett bizalmat. Dr. Szivák Imre indítványára a közgyűlés egyhangulag s nagy lelkesedéssel elhatározta, hogy a királyhoz a következő táviratot intézi:

„Magyarország összes ügyvédi kamaráinak küldötteiből alakult nyugdíjintézeti közgyűlésünk legmélyebb hódolattal és soha el nem múló hálával mond szívből átérzett köszönetet királyi felségének kegyességéért, melylyel a törvénynek királyi szentesítése által lehetővé tette évtizedek reményeit, vágyát képező legmesszebb ható emberszereteti célzatu nyugdíjintézetünk megalkotását és ma befejezett alakulásunkkal az életnek átadását. Öröklő hódolattal maradván, a magyar országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet alakuló közgyűlése megbízásából dr. Szivák Imre, elnök.”

Ezután köszönetet szavaztak dr. Töry Gusztáv, dr. Imling Konrád államtitkároknak és dr. Szivák Imre elnöknek a közgyűlésen tanusított lelkiismeretes elnöki működéséért, dr. Barna Ignác táblai bírónak, az igazságügyminiszter megbízottjának pedig jóakaratu pártfogásáért szavaztak köszönetet.

Elnök ezután meleg szavakban bucsuzott el az alakuló közgyűlés tagjaitól s a közgyűlést berekesztettnek jelentette ki.

Ma délután nagyobb küldöttség tisztelettel Günther Antal igazságügyminiszternél Szivák Imre orsz. képviselő elnök vezetésével. Szivák Imre orsz. képviselő elnök üdvözölte Günther Antal igazságügyminisztert, meleg szavakkal tolmácsolva az ügyvédi kar háláját a nyugdíjtörvény megalkotásáért.

Günther Antal igazságügyminiszter az üdvözlésre szép és meleg beszéddel válaszolt.

A küldöttség tagjai lelkes éljenzéssel és tapsal fogadták a miniszter beszédét, aki az ügyvédi nyugdíjintézetéről hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

§ Az igazságügyi tisztviselők közgyűlése. Az igazságügyi Tisztviselők Egyesülete vasárnap délután három órakor tartotta meg rendes évi közgyűlést a törvényszék főtárgyalási termében a tagok élénk részvétele mellett. Nemes Bertalan elnök nyitotta meg a közgyűlést, amely után Hankovszky István titkár tette meg jelentését, ismertetve az egyesületnek a múlt évben kifejtett munkásságát. Bogárdy Jákó szólalt fel ezután, aki arra kérte a közgyűlést, hogy a titkári jelentésbe vegyék be az igazságügyi miniszternek az 1909. évi költségvetés indokolásában tett azon ígéretét, hogy a státuszrendezés teljes végrehajtását az 1910. évi költségvetés tervezetében, valamint Bizony Ákos képviselőnek, mint előadónak a képviselőházban a tárgya tárgyalása alkalmával tett azon megígéretését, hogy háromszáz új állás kreálását nem tartja elegendőnek, hanem szükséges az iratok és irodatisztek számára egyenlőszámú állás létesítése, mert az iratok ugyanazt a munkát végzik,

mint az irodatisztek. Az ülés végén a választásokat ejtették meg, egyhangulag nagy lelkesedéssel elnöknek Nemes Bertalan választották meg a megüresedett elnöki székbe. Ellenőrök Györfly József és Bischitz Mihály, jegyzők Tomor Lajos és Krasznér Nándor lettek.

SPORT.

() Az őszi forduló döntője. Az esztendő utolsó bajnoki mérkőzése meglepetéssel végződött; mert hiszen csaknem mindenki az FTC. győzelmére számított és a mérkőzés első perczeiben a MAC. kapujába belőtt labda ezt a hitet még inkább megerősítette. — MAC. azonban ezután oly játékokat produkált, aminőt ritkán láttunk csapatában. A csatársor lelke Vangel, az új center volt, ki lelkes játékaival magával ragadta az egész csapatot. Nála jobb közepesatára még nem volt a MAC.-nak. Az FTC. méltó ellenfele volt ugyan a MAC.-nak, mert hiszen minden egyes játékos megtevé mindent, amire képes volt. Támadásából azonban hiányzott Koródy, az eltiltott közepesatár.

Az első goalt már a második perczen érte el a Ferencváros, amelyet 10 percczel később Vangel remek lövéssel kiegyenlített. A lövés pillanatában elgáncsolják Vangel, a labda azonban a kapuba jutott. Újabb tíz perc múlva Ónody rug szép goalt és ezzel a MAC. jut a vezetéshez, amelyet azonban nem tart meg soká, mert egy kapu előtti „hand” után megitt tizenegyes rugással Schlosser kiegyenliti az eredményt. Ezután váltakozó támadással Ónody két belső csatártársával: Vangel és Krempels-szel pompásan összejátssza, két remek goalt rug és így a féldőt 4:2 arányban végezték a MAC. javára. — A második féldőt 25-ik perczen Weisz lövése a kapuba jut, de egyéb eredményt nem tudnak elérni, míg a MAC. egy veszélyes lerohanását Ónody elgáncsolásával akasztja meg a Ferencváros. Az ezért megitt tizenegyes Krempels biztosan rugja a kapuba. A matchet Zoltán Béla (NSC.) vezette mintegy 2600 ember előtt.

A MAC. ezzel a szép győzelmével a bajnokság őszi fordulójának a vezető helyére jutott, FTC. második helyen áll.

A millenáris pályán a Föv. TC.—BTC. egy kétszer 25 perces barátságos matchet játszottak 1:1 eldöntetlen arányban.

() A Testgyakorlók disztornája. Csaknem zsűfőlig telt meg előkelő közönséggel a Nemzeti TE. tágas tornacsarnoka a Magyar Testgyakorlók Köre tegnapi disztornájára, amely minden tekintetben jól sikerült. A katonazere hangjaira 48 tornász vonult fel fabotokkal és Vágó művezető vezénylete mellett zenénre szabatos fabot-szabadgyakorlatokat mutattak be. Utána csapaturna következett hatos tornászcsapatokkal, amelyet a mintacsapat szép gyakorlatai követtek a lovon. Újdonság volt nálunk a mintacsapat által bemutatott érdekes fatalp-gyakorlat. A disztornát használta fel az egyesület arra, hogy ilju, utoman szervezett vívóárdáját bemutassa. A vívók Bach Benő és Gellért mesterek vezetése alatt sikerült iskola-és assaut-vívást mutattak be. Bach Benő vívómester még zsonglörserű buzogánygyakorlataival is nagy tapsot kapott. Végül Weisz Richárd és Payr Hugó szép iskolabirkózást mutattak be. — A disztorna keretében megtartott egyéni tornászati főverseny a magas korlátan a következő eredménnyel végződött: győztes: Gellért Imre, 2. Rosinger Emil, 3. Reichmann György és Szalay Jenő holtversenyben.

() Téli uszóverseny. A Budapesti Torna-Club első nyilvános uszóversenye, melyet vasárnap este rendezett a Rudas-fürdőben, kitünően sikerült. A versenyen különösen a Műgyetemiek tüntek ki. Megnyerték a favorit MTK. ellen a staféta-versenyt, a 60 méteres főversenyben pedig Donáth aratott könnyű győzelmet. A részletes eredmények a következők:

Megnyitó verseny. 40 m. 1. Fehér G. (MAFC) 23½ mp., 2. Munk J. (MTK.), 3. Rimandóczy J. (BTC.). — Középszkolai handicap. 60 m. 1. Barát István (BTC.)

10 mp. hátrány, 46,2 mp., 2. Halász Imre (MAFC), 3. Bihary A. (BVE.). — Szenior melluszás. 40 m. 1. Scharnbeck J. (BTC.) 34½ mp., 2. Domonkos (FTC.), 3. Hégner (MUE.). — Junior verseny. 80 m. 1. Eperjessy B. (FTC.) 59½ mp., 2. Fogassy J. (MUE.), 3. Burgmayer F. (FTC.). — Hátuszás handicap. 60 m. 1. Domján O. (BTC.) 4 mp. hátrány 54½ mp., 2. Sugár A. (FTC.), 3. Pois I. (OTC.). — Hölgyek handicap verseny. 80 m. 1. Steiner Erna (MUE.) 7 mp. hátrány, 35½ mp., 2. Vaszarits Tusi (magán). — Főverseny. 100 m. 1. Ónody J. (MUE.) 1 p. 7½ mp., 2. Schwendner P. (BVE.) 1 p. 11½ mp. — Nagy staféta-verseny. 5×40 m. 1. MAFC. (Fekete, Eisner, Szegő, Fehér, Donáth) 2 p. 4½ mp., 2. MTK., 3. FTC. — Melluszás handicap. 100 m. 1. Kálmán E. (OTE.) 11 mp. hátrány 1 p. 39½ mp., 2. Szőke E. (BAK.), 3. Biró K. (MAC.). — 200 méteres uszás. 1. Hégner J. (MUE.) 2 p. 44 mp., 2. Nagy G. (BVE.). — Handicap. 400 m. 1. Fekete I. (MAFC.) 60 mp. hátrány, 7 p. 13 mp., 2. Apor L. (MUE.) 3. Vendelin I. (BAK.).

() Középszkolai törvívóverseny volt Fodor Károly műgyetemi vívómester Koronaherceg-utca 3. sz. alatti termében. A zsűriben Fodor mester elnöke alatt Sztankay Sándor és Lukács Károly vívómesterek voltak. A sok assaut közül kitűnt szépségével a Messinger László és Berger János közt, melyet szép küzdelem után Messinger nyert meg. — A győztes Csajthay Miklós tussor, elsőrangú erőnek ígérkezik; ugyszintén Popovics Mirkó is. Jó munkát végzett Berger Ferenc és Messinger László is. — Berger János és Tömör Imre kezdő létükre szép eredményt értek el. A verseny színvonala és a munka, melyet a versenyzők produkáltak, főképen Fodor mester érdeme, kit tanítványai a verseny után zajosan megdíjaztak. Részletes eredmény: I—II. holtversenyben: Csajthay Miklós és Popovits Mirkó. — III—IV. holtversenyben: Berger Ferenc és Messinger László. IV. Berger János. V. Tömör Imre.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 20. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mezey Francziska okleveles kisdedóvónót a nagykamarási állami kisdedóvodához kisdedóvónóvé; az igazságügyminiszter Domokos Jenő debreczeni törvényszéki joggyakornokot a hajduszoboszló járásbíróshoz jegyzővé; a földmívelésügyi miniszter Kiss Lajos okleveles vegyész-mérnököt az országos kémiai intézet és központi vegyikisérleti állomáshoz gyakornokká; a balassagyarmati törvényszék elnöke Zsámpár József igazolványos altisztet a losonci járásbíróshoz III-ad oszt. hivatalszolgárává nevezte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Adám Erzsébet abaujszántói állami óvónót az olaszliszka állami óvodához ugyanebben a minőségben; az igazságügyminiszter dr. Scholtz Elemér hajduszoboszlói járásbíróshoz jegyzőt a debreczeni törvényszékhez helyezte át.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter az úvidéki anyakönyvi kerületbe dr. Marczekovics Imre városi főjegyzőt anyakönyvvezetővé, Forster Géza városi tanácsost és Profuma Róbert városi levéltárost, tb. tanácsost pedig anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

Pályázatok. A szatmárnémeti törvényszéknél bírói, a nagymihályi járásbírósnál albírói, a gálszécs adóhivatalnál adóoszt. Belfényéren (Bihar várm.) Gyergyóbékás, Zsedánpatakon és Hódoson (Csik várm.), valamint Purinán (Sáros várm.) postai ügynéki állásra 2 hét; a kassai javítóintézetnél egy kerítés-munkavezetői és felügyelői, továbbá egy zárka-felvigyázói állásra 2 hét; a budapesti tudományegyetemen és a pozsonyi törvényszéknél szolgáló állásra 6 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, onkore-
betegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
Főraktár Budapeston: ÉDRSKUTY L.-nél.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-féle

Használatra való: éldás gyomorhajosok-
nak és az ékszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel.
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér.
nagy üveg 60 fillér.

KÖZGAZDASÁG.

A homestead bírálata.

— A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara és a Magyar Gazdaszövetség előterjesztései a homesteadról. —

Budapest, december 21.

A családi otthonról szóló törvényjavaslat előadói tervezetét véleményezés végett megküldötte az igazságügyminiszter a gazdasági érdekképviselőknek és testületnek is. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara e tárgyban most szakosztályai számára egy terjedelmes előterjesztést dolgozott ki, mely gen mélyreható, alapos bírálat tárgyává teszi a törvényjavaslatot, melyet végül elvetendőnek tart.

A kamara terjedelmes jelentése végül a következőket állapítja meg:

1. Az amerikai homestead-intézmény lényegesen eltérő közgazdasági viszonyok közt és más célzattal jött létre, mint amelyek hazánkban uralkodnak. Már ebből a szempontból elhibázott dolog lenne az idegen talajban nőtt növénynek egyszerű átültetése más (hazai) talajba.

2. Az amerikai irányzat, mely a homestead-intézményt ott létrehozta, távol volt minden kereskedelmellenes irányzattól s még távolabb a gazdasági szabadság elleni reakciótól. Nálunk ellenben, különösen újabb és legújabb időben, a homestead-fövételese nyílt jelszava a kereskedelmellenes áramlatnak és a gazdasági szabad mozgás, a gazdasági szabadság elleni reakciónak, vagyis az ennek korlátozására, megkötésére irányuló visszahatásnak.

3. A homestead gyakorlati hatásai az észak-amerikai Unió több nyugati államában minimálisok voltak bizonyultak, a keleti és déli államokban pedig igazságtalán semmire redukálódtak. A homestead nem akadályozta meg a birtokok további elzálogását, a homesteaderek eladósodását, a gyakori birtokváltásokat, sőt a nagybirtokok képződését sem; ellenben sok helyütt megrontotta a hitelviszonyokat, megrongosította és megdrágította a hitelt, az uszorás kiszámányolást sem gátolta s a jelzáloghitelt a személyi hitel rovására erősen kiterjesztette.

4. Nem kívánták azt így átültetni Európába, illetőleg hazájukba sem az alaposan hozzá értő németországi, ausztriai, olasz stb. közgazdák, a túlzó dícsőítő dr. Meyer Rudolf sem és nem első magyar gazdánk (Széchényi Imre és Andrássy Géza grófok), akik minálunk e kérdéssel irodalmilag először foglalkoztak, mert az amerikai homesteadet elégtelennek és hatástalannak tartották a mi viszonyaink között súlyos agrárpolitikai problémáink sikeres megoldására, hanem ennél sokkal messzebbmenő intézményeket vélnek szükségesnek. Hivatkozik a kamara Németország egyik legfőbb mezőgazdasági szervének, a németországi mezőgazdasági tanácsnak beható vizsgálata és adatgyűjtés után egyhangulag hozott ama határozatára, hogy minden eddigi homestead-javaslat gyakorlatilag elégtelen és hatástalan, egyebek közt azért is, „weil der Heimstättenbesitzer in vielen Fällen unnötigerweise vor eine gänzliche Kreditsperre gestellt wird.“

5. Mindezeket az előzményeket és tapasztalatokat a magyar előadói tervezet nem vette kellőképpen figyelembe s azok dacára „nagyjában és egészben“ az amerikai minta szerint konstruálja meg a magyar családi otthon-intézményt, amelynek közgazdasági megokolása tehát már ez okból sem sikerülhetett.

6. A tervezett új intézmény egy új kiváltságot teremt és mint minden kiváltság sérti a jogegyenlőséget elvét. Kétségtelen közgazdasági hatása az lesz, hogy az érdekelték részére hátrányosan befolyásolja, megrosszabbítja a hitelszerzési viszonyokat és feltételeket, a hitelt megnehezíti, megszorítja és megdrágítja, ezt pedig törvényi intézkedéssel előidézni közgazdasági szempontból nem szabad. A szolid hitellezők elriasztása folytán szaporodni fog az uszorás-kölcsönök száma, kivált, hogy a törvény kijátszása, amint a javaslatot ismertető egyik jogi szakíró kimutatja, számos esetben könnyen lehetséges. A tervezet az otthonbirtok megkötöttségét a törzs- vagy állagöröklésnek (Anerberecht) bizonyos esetekben való

behozatala által még fokozza, és mindeme megkötés dacára az esetek túlnyomóan nagyobb számában még sem éri el célját: az otthonnak a család számára való biztosítását. Ettől a kiváltságos intézménytől hiába várják a kisbirtokok és tulajdonosaik állandóságát, a népesség fluktuálásának, városokba való özőnlésének meggátolását, a kivándorlás csökkentését, meg több effélet, mert ebben a tekintetben sem fog közgazdaságilag számottevő hatást gyakorolni, sőt már az előző pont szerint teljesen hatástalan marad.

7. Ez az intézmény az előadottak szerint egy gyenge, sőt előreláthatólag rossz kísérlet némely vele gyakran kapcsolatosan említett, de tőle távol álló problémák megoldására, mely experimentum azonban közgazdaságilag igazolva nincsen, sőt bizonyos hatásai szerint határozottan káros és így közgazdaságilag alaposan nem is igazolható.

Mindezeknél fogva feltétlenül mellőzendőnek tartja a kamara a tervezetet.

Ugyancsak ezzel a tárggyal foglalkozott ma a Magyar Gazdaszövetség is gróf Desseffy Aurél elnöke alatt. Bernát István igazgató ismertette a szűkebb körű bizottság megállapodását, melyeket Kodolányi Antal elnöke alatt szövegeztek. Kimutatta az előadó, hogy az igazságügyminiszteri tervezet alapgondolata helyes, de a tervezet a céljának nem felel meg. Hibái, hogy fakultatív, ami azt idézi elő, hogy csak a kevésbé jó helyzetben lévők töreksszenek az otthon-alapításra; amellett könnyívé van téve a eloldás s a végrehajtás alól való mentesítés is el van hibázva. Miután a homestead intézményére szükség van, nagy körvonalakban vázolja előadó azokat az alapelveket, melyeken a törvényhozás elé kerülő javaslatnak fel kell épülnie. Ezek szerint egy értékére nézve meghatározott ingatlan (8—10.000 K.) kivételnek a szerzett jogok épségben tartása mellett. Kivételt képeznek azok a tartozások, melyek bebizonyíthatólag a tulajdonos javára szolgáltak s melyeknél a kamatláb s a kölcsön formája megfelel a földtulajdon természetének. Hangsúlyozza az előadó, hogy a földtulajdon eladásának nem az intézmény elődázására, hanem éppen az intézmény sürgős létesítésére szolgálhat indokul. Többek felszólalásai után az igazgató-választmány szűkebb bizottságot küldött ki az anyag minden oldalú előkészítésére.

Emelkednek a Közutí részvényei. Már többször írtunk arról a kedvező irányzatról, amely az utóbbi időben a Közutí Vaspálya R. T. papirjai iránt a tözsden megnyilvánul. A papirok iránt már nem az a bizonyos sablonos „kereslet“ mutatkozik, itt már harczeről van szó. Ugyanis az az érdekes csoport, amely e papirokat tömegesen vásárolja, nem akar mást, mint meggyöngíteni a társaság ügyei körül a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank befolyását s a Közutí Vaspálya igazgatóságába öhajta saját embe-reit beültetni. Ez a törekvés azonban hiu ábránd, mert a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank oly szilárdan áll, hogy azt ez az érdekes csoport nem meggyöngítheti. A Közutí papirok iránt ma is nagy kereslet mutatkozik. A részvény árfolyama 585-ről 590-ig emelkedett s ezen az áron is élénken tartott volt a kereslet.

Fizetésekreptelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésekreptelenségeket közli: Zopf F. kereskedő cég, Kassa; — Frank K. kereskedő cég Kaposvár; — Tráger János utóda, Wilhofer Samu kereskedő cég, Pécs; — Lindner János vegyeskereskedő, Varjas; — Blum és társa egyenruházati intézet Budapest; — Környei S. Budapest.

Az iparbank új helyisége. Ismeretes, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár új palotát épít a IV., Deák Ferenc-utca 5. szám alatti telektömbön. E helyen van most az Első Magyar Iparbank is. Miután így az Iparbanknak el kell költöznie, a bank igazgatósága — hosszas tanácskozások után — kibérelte az V., József-tér 1. szám alatti ház első emeletét s a földszint egy részét, ahová 1909. május 1-én átköltözködik.

A Tiszavölgyi Társulat közgyűlése. A Tiszavölgyi Társulat báró Dániel Ernő elnöke alatt Pestvármegye székházában tartotta meg rendes évi közgyűlést. A közgyűlés az évi jelentést tudomásul vette s jegyzőkönyvben fejezte ki Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek tíz éves jubileuma alkalmából elismerését és háláját. Ezután Benkó Gyula

osztálytanácsos a közgyűlés általános figyelmébe mellé a miniszterelnök-pénzügyminiszter megbízásából a következő kijelentést tette: Tekintettel a vízszabályozó- és ármentesítő-társulatok nagy közgazdasági jelentőségére, valamint arra, hogy a földadókataszter revíziója alkalmával a kataszteri tiszta jövedelem emelkedésének legjelentékenyebb része előreláthatólag az ezen társulatok kötelékébe tartozó azon területekre fog esni és éppen ezen területek adóemelkedése fogja leginkább kiegyenlíteni a földadónál az adókulcs leszállítása által előálló különbözetet, tekintettel továbbá az 1889:XXIX. t.-cz. által benyújtott biztosítékokra, a kormány ugy szándékozik az adóvisszatérítések kérdését megoldani, hogy az eddig már megállapított és folyósított adóvisszatérítési összegek a jövőre is változatlanul megadásanak, az ezentul megejtendő likvidációknál pedig az 1889:XXIX. t.-cz.-ben megállapított 5 százalékos és 80 százalékos maximum fentartassék és az első általános jövedelmi pótdadó helyett a később megejtendő nyomozások alapján meghatározandó általános kulcs figyelembevételével egy bizonyos összeg szintén visszatéríttessék. A közgyűlés ezt a kijelentést megnyugvással vette tudomásul, köszönetet mond a kormánynak és a központi bizottságnak sikeres munkájáért.

Szterényi tengerhajózási terv. Hatalmas koncepciójú terveken dolgozik most Szterényi József államtitkár, amelyek megvalósulásuk esetén új irányt és fellendülést adnak tengerhajózásunknak. Tengerhajózásunkat eddig állami támogatással ugyan, de mégis egymástól függetlenül látták el az egyes hajóstársaságok, amelyek azonban, természetesen, egységes irányítás nélkül nem voltak képesek a közszükségletet mindenben kielégíteni. Szterényi most arra törekszik, hogy az Adria, a Magyar Kelettengeri Hajózási Társaság és az Atlantika működését szerves kapcsolatba hozza egymással, hogy így rendszerbe foglalva, hathatósabban szolgálhassák a magyar kivitel ügyét. Arról van szó t. i., hogy Fiuméből és Galatzból egyenes hajózási összeköttetések létesüljenek a külfölddel s ezen direkt összeköttetések céljából olyan érdekközösség létesüljön ama hajózási társulatok között, amelyek legalkalmasabbak a tengeri forgalom lebonyolítására, hogy ebből nemcsak a hajózásnak, de külkereskedelmi forgalmunknak is meg legyen a haszna. Ilyen nagyszabású terv előkészületei természetesen nem maradhattak suba alatt. Kipattant ez is, ami különben sem volt titok. Hanem egy bécsi tőzsdei lap mint nagy szenzációt találja fel: „... Nincs kizárva az sem, hogy az „Adria“, az „Atlantica“ és a „Levante“ között fuzió jön létre, amely esetben Pollacek Jenőt neveznék ki a három fuzionált társaság vezérigazgatójává, ki tudvalevőleg ez idő szerint az „Atlantica“ társaságnak a vezérigazgatója... Ezen fuzió-hírből egy szó sem igaz. Az azonban nincs kizárva, hogy Szterényi tervének megvalósulása esetén az Atlantica megkapja a délkeleti relációt s közvetíti ezt a Gibraltáron és a Suezben keresztül. E hírre vonatkozólag a Magyar Tudósító a következő czáfolatot közli: Egy bécsi pénzügyi szaklap nyomán közlemény jelent meg a mai lapok egy részében tengeri hajózási tervek ismertetésével. Illetékes helyről arról értesül a Magyar Tudósító, hogy ezen közlemény nem egyéb önkényes kombinációnál.

Az esztergomi-párkányi h. é. vasút engedélyező tárgyalása. Régióta érzett hiány az Esztergom és Párkányi között közvetlen vasúti összeköttetés. Ezen a hiányon segítő, mozzalmat indítottak egy h. é. vasút megépítése iránt. Első ízben akként vették a kérdést megoldani, hogy a vasút villamos közúti vasútként Esztergom utcáin át haladjon és hogy nappal csupán közúti személyforgalom, éjjel pedig villamos mozdonyokkal vontatott vonatokkal a telerforgalom bonyolítottatnék le. Utóbb azonban a tervezet annyiban módosult, hogy a vasút nem mint közúti villamos építtetnék, hanem mint rendes h. é. vasút a városon kívül vezetnék, a személyforgalom csak nappal gőzüzemű motorosvonatokkal, a telerforgalom pedig éjjel gőzüzemű mozdonyokkal bonyolítottatnék le. Az utóbb említett tervezet szerint a vonal a budapest-esztergomi h. é. vasút Esztergom állomásától ágazik ki, áthidalja a kis Dunát, azután az esztergomi szigetre kanyarodik és a Mária Valéria nagy Duna-hídon át és Párkányi községen keresztül az országút irányával párhuzamosan halad és a budapest-marcheggi fonalon Párkányi állomásán Budapest felőli végén fut be az állomásba. A fővonalból kiágazólag egyrészt az esztergomi Dunaparton tervezett átrakód állomáshoz, másrészt a kis Duna-ágon átvezető közúti Lőrinczhíd elé, végül a párkányi Dunaparton tervezett átrakód állomáshoz egy-egy szárnyvonalat terveznek. A vasutat

rendes nyomtávként, 15‰ maximális emelkedéssel és 200 méter legkisebb ívsugárral tervezik. A felépítmény általában 6 tonna keréknyomásra, 23,6 kg. névleges Vignole-rendszerű sínekből fog készülni. A nagy Dunahídon és annak feljáróján tervezett, négy sínzálból álló 3 vágány pedig Phoenix-rendszerű nyomcsapolás sínekből fog épülni. A nagy Dunahíd az alkalmaszandó vonatterhelésnek megfelelően erősítendő lesz. A megállapított állomások a következők az átmenő ívonal mentén: Esztergom—Lőrinczhíd áll. (150 m. h.), Párkányána elágazó áll. (250 m. h.); a tárnnyonalak mentén: Esztergom-Dunapart rakodóhely (100 m. h.) és Párkány—Dunapart átrak. áll. (300 m. h.). Esztergom és Párkányána csatlakozó állomásokat bővíteni fogják. A 8,9 km. összes hosszal tervezett vasuti építési tőkét az engedélyezett bizottság 2,640.000 pályakilométerenként 296.600 koronával hozta javaslatba. A vasut hivatva volna az érdekelt helységek egymásközi forgalmát, valamint az esztergomi szénbányáknak a Marchegg felé gravitáló forgalmát közvetlenül lebonyolítani.

Az „Erzsébet“ Gőzmalom-Társaság temesvári malmának reorganizálása. Már régebben megírtuk, hogy az „Erzsébet“ Gőzmalom-Társaság a temesvári malmát egy újonnan alakítandó társaságnak adja, amely társaság azután a malmot a legmódernebb alapon reorganizálja. Ez a társaság részvénytársasági alapon két millió korona alaptőkével alakul meg s a malmot 758.926 korona és 66 fillérért veszi át. Ez ügyben az „Erzsébet“ Gőzmalom-Társaság e hó 29-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek napirendjén szerepel ez a tranzakció is. A napirend pontjai így szólnak:

„2. Az igazgatóság azon indítványa, hogy a társaság temesvári fiókjának felhagyásával a társulat tulajdonát képező, Temesvárott levő malom artozékaival és lakházzal, t. i. a Temesvár-józsefvárosi 479. telekkönyvi betétben 502. hrsz. alatt oglalt ingatlanal ezen célra 2.000.000 korona részvénytőkével alakítandó részvénytársaságnak az 1907. évi évi mérlegben kitüntetett 758.925,66 korona védelőn eladassék, 1909. január 1-étől kezdődő hatályal, olyképen, hogy akár természetbeni betét, akár más czímen megy át az alakítandó részvénytársaság tulajdonába, a vételár az alakítandó részvénytársaság hasonlósszerű részvényeiben legyen kiegyenlíthető. 3. Az igazgatóság azon indítványa, hogy a társaságnak fenti célra 2.000.000 korona alaptőkével temesvári székhellyel részvénytársaságot alapíthasson, vagy ilyenek alapításánál részt vehessen, ugyisint ezen alapítandó részvénytársaság azon részvényeit, melyek természetbeni betét által fedezve, vagy mások által jegyezve nem lesznek, jegyezhesse és teljes névértékben beizethesse.“

A Mannheimi Biztosító új magyarországi vezérképviselője. Már említett tettünk arról, hogy a Mannheimi Biztosító-Társaság új magyarországi vezérképviselőt kapott. Ez a vezérképviselő: Huber János Jakab. kinek ebbeli minőségét már a cég-bíróság is feljegyezte. Itt említjük meg egyúttal, hogy a társaság most tette közzé magyarországi vezérképviselőségének zárszámadását az 1907. július 1-től 1908. június 30-ig időről. E szerint a díjbevétel 153.128 korona volt, míg károk czímen kifizettek a viszontbiztosított rész levonásával 87.625 koronát, viszontbiztosított díjak czímen pedig 54.179 koronát fizettek. A magyarországi üzlet pedig összesen 12.503 korona veszteséggel dolgozott. A társaságnak egyébként a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál és a Magyar Általános Hitelbanknál 420.000 korona óvadéka van elhelyezve s a magyarországi igazgatóság követelése 458.912 korona.

Szerszám- és gépipari kiállítás. A Technológiai Iparmúzeumban tegnap délelőlt nyitotta meg Szeferényi József államtitkár a szerszám- és gépipari ki-

állítás igen előkelő közönség jelenlétében. Szeferényi József államtitkár lovag Falk Zsigmond üdvözölte. Az államtitkár hosszabb beszéddel nyitotta meg a kiállítást s a többi közt ezt mondta:

A mi iparfejlesztésünket úgy ebben az országban, mint az országon kívül is sokszor úgy ítélik meg, mint egy mesterséges, erőltetett intézkedést, amelyet sokszor az üvegházi növényekhez hasonlítanak, melyek a kora-tavas nem mérsékelt melegét nem bírják el és elszenyvednek. Ugyanezt jósolják sok oldalról a mi iparfejlesztési politikánkról is. De a céltudatos és szakértő kertész az üvegházában táplált és természetett növényt idő előtt nem bocsátja levegőre, amint a rózsakertész csak akkor bocsátja az ő szemezett rózsáit a szabad levegőre, amikor elég erősek a változott viszonyok elbírására; a mi iparfejlesztésünk nem az az üvegházi növény, amely nem bírja el a szabad levegőt; elbírja, csak ne vigyük előbb levegőre, mint ahogy viszonyai megengedik. A mi iparfejlesztésünk ereje éppen abban van, hogy nem akar mindent egyszerre megvalósítani, hanem fokozatosan, lépésről-lépésre halad előre a kisipar különböző ágazatainak fejlesztésében. A kisipar fejlesztésében első teendő a talaj megmunkálása. Munkálatlan talajba vetni a magot egyértelmű azzal, hogy kockáztatjuk a mag kikelését. A Technológiai Múzeum vezetésével folyik országsszerte a különböző intézetekben az iparosság oktatása. Ez az a talajművelés, ez az előkészítés, amelyre azután szilárdan építhetünk. És ha kisiparosságunkat előkészítettük, hogy a technika újabb fejlődését és vívmányait értékesíthesse, nem öletszerűen, hanem teljes céltudatossággal, akkor ráléptünk arra a térre, amelyen kisiparosságunkat biztosan vezethetjük a fejlődés útján. A kisiparosságunk azonban tisztában kell lenni azzal is, hogyan használhatja föl gazdaságosan és az ő viszonyainak megfelelően ezeket a gépeket. Ennek a kiállításnak az intézet tevékenysége keretében az a fontos feladat jut, hogy a kisiparosságunk demonstrálja, miként kell gazdaságosan és gyümölcsözően használni a gazdasági gépeket.

Beszédének befejezése után az államtitkár alaposan megnézte a kiállítást.

A Kereskedelmi Részvénytársaság birtokvásárlása. Egy bécsi szaklap értesülése szerint a Magyar Kereskedelmi R-T. az Aradmegyében, Pankota községben fekvő és Sulkovszky herceg tulajdonát képező birtokot meg akarja vásárolni és erre vonatkozólag már konkrét ajánlatot is tett. Az uradalom legnagyobb része erdőszőlőből áll, amelynek letarolása volna egy közvetlenül e célból alakítandó részvénytársaságának a feladata. E hirhez csak azt a megjegyzést fűzzük, hogy a Sulkovszky-féle birtokért — amint már megírtuk — nagy harcok folynak. Három érdekesoport is alakult s ezideig a Magyar Telepítő és Parcellezó Bank csoportjának van a legnagyobb esélye a birtok megvásárlása körül. Az tény, hogy a Magy. Kereskedelmi Részvénytársaság is tett ajánlatot a birtokra, de ez nem jelent semmit, mert a birtok gyámi hatósága — amint már jeleztük — nagy akadályokat gördít a birtok eladása elé.

A kincstári jegyek kibocsátása. Egy esti lap írja: A Magyar Általános Hitelbankban szombaton egész nap tanácskozások folytak, melyeknek tárgya a négy és félszázalékos kincstári jegyeknek kibocsátása volt. A tanácskozásokon a Magyar Általános Hitelbank igazgatóján kívül lovag Taussig Tivadar, az Osztrák földhitelintézet kormányzója és Blum Gyula, az Osztrák Hitelbank igazgatója is résztvettek. Az átvételi konzorciumnak az élén a Magyar Általános Hitelbank áll, azonban a kibocsátásnál az összes budapesti pénzintézeteket is bele fogják vonni. A kibocsátás előreláthatólag újév után fog megtörténni.

Ez a hír teljesen tévedésen alapul, mert a Hitelbank szombaton csakis a rendes havi igazgatósági ülést tartotta meg, amelyen a kincstári jegyek kibocsátásának ügye egyáltalában nem is került szóba.

A Jegybank ülése. Az Osztrák-Magyar Bank fő tanácsa ma lovag Bilinski titkos tanácsos, bankkormányzó elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy megfelelően a múlt év december 30-án tartott rendkívüli közgyűlés határozatának, mindkét kormányhoz benyújtja a privilégium meghosszabbítására vonatkozó kérvényt. Pranger udvari tanácsos vezértitkár üzleti jelentéséből kivehető volt, hogy a folyó évi részvény-osztalék mintegy kilenczven koronában állapítható meg. A főtanácsos ezután több a folyó ügyek körébe tartozó tárgyat, köztük a szokásos félévi előléptetéseket intézte el és tudomásu vette azt a közlést, hogy az 1909. február 3-ára egybehívott 31-ik rendes közgyűlésen 1098 tag, ebből 961 osztrák és 137 magyar vesz részt.

Jegykedvezmény a Tátrába. A tátrai fürdőhelyek felkeresésének megkönnyítése céljából Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter akként intézkedett, hogy a m. kir. államvasutak nagyobb állomásairól a kassa-oderbergi vasut Csorba, Poprádfelka és Tátralomnicz állomásaira szóló, rendszerint azonban csak nyáron át kiadandó mérsékelt árú menet térít jegyek, valamint Bécsből a Tátrába és vissza szóló körutazási fűzetjegyek a téli időny alatt is kiadassanak. Ehhez képest a szóban forgó jegyek Csorba és Poprádfelka állomásokkal való forgalomban márczius hó 15-ig, Tátralomniczsal való forgalomban a téli vonatforgalom ideje alatt fognak a rendes személyszállító vonatokhoz kiadni.

Az osztrák hajózási üzlet. Az a súlyos nyomás, mely alól a hajózási üzlet oly hosszú idő óta nem képes felszabadulni, úgy látszik folytonosan gyengül. Az 1908. év második felében már konstátálható, hogy a tengeri forgalom számos viszonylatban lassanként visszatér a normális viszonyokhoz. A tengerhajózási üzlet mindenesetre leginkább azáltal fordult kedvezőre, hogy a közszénárak alacsonyabbak lettek, amiből következik, hogy a tengerhajózási üzem költségei számottevően apadtak. Az osztrák Lloyd-társaság második éve pl. — különösen a múlt év hasonló időszakával állítva szembe — kedvezőnek volna mondható, ha az ismert bojkott-mozgalom nagy károkat nem okozott volna. A Lloyd bevételei ugyanis határozottan jobbak voltak, mint az előző évben, az adminisztrációban pedig újabb megtakarításokat ért el a társaság. A bojkott hatása, ma már kétségtelen, erősen érezhető lesz a Lloyd mérlegében, mert a törökországi üzletben, amely a Lloyd forgalmának egyik legjelentékenyebbike, súlyos pusztításokat vitt véghez. Az indiai és a japán forgalom a kivételben lanya volt, de a behozatali üzlet ezen viszonylatokban számottevően megjavult. Súlyosan ráncszedettek a válságos viszonyok az Austro-American a hajózási társaságra, amely a kivándorlási forgalom megcsappanása folytán is nagy veszteséget szenvedett. Ez a társaság az 1908. évre aligha fog osztalékot fizethetni. Az osztrák parthajózási vállalatoknak előnyére volt az új rendezés és mint-hogy a parti forgalom számottevő visszaesést nem mutat fel, ezek a vállalatok 5—6% osztalékot okvetlenül fizetni fognak. A szabadhajózási vállalkozás helyzete is javult Ausztriában. A szabadhajózási foglalkoztatott hajók, amelyek a folyó év első felében szükségképpen leszereltettek, a második felében megfelelő foglalkozáshoz jutottak s így a szabadhajózási vállalatok részvényeseinek valamelyes kis osztalékban lesz részük erre az évre.

Kamarai teljes ülés. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara december 22-én, kedden délután 4 órakor teljes ülést tart.

HETI MŰSOR.

December	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Gránia	Várszínház
23 Szerda	Szerelmeskedés	A rajna királya	A király	Mary Ann	Forradalmi nász	Hogyan mulatunk	—
24 Csütörtök	—	—	Jóka ördöge	Mary Ann	—	—	—
25 Péntek	A piros bugyell	Walkür	A tanítónő	A Dollárkirálynő	A tulsó partról	Angol élet	—
26 Szombat	Szerelmeskedés	—	A király	Mary Ann	Forradalmi nász	Hogyan mulatunk	—
27 Vasárnap	Urhatám polgár	A hegyek alján	Tatárjárás Visszatérés Jeruzsálemből	A hollandi lány	A sashok	Bűn és bűnhődés	—
	A vasgyáros	Siegfried	Vitraszt a szerelm	Nagymama	A hollandi ap	Hogyan mulatunk	—
	Mary Ann	—	A király	Mary Ann	Forradalmi nász	A szerelem története	—

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 21.

A készáru-piaczon ma is lanyha volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és rossz árakat fizettek. Mivel az árúbertokosok nem voltak hajlandók akármilyen áron eladni, korlátozott maradt a forgalom, melynek folyamán mindössze alig 5000 mm. buza kelt el, a szombatiaknál 10 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 26 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 24 korona 78 kilós pestvidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs csökkent, zab változatlan, tengeri 5 fillérrel olcsóbb, árpa lanyha. Forgalomba csak 800 mm. rozs került 17.—17.60 koronás áron. — A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt megnyitáskor kedvtelenül és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben igen sürgős kínálat mutatkozott, mire még tovább csökkentek az árfolyamok, amelyek később javult vételkedvre mérsékeltén ismét emelkedésnek indultak, zárlat előtt azonban újra legyengült. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen az áprilisi buza tíz fillérrel, az októberi buza tíz fillérrel, az áprilisi rozs huszonnégy fillérrel, az októberi rozs husz fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel, a májusi tengeri szintén nyolcz fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilón	Ára 100 kg.	kilón	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.15—25.60
"	76	24.65—25.05	80	25.50—25.70
"	77	24.80—25.25	81	25.55—25.85
"	78	25.10—25.45	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	24.95—25.35
"	76	24.45—24.75	80	25.20—25.45
"	77	24.65—25.00	81	—
"	78	24.90—25.10	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	24.00—25.20
"	75	—	79	25.05—25.45
"	76	24.65—24.75	80	25.10—25.55
"	77	24.65—25.05	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.05—25.30
"	75	—	79	25.10—25.40
"	76	24.60—24.00	80	25.45—25.60
"	77	24.80—25.15	81	25.50—25.70
Bácskai uj	74	—	78	25.00—25.25
"	75	—	79	25.15—25.20
"	76	24.65—25.05	80	25.20—25.50
"	77	24.85—25.25	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.10—20.30
" középminőségű uj	—	—	—	20.00—20.10
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.25—16.45
" II.-rendű	—	—	—	15.85—16.15
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	17.80—17.55
" II.-rendű	—	—	—	17.—17.30
Tengeri belföldi uj	—	—	—	13.35—14.15
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 80 kg. 26 korona, 120 mm. 80 kg. 25.90 korona, 300 mm. 79.4 kg. 26 korona, 600 mm. 79 kg. 25.90 korona, 300 mm. 79 kg. 25.80 korona, 50 mm. 78.3 kg. 25.65 korona, 50 mm. 80 kg. 25.65 korona, 200 mm. 78.3 kg. 25.70 korona, 100 mm. 78 kg. 25.70 korona, 200 mm. 78 kg. 25.70 korona, 100 mm. 78 kg. 25.70 korona, 1000 mm. 78 kg. 25.60 korona.

Pestvidéki: 100 mm. 76 kg. 25 korona, 200 mm. 78.5 kg. 25.40 korona, 100 mm. 78 kg. 25.60 korona, 100 mm. 78 kg. 24 korona, üszkös.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 78 kg. 25.50 korona, 200 mm. 76.5 kg. 25.10 korona.

Bihari: 200 mm. 78 kg. 25.60 korona.

D.-Bácskai: 1200 mm. 777.5 kg. 25.50 korona.

Zab: 200 mm. 17.60 korona, 200 mm. 17.30 korona, 200 mm. 17.10 korona, 200 mm. 17.—korona, készpénzfizetés mellett.

Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon kötötlet:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1909 áprilisra 12.51, 12.48, 12.43, 12.42, 10.47.
 Buza 1909 októberre 11.02, 11.03, 10.96 11.01, 10.98.
 Rozs 1909 áprilisra 11.21, 11.20, 11.24, 11.19, 11.17.
 Rozs 1909 októberre 9.22, 9.18, 9.24.
 Zab 1909 áprilisra 8.49, 8.52.
 Tengeri 1909 májusra 7.29, 7.31, 7.28.

1 óra 30 perczkor zárultak:

1909. áprilisi buza	12.42—12.43
1909. októberi buza	10.97—10.98
1909. áprilisi rozs	10.12—10.13
1909. októberi rozs	9.17—9.18
1909. áprilisi zab	8.53—8.54
1909. májusi tengeri	7.27—7.28

Budapesti gabonaforgalom.

1908. december 19-től december 20-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	26732	200
Rozs	2488	204
Árpa	3726	404
Zab	6128	—
Tengeri	1074	104
Liszt	408	16900
Korpa	—	2060

A megfelelő karácsonyi ajándék be szerezése bizony nagy gondtal és fáradsággal jár. Ezen könnyen túleshetünk, ha a Pannónia-gyár karácsonyi vásárját felkeressük. Ott találhatóunk

nagyon olcsó karácsonyi ajándékokat

és pedig: művészies kivitelben domborművű faldíszeket, híres mesterek reprodukcióját,

házi kápolnákat 2 koronától feljebb.

domborművű szentképeket egy koronától feljebb,

Ne mulassza el senki ezt a ritka alkalmat, a hol olcsó pénzért szép ajándékokat vásárolhat

Pannonia

zászlógyár és díszítő vállalat V. Honvédtételez 14. szám, Alkotmány-utca sarok

Értéktőzsde.

A belpolitikai helyzet miatt tartózkodó spekuláció a mai külpolitikai eseményekben csak további biztatást kapott arra, hogy tartózkodó álláspontja mellett kitartson. Miután ma a bécsi tőzsde is mindvégig tartózkodó maradt, a helybeli tőzsdén is hiány-

zott minden buzdítás arra, hogy valamelyes üzlet kialakulhasson. A forgalom igen mérsékelt volt s a nemzetközi értékekben is csak néhány kötés történt. Egyedül a Budapesti Közuti vasút részvényeseit keresték, melyek már az előtőzsdén egészen 589.75 koronáig voltak forgalomban, a déli tőzsde folyamán pedig meghaladta az 590.25 koronás árfolyamot és zárult 589.50 koronával. A helyi piacon a Magyar Országos Központi Takarékpénztár új részvényei, a Salgótarjáni részvények, a városi vasúti részvények és a Hadfelszerelési részvények voltak forgalomban. Ez utóbbiak ma jelentékeny kínálatra egészen 114 koronáig visszaestek. Így a mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 620.—620.75 koronán, Magyar hitel 718.—718.50—718.25 koronán, Leszámitoló bank 476.50 koronán, Jelzálog 407.50 koronán, Rima 518.—518.50 koronán, Városi villamos vasut 261.25 koronán, Közuti 589.—590.—589.50 koronán, Hazai bank 276.—276.50 koronán, Salgó 574.—573.—koronán, Közuti élvezeti jegy 362.—365.—koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde üzletelen.

Kötötlet: Osztrák hitelrészvény 620.—620.75, Magyar hitelrészvény 718.—, Déli vasut 103.—103.50, Rimamurányi 518.—518.50, Közuti vaspálya 585.25—585.75, Városi villamos vasut 261.25, Közuti vasut élvezeti jegy 362.—365.—, Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 573.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartózkodó.

Kötötlet: Osztrák hitelrészvény 620.25—620.50, Magyar hitelrészvény 718.50, Közuti vaspálya 589.—590.05, Városi villamos vasut 260.75—261.25, 5%-os orosz kölcsön 97.85, Országos központi takarékpénztár 1908. évi kib. 1545.—, Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 573.—574.50, Magyar hadfelszerelési gyár r.-t. 110.—120.—, Magyar helyi érdekű vasut 290.—korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4—5 korona, 8 napra, 8—10 korona, 1908. december hó végére 10—12 korona.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzletelen volt. Kötés csak elvétve fordult elő változatlan árfolyamok mellett.

Kötötlet: Osztrák hitelrészvény 620.75, Közuti vasut 590.—590.25. Végül Közuti Vasut 590.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, december 21. (Saját tudósítónktól.) A hanyatló irányzat a múlt hétről áterjedt a mai piacra is. A lanyha külföldi jelentések és az enyhe, nedves időjárás nyomásztólag hatottak a piacra, a konzum egyáltalán tartózkodott minden vásárlástól s így teljes üzletelenség uralkodott. Buza, rozs, tengeri és zab 5 fillérrel hanyatlott, árpában sem mutatkozott vásárlási kedv, de ára alig változott.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.25—13.80 korona, marosi és bánáti 13.—13.30 kor., mosoni 12.40—12.80, korona, tótfelvidéki 12.30—12.80 korona, déli vasúti 12.40—12.80 korona, marchfeldi 12.10—12.50 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.25—10.45 korona, csepeli 10.20—10.35 korona, pestmegyei 10.30—10.45 korona, déli vasúti 10.20—10.40 korona, különböző magyar 10.20—10.40 kor., osztrák 10.—10.30 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.35 kor., marchfeldi 8.50—9.10 korona, bécsvidéki 9.—9.30 korona, tótfelvidéki 8.10—9.80 korona, csepeli 7.80—8.40 korona, középdunai állomások 8.20—8.80 korona, déli vasúti 8.40—9.40 korona, északmagyarországi 7.60—9.10 korona, tiszavidéki 7.60—8.50 korona, sörárpa —.—korona, takarmányárpa —.—korona.

Magyar tengeri: régi 8.90—9.15, új 7.45—7.75 korona, cinquantin 10.10—10.30, új 9.—9.50 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.70—9.25 kor., közepes —.—kor., elsőrendű —.—kor., válogatott 9.25—9.65 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.70—8.85 korona.

SZÉN, koks, briket, antracit

összes gazdasági, ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-28. Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT. BUDAPEST

SCHMIDL L. GYŐR

ajánl: kakaópori, csokoládét és finom cukorkákat.
Főraktár: VII., Erzsébet-körut 4

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, december 21. A mai előtőzsde is általános tartózkodó volt, de az árfolyamok megtartották színvonalukat. Csak alpesi bányarészcények gyöngültek, míg ellenben a hitel- és államvasuti részvények megmaradtak eddigi színvonalukon és a jobb alapirányzat tartós üzlettelenség dacára is érvényben maradt. A korlátértékek közül fegyvergyári részvények emelkedtek. Orosz járadék iránt semmi érdeklődés sem mutatkozott. Osztrák és magyar járadékban nem volt forgalom.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 620.50. Magyar hitel. 719.—. Länderbank —. Allamvasut 668.50 —. Elbavölgyi vasut —. Déli vasut 102.25 —. Alpesi bányatársulat 627.25. Rimamurányi 516.—. Májusi járadék 94.30. Magyar koronajár. 91.15. Orosz érték 97.95. Török sorsjegy 176.50. Német márka 117.28.

1 óraker jegyezték:

Osztrák hitel 620.75. Magyar hitel 710.—. Länderbank 421.50. Unio-bank 520.—. Allamvasut 569.—. Anglo-bank 290.—. Bankverein 503.50. Déli vasut 102.25. Gözhajó —. Alpesi bányarészvény 628.—. Májusi járadék 94.30. Magyar koronajár. 91.15. Török sorsjegy 176.50. Német márka 117.28. Elbavölgyi vasut —. Rimamurányi 516.—. Orosz járadék —. Keleti vasutak —. Skoda —. Magyar jelz. —. Kárpáti petroleum —.

Bécs, december 21. (Osztrák értékek zárlata) 42 százalékos papír-járadék 94.35, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.70, 1860-as sorsjegy 151.—, Osztrák hitelsorsjegy 462.—, Angol osztrák oankrészejvény 290.75, Bécsi Bankverein 503.70, Osztrák-magyar bank 1729. Déli vasut 102.20 Dunagözhajózási társ. 909.— Dohány rész. 348.— Cs. k. arany (verf) 11.32 Német bankk. 117.18 Osztr. Lloyd 410.— 4.2 szaz. ezüst. jár 94.35—97.30, Osztr. koronajár. 94.40, 1864-es sorsjegy 264.—, Osztrák hitelintézeti részvény 620.40, Union-Bank 520.50, Osztrák Länderbank 421.75, Osztrák-magyar államvasut 668.50, Elbavölgyi vasut 441.—, Alpesi részvény 627.25, 20 frankos 19.12, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 177.25. Tartózkodó.

Bécs, december 21. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.85. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 139.25, Magyar hitelbank részvény 718.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 517.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajár. 91.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi vasut részvény 359.—, Magyar jelzalogbank 406.50, Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, december 21. (Értéktőzsde.) Az új hét elején a tőzsde a hetek óta fennálló üzleti stagnáció nyomása alól nem tudta magát kivonni, főleg miután a spekuláció leginkább az ultimóellátással van elfoglalva. A világpiac általában kedvezőtlen helyzetét, valamint a tisztázatlan politikai helyzetet említi a küszöbön álló ünnepek miatti tartózkodással kapcsolatban az általános depresszió okául, amelyet a mai forgalom megnyitásokor jegyzés nélkül maradt nagyszámú árfolyam jellemez legjobban. Egyébként azonban bizonyos ellentállóképesség volt észlelhető és csak német-luxemburgi engedtek realizációkra. A többi bányáértékek közül Laura-kohó és Phönix fedezésekre mérsékelten emelkedtek. Gözhajós részvények tartottak voltak. A többi érték üzletlenn volt, kivéve 1902. évi oroszok, amelyek iránt 0.30%-os emelkedés mellett némi kereslet mutatkozott. A további folyamatban az össztétus majdnem változatlan maradt, csak bankok, bányáértékek és Canada-Pacific részvények emelkedtek kissé. Zárlat

nyugodt. A készpénzpiac ipari értékei többnyire szilárdabbak voltak. Magánleszámitolási kamatláb 3¼%, napipénz 2% és valamivel több, utimópénz mintegy 4½—4¾%.

Zárlatkor jegyezték: 42 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.10, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 18.40, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.—, Disconto Commandit 179.60, Dinamit-truszt —, Harpeni 192.40, Unifikált török járadék 93.90, 42 százalékos ezüst-járadék 94.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Magyar koronajár. 91.70, Osztrák-magyar államvasut 143.60, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék 104.40, Alt. villamossági Edison 217.90, Gelsenkircheni 188.—, Laurakohó 194.60. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) december 21. 42 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.05, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.70, Osztrák hitelintézeti részvény 195.70, Osztrák-magyar államvasut 143.40, Északnyugati vasut —, Bústiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.40, Bécsi Bankverein 127.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.—, 42 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajár. 94.55, Magyar koronajár. 91.75, Osztrák-magyar bank 124.50, Déli vasut részvény 18.60, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 852.66, Párisi váltóár 814.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) december 21. 42 százalékos ezüstjáradék 97.40, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 18.50, 4 százalékos aranyjáradék 97.50, Osztrák hitelrészvény 195.70, Osztrák-magyar államvasut 143.50, Olasz járadék 103.80, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.75. Nyugodt.

London, december 21. Angol consol 83¼/16.

Páris, decz. 21. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.77. Osztr. aranyjáradék 97.75, Magyar aranyjáradék 94.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 3 százalékos Olasz járadék 105.—, Déli vasut elsőbbségi kötv. 282.—, 5 százalékos marokkói járadék 522.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.40, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.55, 5 szaz. Orosz kincstári utalvány 1904. 516.—, 4 szaz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.87, 4 százalékos unifikált török jár. 94.05, Török sorsjegy 176.—, Török dohányrészvény 372.—, Osztrák föld-hitelintézeti 1110.—, Osztr. Länderbank 458.—, Magyar jelzalogbank 442.—, Banque de Paris 1554, Banque Ottomane 710.—, Osztr. magyar államvasut 725, Déli vasut —, Meridional vasut 678, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 540.—, Rio Tinto 18.18, Sucrerie d'Égypte —, Tula 269.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 153, Chartered 21.25, De Beers 279.50, East Rand 109.—, Jagersfontein 98.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 57.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.75, Váltó Belgiumra (rövid) 11/32. Olasz aranyváltó (rövid) ¼. Váltó Svájcra (rövid) 5/32. Csek Londonra 257.25, Magánkamatláb 2½. Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, december 21-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közep (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 120—122 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 122—123 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 122—123 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) 121—123 fillérig. Könnyű (páronként 240 kgr.) 121—123 fillérig.

Sertéslétszám 1908. évi december 19. napján volt készlet 23657 drb., 1908. december hó 20-án felhajtott 227 darab, 1908. december 20-án elszállított 640 darab, 1908. december 21. napjára maradt készletben 23244 drb. A hizott sertésüzlet irán; zila: csendes.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, decz. 21. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 508 darab sertés, 279 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1536 darab sertés, 308 darab süldő, — darab malacz, összesen 2044 darab sertés, 587 darab süldő — darab malacz. Eladatott 1961 darab sertés, 301 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamarad 143 drb sertés, 286 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirtertés öreg elsőrendű 350 kg.-os felül ételsulyban 94—100 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tő 350 kgr.-ig, 92—98 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 110—122 fillérig fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 112—120 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 112—120 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi süldő 108—112 fillérig, külföldi süldő 94—112 fillérig. Malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Bécsi vágómarha-vásár.

St.-Marx, december 21. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban megfartott marhavásáron felhajtott 2116 darab magyar, 734 drb galicziai, — drb bukovinai, 962 darab németországi.

Jegyzések kilogrammonként ételsulyban: Magyar hizókök I-ső minőségű 72—78 fillér kivételesen — fillér, II. minőségű 62—73 fillér, III. min. 46—60 fillér, kivét. — fillér, galicziai hizókök I-ső minőségű 78—82 fillér, II. minőségű 72—77 fillér, III. minőségű 56—73 német hizókök I. min. 86—94 fillér, kivételesen — fillér, II. min. 70—84 fillér, III. minőségű 64—69 fillér, legelő ökör 44—64 fillér, parasztökök — fill., bika 46—64 korona, kivétel — korona, tehén 48—70 korona, bivaly 30—42 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

GYÓGYITHATÓ A SÉR?!

Kérdéssel foglalkozó tanulmány most bagyia el a sejtők. Bártinok díjtalanul zárt borítékban megküldi.
POLLITZER SÉRAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelnelők
Egész nap orvosi ingyenes rendelő.

VIZÁLLAS.

m. t. e. r		m. t. e.	
decz. 21. decz. 19.		decz. 21. decz. 19.	
Inn	Shárding 0.88 0.18	Ujssr	M.-Sziget 0.10 0.10
Dana	Passau 0.94 0.88		Takeháza 0.10 0.02
	Linz 1.67 1.71		V.-Namény 0.98 1.52
	Bécs 1.14 1.72		Tokaj 1.14 1.74
	Pozsony 0.07 0.01		Liszafüred 1.70 1.46
	Komárom 0.85 0.78		Szolnok 0.80 0.70
	Budapest 0.24 0.20		Csongrád 1.58 1.98
	Paks 0.79 0.83		Szeged 0.23 1.—
	Mohács 0.10 0.15		T.-Becse 0.74 1.14
	Gombos 0.54 0.58		Tital 0.18 0.28
	Ulvidék 0.19 0.32	Óndava	Hoór 0.29 0.26
	Pancsova 1.08 0.94	Isapoly	Bártfa 1.74 2.21
Morva	Orsova 0.29 0.12	Bohroz	Ladócz 1.81 1.56
Vág	Morvaifal 0.28 0.18	Sáló	Zanleza 0.16 0.15
	Zselna 0.22 0.08	Hernád	H.-Námé 0.14 0.21
	Trencsén 0.10 0.70	Berettyó	Margitta 0.15 0.16
	Szend 0.60 0.60		B.-Hlffalu 0.16 0.28
Kába	Sz.-Göthárd 0.15 0.16	Kőrös	Cemesa 0.28 0.28
	Sárvár 0.98 0.98		N.-Váradi 0.26 0.82
Dráva	Győr 0.98 0.91		Békáscsaba 0.16 0.16
	Váradi 1.— 1.08		Tanka 0.33 0.30
	Zákány 0.79 0.76		Gurahony 0.36 0.36
	Bárcs 0.69 0.11		Borosgyő 0.10 0.24
Bura	Eszék 0.10 0.06		Békés 0.26 0.72
Száva	M.-Szentdab. 0.— 1.10	Maros	Gy.-Fehérvár 0.20 0.28
	Zágráb 0.08 0.64		Branyicska 0.— 0.—
	Sziczek 2.25 2.40		Soborszó 0.— 0.—
Szamos	Mitrovics 0.28 0.32		Arad 1.12 1.16
	Décs 0.86 0.52		Makó 0.10 0.12
Károlyna	Szatmár 0.— 0.84	Temes	K.-Kostoly 0.14 0.10
Latorosza	N.-Máltén 0.14 0.30	Béga	Kiszető 0.36 0.36
Laborez	Munkács 0.06 0.12		Temesvár 1.02 0.84
Ung	Horonnya 0.66 0.58		Besikerék 0.32 0.12

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Leazató: ERDŐS ARMAND.

Telefon 48-08.

Minden rendszerű, legjobb gyártmányu

varrógép és kerékpár raktár

varrógép- és kerékpár alkatrészek eladása.

Hollub Janos utóda **Fehér Andor** Budapest, IV., Magyar-utca 12-14.

Varrógép- és kerékpárjavító-műhely.

TELEFON 48-08

ALAKULT 1872.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. december 21-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete.

Hazánkban a nyugati és déli határon, meg a dényugati részeken az utóbbi 24 óra alatt is fordult elő kisebb-nagyobb esapadék. Az idő különben változóan felhős, nappal enyhe jellegű volt; éjjeli fagy a hegyes vidékeken fordult elő. A hőmérséklet maximuma Fiumében 10 C°, minimuma Rajeczfördön -9C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Gyenge éjjeli fagy és elvélve inkább csak délen esapadék várható.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér. (max. min.). Rows include locations like A. Szlátina, Ungvár, Késmárk, etc.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Elő és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság árufelvétel megnyitása.

A beállított kedvező időjárás következtében az árufelvétel Wien Wien dunaparti pályaudvaron és Wien északi pályaudvaron is és Budapest állomásokon (Budapest dunaparti teherpályaudvaron is) az egymáshoz közli forgalomban további intézkedésig újra megnyitották.

Budapest, 1908. december 21-én.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

112420

11-1 1908.

Hirdetmény

egyéves méncsikók vásárlására.

Felhívom mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontú, szabályos testalkatú, saját nevelésű egyéves méncsikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat a helynek és utolsó postának, a hol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megjelölésével a m. kir. földmiv. ügyi miniszteriumhoz benyújtandó egy koronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb 1909. febr. hó 1-ig bejelenteni sziveskedjenek. Az ezen határidőn túl érkező bejelentések figyelembe vételni nem fognak.

Budapest, 1908. december 14 én.

A m. kir. földmiv. ügyi Minister.

Eddig még nem létezett

árakban árusítom ki a női fehérneműeket,

a karicsenyi vásár alkalmával, a czikk teljes felhagyása miatt az értékek felért kaphatók: női inget - hálókötösök - nadragok - alsoszoknyák - leibchenek - zsebkendők stb.

meglepő nagy occasio

frt. 6.75 blonzok-, pongyolák-, angol aljak és jouponokban.

Eredeti modellek felárban kaphatók

REICH HENRIK

blonz- és pongyolaspecialistánál

BUDAPEST IV., Egyetem-utca 9. sz.

Benedek Elek Kis Könyvtára

a legkedveltebb olvasmányok gyűjteménye.

8-15 éves gyermekek számára.

A legújabb kötetek:

- Fröhlichné Kafka Margit. Képzelt királyiak (mese) - - - - - Ára -60f. Havas Mihály. A bükki harang - - - - -60c. Kolombán Lajos. A Magas-Tátra hazájában - - - - -1K 20c. Lengyel Laura. A magyar levegő - - - - -60c. Mosdóssy Imre. Úturaló - - - - -60c. Sárány István. Elpusztult birodalom - - - - -60c. Szivos Béla. A Hajduság - - - - -60c.

A teljes gyűjtemény jegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.

Kaphatók:

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Benzinmotorok

Leerdög műhelyünkben szilárd kivitelű, valamint új motorok is, jóállású és kedvező árat érő gépek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén

Budapest, VI., Nagymező-utca 43.

Ugyanitt használt gécsapítókészletek és országművek is kaphatók

kölsön sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki lakpart. részvényekre.

- Egyéb sorsjegyre 6.50 K Jászir " 7.50 " Nagy v. t. " 22. " Bazilika " 18. " Olasz v. t. " 30. " Osztr. v. t. " 40. " Hazai " 90. " Conv. Jeltalog " 105. " stb. stb.

A kölsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszhető. Ha sorsjegyet már zálogban vannak, egy a leltérgy beiktatása ellenében a kölsőn a feletti összegre felmentjük. Azonnal elbírálás az legelőször kamatában.

JELZALOG

kölsönök minden namót a legelőször napon és legelőször felmentjük a kölsőn a feletti összegre felmentjük. Azonnal elbírálás az legelőször kamatában.

BEIFELD BANKHÁZ Bpest, Károly-körút 1. Alapítva 1874-ben. 1896

Páratlan kedvezmény

Teljesen ingyen engedjük át a játékjogot bárkinek

25 db Konvertált Jeltalogsorsjegy

1 db Konvertált Jeltalogsorsjegyet melyet

25 havi részletre á K 6.— vagy

36 havi részletre á K 4.50 árusítunk.

Már az első részletnek postautalványon való kifizetése ellenében kiszolgáltatjuk a sorszót és számmal ellátott törvényes részletvét, melynek alapján a

már f. hó 28-án

megjelenő húzáshoz egyedül idejelenő nyert: egyidejűleg sorszót a fél egy NYEREMÉNYRÉSZESEDESI IVET, melynek díjazásán a részletvétel tartama alatt (27-30 napig) 25 db. Konv. Jeltalog-sorsjegyeket összes nagyobb nyerményre 400 (egyszázötven) erejéig szintén azonnali játékjogot szerez.

Minden egyes részletre rendelt sorsjegyről a részletvétel után egy nyerményrészesedési ivet kap a vevő, mely a 25 sorsjegy sorszót és számmal tartalmazza; az vagy több sorsjegy vétele esetén egy részletvét és az vagy több nyerményrészesedési ivet szolgáltatunk ki.

Az összes sorsjegyek pénzértelmeiben örlizetnek és a részletvétel ellenében mindenkor megtekinthetők. - Ügyvételes megrendelések nem tejesülhetők.

Budapest Erzsébetvárosi Bank r.-t.

fiókja Budapest, I. ker., Attila-körút 51.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek,

minél gyorsab és hatékonyab, húgyszórtószerek, vizelési zavrok, éjjeli magömlések, sebek és bujakeres bántalmak (syphilis, az onterfőzés utóhatásként fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily békítések stb. nőknél fehérvérzés, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szolgáló tudományos és leltámasztás győgy módjainak fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos hírű és a legelőször, 82 éve tenállo rendelt intézetét

Budapest, VI. ker., Andrassy-út 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időit húgyszórtó és hólyag bajok vizsgálata villamos húgyszórtókkal megtehető.

Vidékire levelekre kimerülő választ és szakorvos tanácsot nyertek, gyógyszerrel gondoskodunk. Tiltakozás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfeletti gaszta tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszórtó és bujakeres osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makao

nemi betegséget

(húgyszórtószerek, syphilis stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség)

mégidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker esetén a honorarium utólag lefizethető.

Levelekre díjtalanul választ. Kivételre gyógyszerrel.

Rendelés: d. a. 9-9-ig és este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-út 8/A. szám.

(A Pannónia szállodával szemben.)

Ajárd ház. - Bejárati a lépcsőnél. - Külön váróterem.

Buza		100 kilogramm ára		100 kilogramm ára	
	Kilós	K. -tól	K. -ig	K. -tól	K. -ig
tiszavidéki	uj	75	24.85	79	25.15
"	"	76	24.85	80	25.50
"	"	77	24.85	81	25.55
"	"	78	25.10	82	25.85
fehértómezei	uj	76	24.45	79	24.95
"	"	77	24.45	80	25.10
"	"	78	24.65	81	25.15
"	"	79	24.80	82	25.15
pestvidéki	uj	75	24.55	79	25.05
"	"	76	24.55	80	25.20
"	"	77	24.75	81	25.20
"	"	78	25.00	82	25.55
bánsági	uj	75	25.60	79	25.10
"	"	76	25.60	80	25.25
"	"	77	24.80	81	25.50
"	"	78	24.95	82	25.80
bácskai	uj	75	24.85	79	25.15
"	"	76	24.85	80	25.30
"	"	77	24.85	81	25.30
"	"	78	25.00	82	25.45

Egyéb gabonafélék		100 kilogramm ára	
		K. -tól	K. -ig
Rozsa	elsőrendű uj...	20.00	20.20
"	elsőrendű ó	19.90	20.00
"	közepminőségű uj	16.25	16.45
"	közepminőségű ó	15.85	16.15
Árpa	fakarmány, elsőrendű	16.25	16.45
"	fakarmány, másodrendű	15.85	16.15
Zab	elsőrendű	17.50	17.55
"	közepminőségű	17.00	17.30
Tengeri magyal			
Reposz	kaposziareposz		

Burgonya			
	Fehér	Rózsá	Szaga
	Koronától—koronáig		
Dunántúli	5.20—5.30	6.20—6.30	6.60—6.80
Felsőmagyarországi	5.30—5.40	6.30—6.40	6.60—6.80
Nyirégi	5.20—5.30	6.20—6.30	6.40—6.60
Erdélyi	5.20—5.30		
Bánsági			
Pesti			

Különféle termények		Faj		Pénz		Áru	
		koronánként					
dizsnózár	budapesti	188	189				
"	vidéki						
szalonna	prima, légszáritott vidéki	105	106				
"	varosi légszáritott 4 darabos	110	111				
"	füstölt						
szilva készaru	bosznia, 1908. évi usance-min.						
"	1908. " 100						
"	1908. " 85						
"	szérbiai, 1908. " usance-min.						
"	1908. " 100						
"	1908. " 85						
szilvaiz készaru	szilvaon, 1908. " " " "						
"	szérbiai, 1908. " " " "						
heremag	lucerna magyar 1908	104	180				
"	vörös aprós. emü 1908	104	114				
"	középszemű 1908	116	124				
"	nagyszemű 1908	126	186				

Allamadosság közközlésedök	
Magyar aranyjárdék 4%	109.75
" koronajárdék 4%	81.00
" koronajárdék 4%	91.20
All.köl. Vaskapu célj. ar. 6.30%	75.00
1870. nyeremény kölc. 100 frt	183.00
Horv.-szlav. reg.-kárt. k. 1 1/2%	183.00
M. földleherment. kötv. 4%	92.50
Horv.-szlav. 140.00	144.00
Tiszai szegedi nyer. kölc. 4%	94.00
Horv.-szlav. jelz. földk. kötv. 4%	97.00
Konv. osztr. adóm. koronaj. 4%	97.00
Egyes. osztr. jár. papir. 4 1/2%	97.00
Osztár aranyjárdék 4%	114.50
" koronajárdék 4%	94.50
All.-oszt. 1880. 1000K 4%	150.50
" 1880-ból 200K 4%	210.00
" 1884-ből 200K 4%	265.00
" 1884-ből 100K 4%	265.00
Sosz.-herc. osztr. k. 1885. 4%	88.50
" vasúti 1888. 4 1/2%	86.00
" 1902. 4 1/2%	96.00
Bpest. székes-föv. kölc. 4%	89.50
Bpest. székes-föv. kölc. 4%	89.50
Orosz államkölcsön dec. k. 5%	97.75

Záloglevelek. Elsőbbségek.	
Belvár. tkpt. r.-t. 4 1/2%	98.00
Egyesült. föv. tkpt. 4 1/2%	98.00
" korona ért. 4%	100.50
Kisbirt. osztr. földh. 84 év 5%	103.50
" 50 1/2 évre kor. ért. 4 1/2%	97.10
M. agrár-jár.-b. szőlők. 4%	97.25
" járdék. 4%	97.25
" záloglevél kölc. 4 1/2%	92.25
M. áll. tkpt. r.-t. 50 évre 4%	92.25
" 65 évre 4%	99.00
" 65 évre 4 1/2%	94.50
Magy. földhitelint. 41 évre 4%	91.40
" 50 évre 4%	83.25
" 63 évre 3 1/2%	91.50
szab. és talajjav. 4%	98.25
M. jelz. hitelb. tri.-ban 4 1/2%	98.25
" ugyanasz 60 évre 4 1/2%	91.50
" forint értékben 4%	91.50
" 50 évre kor. 6. 4%	91.50
" kölc. kötv. 50 évre 4 1/2%	91.50
" ugyanasz 50 évre 4%	98.2
" 60 év vt. 110 frt. 4%	98.2
" 60 év 100 frank 3 1/2%	115.00
nyer. kötv. frt. 6. 4%	118.00
oszt. felüb. 4%	99.00
nyer. kötv. kor. 6. 3%	92.00
M. leoszt. papírb. 50 évre 4%	92.00
" 65 4%	92.00
M. tkpt. közp. jelz. 4 1/2%	97.25
" közc. kötv. 70 évre 4 1/2%	98.75
" közc. kötv. 80 évre 4 1/2%	98.25
Osztr.-m. bank 50 év. 6. 4%	100.00
" kor. 6. 4%	99.00
P. hazale. tkp. közc. kv. 4 1/2%	98.25
" frt. 6. 4%	92.50
" 100 K n. é. nykört. 4%	99.00
Pesti m. keresk. bank 4 1/2%	92.25
" K. 6. 4%	103.30
" közc. kötv. vt. 110 frt. 4 1/2%	94.00
" közc. kötv. vt. 105 k. 4%	99.50
Adria tengerhajóz. r.-t. 4 1/2%	92.50
Bpesti közaut. vasútja 4%	111.00
Üllői vasút 100 márk. ért. 4%	111.00

Bankok részvényei.	
Angol-osztrák bank	291.00
Budapesti bankgyűlési r.-t.	40.00
Első magyar iparbank 5%	374.00
Fiumei hitelbank 5%	374.00
Bpesti giró és pénztár-egylet	277.50
Hazai bank dec. k. 5%	350.00
Hermes magy. áll. váltóközl.	405.00
Magy. agr. és jár. b. r.-t. 5%	718.25
M. áll. hitelbank ec. k. 5%	407.50
M. jelzáloghitelb. dec. k. 5%	408.50
Magy. kereskedelmi r.-t. 5%	565.00
Magy. k. sz. osztályos r. 5%	1600.00
M. lez. és p.-b. dec. v. 5%	475.00
M. pénztár k. p. h. b. r.-t.	975.00
M. tkp. közp. jelz. 5%	1030.00
Magyar telephit. és par. bank	840.00
Osztrák-magyar bank 5%	620.25
Pesti m. keresk. bank 5%	1730.00
Unionbank 5%	3332.00
" 520.00	525.00

Takarékpénztárak.	
Belvárosi takarékpénztár 5%	592.00
Budapesti takarékpénztár 5%	198.00
Budapesti-Lipótvárosi bank r. t.	145.00
Bpesti tak. szaksz. zálogk. r. t.	435.00
Egyesült bpesti fővárosi tkp.	2135.00
Magy. áll. takarékpénzt. 5%	578.00
Magy. keresk. központi tkpt.	1545.00
Pesti hazai első takarékp.	18900.00

Biztosító társaságok.	
Első magyar áll. biztosító	9600.00
Földvárasi biztosító	255.00
Magy. áll. sz. vizsontb. 5%	300.00
Nemzeti baleset biztosító 5%	210.00
Pannonia vizsontbirt. intézet	2150.00

Gőzmalomok.	
Concordia	210.00
Első budapesti	1460.00
Erzsébet	300.00
Lujza	278.00
Pesti hengermalom	330.00
Pesti molnárak és sütők	835.00
Pesti Viktoria	625.00

Különféle vállalatok.	
Bpest-ert-lőrinczi téglagyár	865.00
Egyes. tégl. és cementgy. 5%	185.00
Eszakm. egy. közc.-bánya 5%	264.00
Felsőm. bánya és kohóüzem 5%	565.00
Kőbánya gőztéglagyár	840.00
Középbánya és téglagyár	440.00
Magyar aszfalt r.-t.	144.00
Magyar áll. kőszob. r.-t. 5%	625.00
Magyar korai gyár 5%	198.00
Salgótarjáni kőszob. r.-t. 5%	575.00

Ujlaki tégl. és mészégető	
Első m. gazdasági gépgyár 5%	282.00
Danubius-hajógyár 5%	385.00
Fegyver- és gépgyár r.-t. 5%	256.00
Ganz és társa vasöntő	305.00
Magyar béga fémpapgyár r.-t.	2850.00
Nicholson gépgyár részv.-társ.	284.00
Rimamur. vasmű dec. k. 6%	210.00
Schlick-féle vasöntő	517.00
Weitzer J. gépgyár r.-t.	420.00
Franklin-lászló	377.00
Könyves Kálmán m. r. t.	478.00
Brassócellulose gyár r.-t. 4%	200.00
Bpesti áll. villamosági r. t. 5%	348.00
Első magyar betöltő köze	302.00
Első m. részv.-serifőző	340.00
Első m. sörészialló r.-t.	780.00
Első magyar szálloda r.-t.	4700.00
Fiumei rizshántoló kem.-gy.	425.00
Gschwind-féle szeszgyár	445.00
" Hungaria" m. utárgy. gyár	520.00
Kőbánya polgári serifőző	2790.00
Magyar cukoripar 4%	380.00
Magyar vasúti forg. r.-t. 5%	310.00
Magyar villamosági rvt. 5%	1845.00
Nemzetk. villamos társ.	360.00
Szegedi kenderfonógyár r.-t.	290.00
Adria tengerhajózási r.-t. 5%	1000.00
Bpesti közúti vasút dec. k.	376.00
" " " " " " " " " "	589.00
" " " " " " " " " "	359.00
" " " " " " " " " "	261.00
" " " " " " " " " "	72.00
" " " " " " " " " "	183.00
" " " " " " " " " "	102.00
" " " " " " " " " "	905.00
" " " " " " " " " "	350.00
" " " " " " " " " "	290.00
" " " " " " " " " "	401.00
" " " " " " " " " "	668.50
" " " " " " " " " "	410.00

Sorsjegyek.	
Bazilika sorsjegy	19.00
osztár felüb.	19.50
Bécs. nyer. kölc. 1874. év	478.00
Budavári sorsjegy	210.00
Erzsébet szanatórium sorsj.	7.50
József sorsjegy	10.00
oszt. felüb.	10.00
Magyar vöröskereszt sorsj.	24.00
oszt. felüb.	26.00
Osztrák vöröskereszt sorsj.	52.00
Osztrák hitelint. sorsjegy	461.00
Pálffy-sorsjegy	202.00

Pénznek és váltók.	
Arany, magyar v. oszt. ver. 11.85	11.48
" " " " " " " " " "	11.27
" " " " " " " " " "	19.08
" " " " " " " " " "	19.08
" " " " " " " " " "	23.47
" " " " " " " " " "	23.58
Török aranylira	117.12 1/2
Nemet b. bankjegy (100 mk.)	95.40
Francia b. (100 frank)	95.70
Olasz bankj. (100 lira)	95.15
Papirrubel darabonként	2.51 1/2
Roman bankjegy (100 lei)	93.15
Szerb bankj. (100 ezüst dinar)	93.00
Váltók London (100 font st.)	239.60
" " " " " " " " " "	240.00
" " " " " " " " " "	117.12 1/2
" " " " " " " " " "	117.42 1/2
" " " " " " " " " "	95.15
" " " " " " " " " "	95.45
" " " " " " " " " "	95.40
" " " " " " " " " "	95.67

A KITAGADOTT

— REGÉNY. —

Irta: RICHARD DALLAS.

25

Amint egyedül voltam vele, nem tudtam eltitkolni előtte csalódásomat.

— Az ön eljárása mindenestre rendkívül ügyes volt, de sajnos, ez az esemény árt szegény Wintersnek ahelyett, hogy használna.

— Miért? — kérdezte Miles.

— Nos, miután a bankjegyek eltűnése most már fel van derítve, szó sem lehet többet arról, hogy még valaki lett volna a cselekmény színhelyén s így nincs semmi, amivel a gyilkosságot ki lehetne magyarázni. Nem is marad ezért más hátra, csak Winters, akire a gyanu hárulik.

— Ön nem jó oldaláról nézi a dolgot — felelte Miles; — a legfontosabb körülmény a pénz megtalálásánál az, hogy bizonyítja Winters elbeszélését.

Kutatva néztem rá. Azonnal észrevette, hogy nem értettem meg őt, jobban megmagyarázta hát:

— Withe alkalmasint az egész pénzt elvitte magával. Gondtalanul a külső zsebbe gyömöszölte akkor éjjel, mikor elment hazulról. Így tenát könnyen lehetséges, hogy az egyik bankjegyet elvesztette; ha pedig ez igaz, akkor Winters elbeszélése, hogy ő találta a bankjegyet, nemcsak elhíhet, de nagyon valószínű is!...

Béltáram következtetésének helyességét és nagyon örültem is ennek, de egyuttal még jobban zavarba jöttem az ezután való következtetés kiállításával.

— Ha Withe akkor éjjel tényleg elvitte az egész pénzt magával — szóltam Mileshez, hogy kételyemet magyarázzam neki — miféle motívum marad a gyilkosság megmagyarázásául?

— Hát persze, akkor újabb motívumot kell

felkutatnunk — felelte ő. — S ha megtaláltuk, azt hiszem, nagyon csalódtam feltevésemben, ha nem egy nagyobb és jobban kigondolt és ügyesebben végrehajtott tettről lenne szó, mint amilyennek eddig mutatkozott.

Az érdeklődésemet ezzel nagyon felkeltette szavaival s én mindjárt ezzel az újabb fordulattal akartam foglalkozni, amelyet a dolog vett. De Miles más véleményen volt.

— Várlon holnapig Dallas ur! — szölt ő. Ön ki van merülve és okosabban tenné, ha ma este egy kissé szórakozni igyekeznék.

E szavak után elbucszott és magamra hagyott.

Beláttam a jó tanács célszerűségét és a szerint cselekedtem.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Egy hét telt el az utolsó események óta. A város egyik csendesebb vendéglőjének különszobájában ültem Van Bulttal és Littellel a reggelinél.

Az utóbbi napokban alig láttam a barátomat. Van Bult ismét elutazott, nekem pedig az egész idő alatt rendkív

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. december 22-én

II. Kir. Operaház

Sámson és Delila. Dalmi 3 felvonásban és 4 képből. Zenéje: szerzője Saint-Saens Kamill. Szövegét írta Lemaitre, fordította Radó Antal.

Urániaszínház

Hogyan mulatunk. Kezdeté fél 8 óraker.

Apolló - Projectográf

TELEFON 68-39.

Karácsonyi álom.

Kis hegedűművész. Komoly kereskedősegéd. Egy színelőadás következményei. Madeira átképe. Kis hős. Tulbuzgó rendőrök. Algír. Furfangos deklív. Normand munda. XII. Lajos.

KEZDETE: 5 óraker, vasár- és ünnepnap 3 óraker.

Királyszínház

Mary Ann.

3 percelle 3 felvonásban. Írta Ha-kós Sándor, zenéjét szerzője Kacsóh Pongrácz. Lancolet Király Pétor, barátja Mary Ann Mr. Leadbetter Kitti Ladi Stewben Alice Lord Lesflor Parrot hadnagy Kezdeté 1/8 óraker.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 óraker

„SZABADSÁGON”

(Cabaret). Betanította: Trebitsch Sándor. Előada az egész személyzet.

„Corpus Delicti”

és »Schelden thut weh.« Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. n. 8-0-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatrakciók. Kezdeté fél 12 óraker.

STEINHARDT MULATÓ

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23. Ma és mindennap: Kezdeté 1/8 óraker. Ujdonság! Zsiga nem akar! Ujdonság! Böhszai, Irák Glinger és Taussig. Fordította Steinhardt G. Ezt követi A nőtlen férj. Böhszai, Irák Glinger és Taussig. Fordította: Széké. Steinhardt, Gyártás, Solti és Pápy teljes n. m. araszámakkal, valamint Vandoro's tornászok, Los Angolotti's turbillion táncosok és Boston and Philadelphiacentricus lelepte. A remek telkiben zene és tánc szerepe, előrendő attrakciók. Bolépludi nimes. Jegyek: 9-12-ig és 3-8-ig Rákóczi-ut 63. és Orv. Konit. Jászófné. dohánykellőmögességi. arafelében Andrássy-ut 29. Vasárnap délután fél 4 óral kezdettel merskeket helyáru előadás Szinro körli; A Nőtlen Férj. Steinhardt fellepte m. araszámakkal

A PARADICSOM KABARET

Igazgató Widtschky Reszó József. Karmester Nádor Mihály Révész Ilonka, Koudor Erno, Nogrado Gigi, Csabai Zsófi Eugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dalmok Juro Balint Béla, Tarjan Vilmos, Báltaszék Lajos konferencier. „RABLÓK A BANKBAN” Aktuális tréfa, elődaja az egész személyzet.

FRANÇOIS TRANSYLVANIA SEG. Logo with a star and the text 'FRANÇOIS & Co'.

Jól lát? Ha nem, akkor forduljon bizalommal! HATSCHKE optikához, csak Karoly-kört 6. sz. ahol szemüvegek és látócsvek is legelőelőben kaphatók. Innyen árlevezés bérmentve.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszéküldési hely Gara Geza és Tsa drogéria Epest, VIII. József-ut 77. Iassok árjegyzéket kérésre. Telefon 4-00.

Saját érdekében. Kérjen árjegyzéket ingyen és bérmentve a világghírű legjobb anatomiai rendszerű cipőkről. Budapest: Rákóczi-ut 64. Nagyvárad: Kossuth-utca 5. szám és Rákóczi-ut. Szarajevó: Rudolfsplatz. Pécs: Károly-utca 7. sz. Pátozvény: Kossuth-utca. Központi gyártótelep: Nagyvárad.

Fiókgár-telep: Moskovits Farkas és Társa. cs. és kir. kőszűhadserög szállító. Budapest, VII., Rákóczi-ut 64/O. szám.

CIMBALKOM. Legjobb szabadalmazott acél beled szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletfizetésre is legmesszebbmenő jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, sziterák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kifűtve tetve elismert jó munkáért. Árjegyzéket ingyen küld. Mogyoróssy Gyula m. kir. szabadalmazott hangszergyáros Budapest, VIII. Rákóczi-ut 71. Telefon 58-30.

Kalap-Király. A legelőelőssébb özi ujdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányu 4, 5 és 6 kos. kalapjainkra. Naunk vásárolt kalapok ingyen vasaitatnak. Különös gondot fordítunk műhelyünkben Hársta-u 33. nál kalapok átalakítására. Bocsos pártfogásért eszedünk Osztermann és Stern kalapos mester Eszék-ut 6. (Kletild-paletta.) Szigoruan szabott árak!

Surányi szalonzukorkák legfinomabb minőségben. 1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K., utánvétel mellett bérmentve. Finom friss teasütemény is kapható. Surányi cukorkagyár Nagy-Surány Nyitra megye.

Turul beszélőgép. Kellemes unaloműző a hosszú téli estéken egy valódi Turul beszélőgép mely számtalan előnyös ujtása mellett felülmul minden más gyártmányt. Világcsoda! Szenzációs ujdonság! Tölosér nélküli beszélő-gép! Hatalmas tjeza hanggal, mint minden tölosér zaitól ma 70 kor. Pathephon hanglemezek (ül nélkül) jatszható lemezek) nagy nemzetközi másor 10 darab vételre 3 kor. Pathe-főle hangdomez INGYEN! A tölosér fesses előrangú hangemezek gyári rakácsa még eddig nem létezett olcsó árak mellett. Tassok lemez árjegyzéket saját érdekében kérni ingyen és bérmentve külfölk. Grammofonok részletfizetésre is. Kereskedőknek legelőelőbb beszerzési forrás. Képes árjegyzék ingyen. Fried Gyözö és Tsa grammofon kőelőelőssébb és hanglemez nagykereskedő Epest, VIII. Aggtelekt-n. 10. Rákóczi-ut 101. fél percz. Telefon 4-00.

Próbálja meg

minden háziasszony és meg fog győződni arról, hogyan kell igazán jó és olcsó rumot és liköröket házilag készíteni. Watterich likör és rum esszenciák adagos üvegekben minden kívánt ízben kaphatók. adagonként 60 fillérért úgy, hogy másfél liter igen jó zamatu rum 2,88 kor. vagy 3 liter igen finom házi likör legelőelőbb 3 kor. kerül. Csak Watterich névvel ellátott üvegek vagy csomagok a valódiak és kapható csak kizárólag Budapest, VII., Dohány-u. 5. WATTERICH A. droguista- és esszenzia - nagykereskedőnél. Utasítást küldök ingyen.

„VALUTA” grszény egy darab bőrből készűre ára 1 korona kizárólag. „Székely” bördődsnél VII. 9 Rákóczi-ut 4. Árjegyzék ingyen.

Családi mozgófényképek a falra voltva. (Kinematograf.) Minden gyermek könnyen kezeli, mert az előadási képek rá helyezése után csak a lendítő kereket kell hajtani. Ezen kinematografok egyszerűsindlaterna magkát is. Egy teljes készletük áll: Kék acélszárdog burkolat, 3 csiszolt lenese, gyujtóféveg, petroleumlámpa cilinderrel, egy laterna-magika-lemeztartó, 24 laterna felvétel 6 drb cm. lemezen, 3 féle előadásra való 3 drb háromszintű film 7 frt. 60 kr. Ugyanaz „szabadalmazott közvetlen hajtóval” 20 kr.-nal több. Doboz ingyen. Értéktelen olcsó bazár-árut ne tessék venni. Ujdonság! „Hadin” csodakőd-fénylőgép, teljes estét betöltő, szemképrázító előadás (30 számból) 10 frt. PLÖKL és HAAS karácsonyi idényosztálya, VI., Andrássy-ut 13.

Ezen szabadalmazott egy tömör részekkel, részdiszszal, erős acélszárdogbetéttel 32 K. Réz függőnyrudak, teljes készlet 450 K. Rézgyű sodronybetéttel 80 K. Rézgyűsziszolás és javítás 17 K. Vaskeretes ágybetét erős minőségű 11.50 K. Fakszettel 7.50 K. Kárpitozott matraccok minden kivitelben. Vas- és rősbaterokat legelőelőssébban szállít: PROHÁSZKA JANOS gyáros VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46. (Velt Uj-utca.)

Eredet francia gyártmányu para, selyemgummi és halhólyagok tucata kor. 1, 2, 3, 4, 5, 10 koronára. Egy korona bekűldése után franko és bérmentve küldök 3 drb. legfinomabb miniatyujtéményt diszkrét nélkül NEUMAYER LIPOT Budapest, gummaru-kellőelősségek özi-körút 3. sz., Auferényház

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908 december 22-én.

Remzeti Színház

Szerelmeskedés.
Számú három felvonásban. Írta: Schnitzler Arthur, fordította Révósz F.
Személyek:
Weiring Hans Ujházy
Kristina Medgyasszay
Schlagger Mica Várvári M.
Fritz Mészáros
Theodor Dező
Katrín Kezseri I.
A férj Gyenes
Lina Kiss A.
Kezdeté fél 8 órakor.

Várszínház

Makranczos hölgy
vigjáték 5 felvonásban.
Baptista Mihályfi
Vincenzio Bartos
Petruccio Pálthos
Lucienlo Garamszegi
Katalin Cs. Alszegi
Bianka Török
Grummo Rózsahegyí
Biondello Kovács
Tranio Mészáros
Kezdeté 7 órakor

Magyar Színház

A szerencse fia

Komédia 4 felvonásban. Írta: Drégely Gábor.

Eprekerti Reiner Vágó
Reinerné Ferraí R.
Emma, leányuk Mészáros G.
Varga, szabó Körmendi
Irén, leánya Ráthori G.
Szonlách Márton Garas
Kormos Antal Csorfas
Gálku', igazgató Réthoi
Sztiles Adolf könyvk. Dobi
Dávid, tőzsedeleg Rátkal
Lili, leánya P. Makai
Zarái Zinkó Dani Z. Molnár G.
A miniszter László
Sebos György, Papp
Kezdeté fél 8 órakor

Vígyszínház

Kutya van a kertben!

Böhözát 8 felvonásban. Írta: Georges Feydeau, fordította: Góth Sándor.
Victor Emanuel Góth Sándor
Raymonde Gazsi M.
Chandebise Camille Tihanyi M.
Feraillon Augustin Vendrei F.
Olympe, a felesége Rónaszékiné
Histanqua Carlos Szerémy Z.
Lucienne, a felesége Komlóssy
Journal Romnia Tapolczay
Vinashe dr. Balassa J.
Babstina Sarkadi A.
Kezdeté fél 8 órakor

A nagy karácsonyi occasió

egyes cikkeinek árai:

Tiszta selyem liberty	65 kr.
Mintázott nehéz blousselymek	85 "
Sima nehéz blousselymek	95 "
Kínai nehéz nyerselyem	98 "
Suhogó chang taffota fleur	1.10 "
Amerikai nehéz duchesse	1.10 "
Lyoni 60 széles nehéz duchesse	1.50 "
Suhogó nehéz fekete taffota	75 " feljebb
120 széles, csikos és kockás selyemruha, mai ára	1.90 "
110 széles, fekete lyoni ruha-taffota mai ára	1.90 "
Váll és színházi echarpeok dus választékban	1.—-től kezdve

A londoni kiállításon kiállítva volt színes duplaszéles chantung 1.65

Lyoni blous és jupon-selymek mesés árai: 1.10, 1.25, 1.45

180 eméter széles valódi angol kabát sealskin 8 forint

Lezabott csipke és voile chine ruhák most félértékben kaphatók.

Szénásy, Hoffmann és Társa

Bécsi-utca 4.

csakis:

Minták vidékre frankó.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Nemzetközi Artista-szemle.

különlegesség **18** különlegesség

Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel 10—1 és 8—6 óráig a nappali pénztárnál
PÉNZTÁRI TELEFON: 93—96.
A télikorban reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK színházzenekara hangversenyez.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Minden este 8 órakor. A decemberi új műsor.
„Fiu vagy leány?” „A primadonna”
látványos operetta. zenés bohózat.
Ujváry Károly új koplékkal, Seymour Duett,
Kovács Andor, Szigeti Aranka Giroflé-Girofla,
Les Tongers, Little Paff, Les Figinis.
A télikerit nitva reggel 5 óráig, internationális tánczok és cabaretelőadások.

BUDAPESTI CABARET

BONBONIERE VI., Teréz-körút 28. Telefon 52—88.

Minden este 9 1/4 órakor az óriási eikérő műsor:
BÖRZE ANKÉT.
Társadalmi szatíra.
Az első hó (Nagy revue), Bördő pongyolában (Bohózat),
A bizonyítvány gyár (Tréfa), Luchányi Olga, Vörös ill,
Kékony Ion, Virag Kabók, Tarján, Nagy. Conferancier:
Dr. Szalay József. Jéyek: 6, 5, 4 és 3 korét minden
jegyelőruktó helyen. Bővebbet a plakátok.

DELI

ÉTTEREM ES KAVEHAZ
a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán).

ÉRTESÍTÉS!
A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívom, hogy a közelgő ünnepek alkalmával hideg és meleg ételek Houdard ha'k stb. tállankénti szállítását házon kívül a szokott pontossággal eszközölöm.

KOVÁCS GYULA

zongoratermei
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V., Ferencz József-tér 5-6.
TELEFON 110-68

INGYEN

egy rojtos készlet (2 Agy 1 asztali, 1000) 9.50
frt 9.50
hozzá egy pár smyrna-utánzat 55, 110. **AGYELŐ INGYEN.**

Vidékre készpénz vagy utánvétel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

WEISZ ANTAL

szőnyeg és kárpitos áruk raktára.
Budapest, Váci-körút 17. (Nador gyógyszerár mellett).
Kiszélezett mintája szőnyegekr lezallított árban.

KARÁCSONYFADISZ

OLCSÓSÁGOK.
12 darab
gyönyörű és csillag karácsonyfadisz udonság 30 fillér 12 db színes szőnyeg-nyári 30 fillér. 12 db gyönyörű csillag vagy 60 fill. 12 db repülőgép, legelő, kőlapda, bombák, vegyes hangszerek, trombita, harang, eszengő vagy különféle gyűmölösök és állatok vagy 70 — 50, — 70, 1— és 2— korona. 100 db gyönyörű színes — 50, — 70, 1— és 2— korona, 12 db gyertyatartó rugóval 20 fill. 25 db karácsonyfagyertya, színes 20 fill. Angyalok és lepkek repülő szárnyakkal, drája 10, 30 és 50 fill. Karácsonyfaharangosok gyönyörű angyalok. 100 db 50 fill. és 1 kor. DUKESZ MIKSA karácsony (színes) 100 db 50 fill. és 1 kor. DUKESZ MIKSA karácsony (színes) 100 db 50 fill. és 1 kor. DUKESZ MIKSA karácsony (színes)

Ingyen

szünk egy grammofont legfinomabb kivitelben, a ki nálunk lemoszakra előfizet Prospektus ingyen.

Grammofon - társaság

Budapest, VII., Vörösmarty-u. 17.

LITTLE JOHN

Örökös Toll

A TÖLTHETŐ TOLLAK KIRÁLYA
LITTLE JOHN
TOLL NÉLKÜL, PLATINA-HEGYGYEL
DARABJA: 4.— KORONA
AZ ANGLO-AMERICAN-PENS
MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELETE
BIENENSTOK LIPÓT és FIA
BUDAPEST, IV., DEÁK-UTCA 17.
OGYMŰKÖK ÉS VISZONTELADÓK KERESTETNEK

LITTLE JOHN

CZIMBALMOT
ne vegyon mig
REMENYI MIHALY
legujabb oximbalom arigyzeket at nem olvasta, melyet Remenyi oximbalom kiralya küld ingyen és bérmentve.

Budapestről
KIRÁLY-UTCA 58.
Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legujabb stílusokban.

10 évi kezeség!
OLCSÓ ÁRAK.

sió

ng 1.65

rsa

MESÉS
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KERJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL
BUDAPEST, DOHÁNY-U 16

Kapható minden jobb fehéremű üzletben.

Wien, I. Kohlmarkt 8.
Képes árjegyzék ingyen.

Ügyelni tessék a gyári jegyre ezen áttéréssel:
W. Benger Söhne, Prof. Dr. G. Jäger

DÓCZI M.
Budapest,
Rákóczi-ut 10/A.

Egyedárusítása a világhírné amerikai „GO-ON”-cipőknek.

Párja 18 és 20 kor.

Férficzipők:

Legújabb! Amerikai cipők, széles talppal	13.-
Legújabb! Boxbőr, cugos 9.50, tűzős	10.-
Francia sevró, cugos vagy tűzős 10.- gombos	11.-
Borjúbőr tűzős, sima vagy betétes	8.-
Posztó, bőrrel körüli 8.50, oroszakkal	9.50
Ugyanílyen, 24 cm. magas-szaru bőrrrel	10.-
oroszakkal borítva	11.-

Női cipők:

Zerge- vagy borjúbőr, tűzős vagy cugos	7.-
Legújabb! Boxbőr, tűzős v. cug. 8.50, gombos	9.-
Francia sevró, tűzős vagy cugos 10.-, gombos	10.50
Posztó, bőrrel körüli 7.50, oroszakkal	8.-
10.000 pár női, posztó komotépo	2.- 3.-

Férficsizmák:

Amerikai boxbőr, tisztított csizma	24.- 28.-
Borjúbőrrel erős duplatalppal	18.- 22.-
Mát nabol, többféle kiállításban	12.- 16.-

Vidéki megrendelések aznap eszközöltetnek Rendelésük 20 koronára fölül barmentve. Meg nem felelő árut készséggel becsorélek. 100 leányképpel ellátott romok kiállítás képek nagy árjegyzéket kívánunk ingyen és barmentva küldeni.

BUTOROK

Wechsler Károlyné
VII, Király-utca 23. szám
I. emelet
Kisvácska-utca sarok.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szakfoglalkozások. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Rabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezetektől s más hirdetésünket utánzó niabb tanfolyanoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28944

VALÓ
di francia kőművesek (óvszer) csukás

P. BERGERANTILIS
legújabb párisi gyártástól legelőnyösebbem kasszerenhetők

Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker. Erzsébet-körút 50.

Részletes képes árjegyzék ingyen és barmentva.

Magyar Biztosítási Hirlap

Díjmentesen szolgál bármily irányú felvilágosítással biztosítási ügyben vagy biztosítási peres kérdésben. Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Molnár-utca 11. sz.

Minden háztulajdonos,
ki meggyőződnie óhajt, vajjon általán szerint, vagy vizmérő után kevesebb vizdíjat tartozik-e fizetni és ha konstataálni óhajtja, vajjon egyes bérlet a rendeltetésén kívül sok vizet pazarol-e, vezetiessen házába

Kunz-féle vizmérő-órát.
Felvilágosítást készséggel nyújt a „Budapesti Vizmérő Betéti Társaság” Kunz F. czég
Központi iroda: I. Bors-utca 14. sz. — Gyár és üntöde I. Maros-utca 19 sz. Telefon 11-06. Saját gyártelep Telefon 11-06

Párisi világiállítás „Grand Prix” 1905.
KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.
Diätetikus szor lovak, szarvasmarhák és juhok számára.
Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.
50 év óta használatos a legjobb istállóban étvégyszorúság és rossz emésztés esetében, tehéneknél a tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel:
Képes árjegyzék ingyen és barmentva.

Főraktár: **TÓRÖK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és VI. kerület, Andrássy-ut 23. szám.

Karácsonyi ajándékkönyvek!

Filléres Könyvtár: Sebők Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferencz, Gárdonyi Géza, Bársony István, Benedek Elek, Lorinczy György, Gaál Mózes stb. stb. munkái, Egy-egy kötet ára kötvé 60 fillér.

Most jelent meg! Most jelent meg!

Benedek Elek: Két gazdag ifju története. Elbeszélés a magyar ifjuság számára. Mühlbeck Károly rajzaival. Ára diszkótésben 7 korona.

A serdültebb ifjuság számára:

Gyarmathy Zsigáné: Kalotaszegi bokréta. Elbeszélések fiatal leányok számára. Diszkótésben 3 K 20 fill. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tábori Bóberi: Magyar vitézek Párisban. Mühlbeck Károly rajzaival. A magyar ifjuság számára. Diszkótésben 3 korona 20 fillér. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Lőrinczy György: Aranykarikák. Elbeszélések a magyar ifjuság számára. Diszkótésben 3 kor. 20 fill. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

Tulcsk Anna: Szépvészkiasszony. A kastély titka. Serdültebb lányok számára. Diszkótésben 2 korona 30 fillér. Egyszerű kötésben 2 korona 50 fillér.

6-8 éves gyermekeknek:

Ispiláng-ispiláng. Irtá: Pósa Lajosné. Színes és színezetlen képekkel. Ára 3 korona.

Kert alatt. Irtá: Sebők Zsigmond. Színes és színezetlen képekkel. Ára: 3 korona.

Mennek-mendégéinek. Irtá: Sebők Zsigmond. Színes és színezetlen képekkel. Ára: 3 korona.

Varseskönyv-Dalokönyv. Irták: Kiss Aron, Petőfy Sándor, Pósa Lajos, Tihanyi Agost. Színes és színezetlen képekkel. Ára: 3 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadónál
SINGER ÉS WOLFNERNEL,
Budapesten, VI. kerület, Andrássy-ut 10. szám.

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges peit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény rakárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 28

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czurorka, 60 fillérért mindezt kapható. 71k.

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk bur-tort, kocsiakat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz rak-lárainkban utólagos díj-fizetéssel és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,
polgári iskolai magánviz-számra lelkismeretesen elő-készít »Magántanuló Elő-készítők« Rottenbiller-utca 1. 9239

12 drb. Makart-
lénység, matt vagy fényes 5 ft. 12 Kabinét, matt vagy fényes 4 ft. 12 Visit 1.50 a legszébb kivitelben **HERZ fényképszél,** Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Magán építőiparos-
iskola előkészít építő, kö-műves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel. Sze-rény díjazás mellett el-togad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Koporsó asztalosok
észere mindennemű ko-porsók díszítésével összes emetkezési cikkek képes írjegyzékét kívánatra in-nyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytár-taság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Mézédes
esemeszesitot, lagymen'e-seket postakosaranként 350, csemege faalmák és nemes birsalmák posta-kosaranként 280, 50 kilón-ként 18 koronáért, papir-héju csemegeidiot posta-szakonként 350. Fajborokat hektoliterenként lefejve 28 koronáért kölcsönhordóban szállítja Gyümölcs-vitel Csongrádról.

Hordós
savanyu kaposzta hasábal és zöld babot a legkifinobb izűeket postakosarúvegek-ben 3 kor., ananász kaj-szinbarack-levkárnak kiló-ját 220, mézédés szilva-levkárnak 1 kor., külön-leges birsalmekvárnak vagy sajtak 180. Faj-borokat hektoliterenként lefejve kölcsönhordóban 28 koronáért szállítja Gy-ümölcs-vitel Csongrádról.

Vesszőkosarakat
minden nagyságban a leg-olcsóbb ár mellett szállítja Gyümölcs-vitel Csongrádról

Előrendű vadonataj
 Singer női-varrógépet
27 forintért karikaha-hajót 40 forint-ért, centrabo-dint 40 forintért, iparosgépeket gen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék in-gyen. **K. A. UZS HENRIK** var-rógépgyári rakárja, Budapest IV. Veress Pálné u. 40. ides 8. Viszonteladónak árendm.

Pénzszekrények
és amerikai irodabuto-rok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII. Szegegy-ház-tér 5.

Ha meglepő és
praktikus karácsonyi aján-dekra akarunk szert tenni akkor Kohn Ede és Társa-utóda, Budapest, Város-ház-utca 6, (volt Graná-tos-utca) céghez fordul-junk. E régi szolid cég-nél előnyösen szerezh-e-tünk be arany, ezüst és keszmerát. 29505

NAGY
karácsonyi és újévi kiállítás. Czélszerű és alkalmas házcikkekben, mint: náss, újévi és ka-rácsonyi ajándékokra. Ugyanis: szalon, uri, játszó és jour asztalok, virágáll-ványok, hintaszékek, fali díszek és még sok egyéb tárgyak. Különösen dús minta raktár modern aszta-los és kárpitos butorokban szigorú szolid árak mellett. **SÁRKANY J.** műbutoriparos. VII., Erzsébet-körút 26. sz. Műhely és raktár.

Légszesz és villamos
csillárok
legelőnyösebben szerezh-etők be Kulcsár Sandor bronzáru- és csillárgyárá-ban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Villamos
világítás
sajt dynamóval, lak-házak, gazdaságok ré-szére. Telefon kívánatra in-nyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytár-taság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Előrendű SINGER
varrógépeket
nagyban eredeti gyári árban 75 koronától feljebb és minden ár-emelése nélkül havi 8-10 korona eszlotf zedve szállítunk 10 évi jótállással.

Láng Jakab és Fia
varrógép és kerékpár nagy-kotesekek
Budapest, VII., József-körút 41. Fió-üzlet: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Üzenőkkel nem dolgozunk.

A legelőnyösebb részleltetésre
zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a leg-újabb rendszerű **bank hitel**
altján kizárólag csak **Reményi** nagy magyar bank szerlelőpén.
Prospektus és árjegyzék in-gyen.
Budapest, Király-utca 58. szám.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vis-számra, ugyintén ál-lamszámvetésnél állam-vizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón elő-készít: **Dr. Kállay Zel-tán jogi szemináriuma** Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszesse össze más hirdetéssel

30 forint.
Varrógépek
 egy új valódi cea-lód Singer varró-gép zárszékény-vel 5 évi jótállá-sal csak **SINGER A.** műgépésznel Budapest, főú-let Akácia-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvál-taloz. Árjegyzék ingyen.

Zálogcédulát
ingokróli te, brillantot, ara-nyat, ezüstöt, ékszeri és egyéb értékes tárgyakat, köztük ékszerket, Budapest, VII. ker., Király-utca 83. sz. Telefonszám 95-48.

Jogtudományi
és államtudományi szigor-latokra, alapvizsgákra, állam-vizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma.
Budapest,
Mossolányi-utca 18 szám.

Butor
részre 15
melyen szállított árban kapható a **Butor-Udvarban** Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Anatóly-ut. csatlak.) **Arjegyzék ingyen.**

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás in-gyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépe-ken. A »Stenográfia« Or-szágos Gabelsberger gyors-író és gépiró iskolában ha-vonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, keres-kedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Leve-lező és vitairási tanfolya-mok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló iro-dája elvállal mindennemű írás és dízsmunkák elké-sztését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szóírási osztályában fényesen be-vált gyakorlati módszer övetkeztében minden eset-ben sikeres szóírásobtá-tás. Mersékelt tandíj. Be-írások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. l. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kör-jez tájékoztatól.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökégségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutá-sokat, személynök, lak-házok üzletek feltűnés né-küli megfigyelést a el-tűnt egyének és névte-len levelek irónak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Lóbor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 15. Telefon 103-52. 28687

ELEKTRO-
MOTOROK
minden nagyságban, Al-landó nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor, költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem. **SCHILLER IZIDOR** ékszerkereskedő BUDAPEST, Síp utca 8. sz.

Vadászfégyver
Ritka kedvező alkalmi vétel egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lan-caster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bäckslinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 ft. Ejecto-ros (tölténykivető) Hammer-les, 105 ft. Drilling, valódi Krupp acélcsővel 65 ft. Winchester 35 ft. Né-hány jobb revolver, mint Branning Welodoghamer-les, ugyanitt karácsonyi ajándék tárgyak szébbel-szebb dísz és használati tár-gyak és gramofon beszé-lőgépek valamint Górs Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, perzsa szö-nyegek és egy motorko-rékpár nagyon olcsón azon-an eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem utca. 49082

INGYEN.
GUMMI
és különféle óvszer. Árjegyzékbe ket dísztartás mellett ingyen és bérmentve küldjük. **NAKIRA**
törvényesen védett férfi GUMMI-különlegesség tuczatja 12.- kor., 8 tu-czattól 20% engedély. **Uterus - Spray**
legújabb higiénikus nőszor 14 kor. **GUMMI - HALHOLYAG**
2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tuczatja. Mintagyűjtemény 12 darab 4 K. Pess velus 8-8 K-ig. Irrigator 8 kor. és feljebb. Bidee vasállványon 3 kor. **Magyar Orvosi**
Műszertár
Bpost, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházal szemben). Pontos címre és a védő-keresztire ügyeljen.

KARÁCSONYI
AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyer-mekeit, barátját, ismer-rését egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, ren-delje meg a legszébb díszművet, az

Erzsébet királyi-
asszony emlékére

kiadásunkban megje-lent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembe-reknek, írónak és mű-szeknek eredeti kéz-iratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királynéknk élettörténetét születé-sétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában is-merteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és mű-melléklettel 200 oldal jóval meghaladó terje-delemben, pompás ara-nyozott dombornyomá-sú angol vízszon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével **dra 20 korona.** Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlé-kére a »Petőfi társaság« megbizásából szerkesz-tett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vízszon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terje-delemben, számos rajz-al, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékle-tekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó min-den nevezesebb ese-ményteljelesebb írónk tollából érdekes elbe-szélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek meg-rendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor. Megrendelhető az

Erzsébet Királyné
Album kiadhatóvalalában Budapest, Erzsébet-körút 50 Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes be-utlódése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvtá-gyok helyben és vidéken is elvételnek.

ÖÖÖÖ

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliánsokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor, költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem. **Singer Jakob** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

Saját gyártmányú
vas-és rézbutorok
Rózagy --- 45.-
Vaságy matracszal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betét 8.50
Vas- és rézbutorok gyár-árban. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám
TELEFON 87-02

Soványaság
Az egyedüli eredménytől kieszit háziaszer a dr. Wil-liam Bartley tenár amo-rikai erőtáp-pora. Sová-nyak tartós, szép tall testidomokká nyernek. — Hölgyök remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vértsegyesség, gyenge-ség, idegesség ellen és gyo-morhajosoknak nélkülöz-hetetlen tápszor. Kítűn-tesse: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozon-ként 1 ft 10 kr. Hasz-nálati utasítással. Főrak-tár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet I.

Modern
urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédli-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-ték, csillárok, vas- és réz butorokban. **GROSZ SANDOR** és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca **Telefon 14-08.**

INGYEN
DRÁGABB, MINY
NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍZLES PASZPARTUVAL 55-68 CM. NAGYSÁGBAN CSORAGOLVA SZÍNES **OLAJKÉP**
ARA 10 KORONA. KÉPVÁSÁRLÁS MINDENÜTT * FELVÉTELENN. * **STAVATÓSSÁG**
MINDEN IRÁNYBAN **RAFAEL** FÉNYKÉP-NAGYÍTÓ ÉS BUDAPEST, VI. ROTTENBILLER-UTCA 40. KÍTÜNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRISEI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON ORSZÁGUNKÉRT KÉRESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMELEL.